

1896 - 1904

TIEDOTUS »VANHOJEN» NIMISSÄ PIETARIN TAISTELULIITON¹ JÄSENIILLE

Mihailov ilmaantui Pietariin vuonna 1891 levottomuuksien vuoksi erotettuna harkovilaisena ylioppilaana. Hän liittyi ylioppilasjärjestöön, jota sanottiin »korporaatioksi»² sen hajoamisen jälkeenkin. Hammaslääkärien kurseilla sai alkunsa huhu hänen käyttäytymisestään erään arveluttavan tuttavuuden yhteydessä, sillä he syyttivät häntä nälänhädässä olevia varten kerättyjen varojen kavalluksesta, mutta hän oli peittänyt vajauksen. Niihin aikoihin hän lähentyi...*

Tammikuussa 1894 suoritettiin tarkastuksia myös mainitun »korporaation» entisten jäsenten, muun muassa Mihailovinkin asunnossa. Kuulusteluissa luettiin kaikille seikkaperäisiä tietoja yhdistyksen jäsenistöstä j.n.e. Santarmit sanoivat, että juttu oli saanut alkunsa erään entisen jäsenen ilmianosta. Kaikki Mihailoviin kohdistuneet epäilykset hälvennettiin siten, että santarmit sanoivat tämän tyhjämpäiväisen jutun saaneen merkitystä vain siksi, koska siihen oli sekaantunut ilmeinen vallankumouksellinen. Samoihin aikoihin Voroninin tehtaassa puhkesi lakko.³ Mihailov tunkeutui lakolaisten keskuuteen ja ryhtyi järjestämään varojen keräystä heidän hyväkseen. Helmikuussa pidettiin 8 työläistä, jotka olivat olleet tekemisissä Mihailovin kanssa, ja 1 ylioppilas, joka oli kerännyt varoja hänen toimeksiannostaan (Talalajev). Siitä pitäen Mihailov alkoi uudelleen lähennellä ouvriers** ja onnistui tunkeutumaan kerhoihin, joita ohjasivat narodnajavoljalaiset⁴. Viimeksi mainitut pidettiin kesällä 1894. Tutkimuksissa selvisi, että poliisi tiesi paljon. Meitä vanhoja tutkittaessa esitettiin syytökseksi, että olimme tutustuneet muutamaa näistä narodnajavoljalaisista, mutta

* Epäselvä kohta käsikirjoituksessa. *Tolm.*

** —työläisiä. *Tolm.*

sattuma...* Kohta sen jälkeen päätettiin Mihailovin ensimmäinen juttu:...* ja toiset karkotettiin, häntä ei rangaistu, ja hän kertoi kaikkialla jättäneensä armahdusanomuksen ja tehneensä niin siinä tarkoituksessa, että voisi toimia edelleenkin. Onnettomuudeksi oli sellaisia, joiden mielestä tuo seikka ei ollut kyllin häpeällinen ja jotka ottivat hänet suojelukseensa, ja hän sai mahdollisuuden lujittaa ja laajentaa yhteyksiään, vaikka ei henkilökohtaisesti nauttinut työläisten arvontoa.

Seuraa kuvaus hänen menettelytavoistaan: hän tyrkytti rahoja työläisille, kutsui heitä käymään hänen asunnossaan, ilmoitti salanimiä j.n.e. Sen ansiosta ja nauttien mainittujen henkilöiden täyttä luottamusta hän sai pian tietoonsa eri ryhmien monien jäsenten henkilöllisyyden. Heidät kaikki pidätettiin. Kun eräs työmies...* sanoi saaneensa kirjoja Mihailoviita, tämä pidätettiin, mutta päästettiin heti vapaaksi ja hän on yhä vieläkin Pietarissa. Kuulusteluissa hän syytettynä ilmiantoi kaikki toverinsa, eräille syytetyille...* luettiin hänen seikkaperäinen eri ryhmien jäsenistöä koskeva selostuksensa. (Allekirjoitukset.)

Kirjoitettu 1896

*Julkaisu ensi kerran 1958
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 2. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

STRUVEN KANSSA SOLMITTAVAN SOPIMUKSEN LUONNOKSEEN^b

Sosialidemokraattisen Zarja- ja Iskra-ryhmän sekä demokraattisen opposition Svoboda-ryhmän edustajat ovat sopineet keskenään seuraavasta:

1) Zarja-ryhmä julkaisee samannimisen aikakauslehden lisänä »Sovremennoje Obozrenije» nimistä erikoislehteä, jonka toimittamiseen osallistuu Svoboda-ryhmä.

2) Toimitus tapahtuu seuraavin perustein: kummallakin osapuolella on veto-oikeus toisen osapuolen aineistoon ja artikkeleihin nähden.

3) Julkaisuohjelma: a) aineisto ja asiakirjat, jotka koskevat hallituksen**, hallituselinten, kansalais- ja säätylaitosten y.m. toimintaa.

* Epäselvä kohta käsikirjoituksessa. *Totm.*

** Petitiillä painettu teksti on kirjoitettu A. N. Potresovin käsialalla. *Totm.*

b) Venäjän sisäistä yhteiskunnallista elämää, hallituksen sisä- ja ulkopoliittikan kysymyksiä käsittelevät artikkelit.

c) sisäpoliittiset katsaukset.

4) Kumpikin osapuoli sitoutuu huolehtimaan aineiston toimittamisesta »Sovremennoje Obozrenijelle». »Zarjan»⁶ toimitus voi kuitenkin sijoittaa erikoisjulkaisuihinsa käytettävissään olevaa 3. §:ssä mainittuja aiheita koskevaa omaa aineistoa niissä tapauksissa, kun se luonteensa puolesta sopii paremmin näihin julkaisuihin.

5) Zarja-ryhmä ottaa täydellisesti huolekseen »Sovremennoje Obozrenijen» painatuksen, kuljetukset ja levityksen, X-ryhmä kustantaa puolestaan kaikki siitä johtuvat kulut.

6) Mainitun yrityksen lakkauttamistapauksessa molemmat osapuolet jakavat keskenään tasan »Sovremennoje Obozrenijen» jäännöskappaleet.

Huomautus. »Zarjan» toimituksella on oikeus julkaista »Sovremennoje Obozrenijen» kansilehdissä ilmoituksia julkaisuistaan.

*Kirjoitettu 1901
tammikuussa, ennen 17 (30) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 4. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SALAINEN ASIAKIRJA

Kiinnitämme lukijoiden huomiota Dietzin Stuttgartissa julkaisemaan Witten kirjelmään, jonka on painatuttanut »Zarja».⁷ »Kirjelmä», jossa vastustetaan entisen sisäministerin Goremykinin ehdotusta zemstvojen⁸ muodostamisesta zemstvolaitosta vailla oleviin kuvernementteihin, on mielenkiintoinen asiakirjana, joka paljastaa kainostelematta vallanpitäjiemme salatuimmat aikeet. Toivomme voivamme lehtemme⁹ lähinumerossa puhua seikkaperäisesti tästä merkittävästä asiakirjasta samoin kuin hra R. N. S:n siihen liitettävästä esipuheesta. Tälle esipuheelle, joka osoittaa sen kirjoittajan ymmärtävän Venäjän työväenliikkeen poliit-

tisen merkityksen, on kaikessa muussa suhteessa tunnusmerkillistä liberaaleillemme ominainen tavanmukainen poliittisen ajattelun kypsymättömyys.

»Iskra» n:o 5, kesäkuu 1901

Julkaistaan »Iskra» lehden tekstin mukaan

HUOMAUTUKSIA RJAZANOVIN ARTIKKELIIN »KAKSI TOTUUTTA»¹⁰

Ss.

1. Kirjoittaja pitää tärkeimpinä Marxin sanoja (kahdesta tiestä), jotka on sanottu oikeastaan ehdollisesti ja *poikkeuksellisessa* tilanteessa.¹¹ Sen sijaan kirjoittaja väärin telee asiaa *vääntäessään* nimenomaan Marxin *asettaneen* kysymyksen kahdesta tiestä.
7. 70-luvun miesten (käännös kohti historiaa) »pilkkaminen» *ei* todista »ainoastaan ehdotonta kykenemättömyyttä tarkastella asioita historian kannalta», se todistaa myös 70-luvun miesten *halventamista* teoreettisessa suhteessa verrattuna 40- ja 60-luvun miehiin.
- 7a. Kirjoittaja kaunistelee Mihailovskia korostamalla, että Mihailovski esiintyi V. V:tä vastaan, ja olemalla vaiti siitä, että Mihailovski oli paljon useammin ja paljon enemmän yhtä mieltä V. V:n kanssa.
8. Räikeää valhetta on asettaa »*Narodnaja Voljan*» ja »kansaanmenon» *traaginen* tuho juuri Mihailovskin tilille. Artikkelin on omistettu Mihailovskille, jonka *Untergang** on nimenomaan *persönlicher*** ja jonka kohtalossa on kopeekan arvosta »traagista» ja ruflan arvosta koomista.
9. *Typerää* on Mihailovskin *läksyttämisen* yhteydessä »loata 70-luvun vallankumouksellisten sosialistien polvea».
9. NB »kieltäytyy» näkemästä vallankumouksellisen enemmistön kuvastumista julkisessa kirjallisuudessa.
- 9—10. Maallikon ääntä kuuntelevat hartaasti kaikki »*Ge-kreuzigte und Verbannte*»***

??
?

(70-luvun)

* — kukistuminen. *Toim.*

** — *persoonallista*. *Toim.*

*** — »ristiinnaulitut ja lainsuojattomat». *Toim.*

13. »Yhteiskunnalliset kysymykset vaihtuvat henkilökohtaisiksi kysymyksiksi» (*ja sivun loppuun* NB). (Pisarevilaisuutta.) [??]
15. ...(Pisarev) »Persoonall. onnen elämänil. saarnaamista»
»yksilöllisten ihanteiden» — — — [??]
18. » » »omistautuneet kokonaan »persoonallisen itsensä kehittämisen kysymyksille.»
- 24—25. (§ III) Luonnehditaan *vallankumouksellisten* (70-luvun) utooppista sosialismia, joka sekoitetaan Mihailovskin suuntaukseen.
- 28—29. Mihailovski »uhrasi» usein yhden totuuksista. *Mutta* meitä ei kiinnosta hänen toimintansa »myöhäisempi vaihe». Mihailovski kiinnostaa meitä vain 70- ja 80-luvun *nuorison* keskuudessa esiintyneen tietyn virtauksen ilmentäjänä.
31. Mitä »rajoja» on asettanut »järjelle luonto»? (Tietoteoria.)
- 29—35. »Totuuden järjestelmän» esittelyä.
35. ...Tämä järjestelmä »yrittää löytää todellisuudesta sellaisen yhteiskunta-aineksen...», joka »olisi kiinnostunut ihanteen toteuttamisesta».
41. Kinastelua Juzovin ja kumpp. kanssa (kuivaa toistamista) ja hyppäys Jakovenkoon (1886).
- 46—48. Pendant* = *T k a t s h o v*.
Edelleen *Axelrod*
ja siirtyminen sosialidemokraatteihin.
Kaikki tämä on kerrottu kuivasti ja koskee hyvin vähän »kahta edellistä» ja *Mihailovskia*.
Ja N. —on (52)!! — Mihailovskin hänestä tekemine johdopäätöksineen (53).
- § V, sivulta 57 sivulle 77 (78—80 »arvostelijoista») — marxilaisuuden synty. Kuolettavan ikävää, vasta s. 82 palaa »*vanhaan totuuteen*».
- 85 — Me emme hyväksy maailman jakamista nomenoneihin ja fenomeeneihin¹².

Kirjoitettu syys- — lokakuussa 1901

Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 5. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Jokseenkin samaa. Totm.

AINEISTOA VSDTP:n OHJELMAN LAADINTAA VARTEN

1

OHJELMALUONNOKSEN KÄYTÄNNÖLLISEN OSAN ERI
PYKÄLIEN HAAMOTELMIA

13. 102.

Lopetettu

p. 11. Työnantajien työläisille antamien asuntojen saniteettitilan, näiden huoneistojen sisäisen järjestyksen ja vuokrausehtojen tarkkailu paikallisten itsehallintoelinten ja työläisten valtuusmiesten taholta tarkoituksena suojella palkkalaisia estämällä työnantajia sekaantumasta palkkatyöläisten, kuten yksityishenkilöiden ja kansalaisten, elämään ja toimintaan.

p. 12. Oikealla tavalla järjestetty kaikinpuolinen työolojen saniteettivalvonta kaikissa palkkatyötä käyttävissä yrityksissä.

13. Ammattientarkastuksen ulottaminen koko käsi- ja kotiteollisuuteen sekä valtiontuotantolaitoksiin samoin kuin palkkatyöläisiä käyttäviin maataloudellisiin yrityksiin.

14.

j.n.e.

Agraari -. Entisen maaorjuusjärjestelmämme kaikkien jäänteiden hävittämiseksi sosialidemokraattinen työväenpuolue vaatii:

1) lunastusmaksujen lakkauttamista	}
2) oikeutta erota vapaasti kyläyhteisöstä	
3) vuokramaksun alentamista oikeuden kautta	
4) otrezkamaita ¹⁴ .	

{ Axelrod ja Berg: »helpotetaan talonpoikaisten joukkojen taistelua kapitalistisia suhteita (tai tiettyjä kapitalismin tendenssejä) vastaan.» }

2

PLEHANOVIN ENSIMMÄISEN OHJELMALUONNOKSEN
JÄSENNYS JA ERÄITÄ SITÄ KOSKEVIA KORJAUKSIA

Kohdat:

I. Kapitalististen suhteiden vallitsevuus: tuotantovälineet kapitalisteilla ja omistamattomat proletaarit = palkkatyöläiset — 2.*

II. Pääoman valta-alueen laajeneminen: suuryritysten taloudellisen merkityksen suureneminen ja pienyritysten merkityksen pieneneminen — 1.

III. Kapitalistiset suhteet puristavat työväenluokkaa yhä kovemmin: kysynnän suhteellinen pieneneminen tarjonnan lisääntyessä — 4.

IV. Työvoiman hinnan lasku. Yhteiskunnallisen epäyhdenvertaisuuden lisääntyminen — 3.

+ näin ollen (kapitalismi aiheuttaa??) yhteiskunnallisen epäyhdenvertaisuuden lisääntymistä, omistavien ja omistamattomien välisen eron suurenemista (?+?)

V. Pulat — 5.

VI. Työväenluokan tyytymättömyyden lisääntyminen, taistelun kärjistyminen + lisääntyy tietoisuus, että *sosiaalinen vallankumous* on välttämätön, *t.s.*

(selitys siihen) — 6.

VII. Sosiaalinen vallankumous — koko sorretun ihmiskunnan eduksi — 7.

VIII. Tavaratuotannon vaihtaminen sosialistiseen tuotantoon edellyttää, että proletariaatilla on *valtiovalta* — *proletariaatin diktatuuri* — 8.

IX. Työväenliike on kehittynyt kansainväliseksi — 10.

X. Venäjän sosialidemokratia on kansainvälisen sosialidemokratian osa — 11.

XI. Venäjän sosialidemokratian lopullinen tavoite on sama. Venäjän sosialidemokratian tehtävänä on

{ paljastaa etujen sovittamaton vastakkaisuus
selittää sosiaalisen vallankumouksen merkitys } — 9.
{ järjestää työläisten voimat }

XII. Lähitavoitetta muuntavat maaorjuuden jäänteet (koko työtätekevään väestöön kohdistuva sorto + pahin työväenliikettä haittaava este).

* Numerot on merkitty käsikirjoitukseen sinikynällä ja ne viittaavat nähtävästi siihen, mihin järjestykseen kohdat halutaan. *Toim.*

XIII. Pyrittävä aikaansaamaan kapitalismin täydennyksenä olevat juridiset laitokset.

XIV. Itsevaltius on maaorjuuden jäännös, pahin vihollinen, niinpä lähitehtävänä on *monarkian* kukistaminen.

KORJAUKSIA PLEHANOVIN OHJELMALUONNOKSEEN

Ehdotettu 21. I 02.

III. [Kapitalistiset tuotantosuhteet puristavat työväenluokkaa yhä kovemmin sitä mukaa kuin] tekninen edistys [kohottaessaan työn tuottavuutta] ei j.n.e. {tuottaen asemesta *aiheuttaen*}

+ Työttömyyden, kurjuuden, nöyryytyksen ja sorron lisääntyminen on tämän kapitalismin perustenssin väistämätön tulos.

III. Tekninen edistys (kohottaessaan työn tuottavuutta?) ei ainoastaan anna kapitalisteille aineellista mahdollisuutta työläisten riiston tehostamiseen, vaan myös muuttaa tämän mahdollisuuden todellisuudeksi aiheuttaen työvoiman *kysynnän* suhteellista supistumista ja samalla sen tarjonnan suhteellista ja absoluuttista kasvua. Työttömyyden, kurjuuden, sorron ja nöyryytyksen (mainittu lisäntyminen on tämän kapitalismin perustenssin väistämätön tulos. (mainittujen perustenssin)

Muutettava

5. §:ksi.

Väärin ei kaikkia.

IV. Yhteiskunnallisen työn tuotantovoimien kehityksestä seuraa näin muodoin se, että mitätön vähemmistö monopolisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat edut ja rinnan yhteiskunnallisen rikkauden kasvun kanssa lisääntyy yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, kasvaa omistavia ja omistamattomia erottava välimatka, syvenee ja laajenee omistajaluokan ja proletariiluokan välinen kuilu.

Muutettava

4. §:ksi. V.* Työväenluokan ja pientuottajien aseman entistä tuntuvampaan huononemiseen johtavat teollisuuspulat, joita mainitut kapitalismin ristiriidat aiheuttavat väistämättömästi

* Käsikirjoituksessa on pyyhitty yli kappaleen alku: *Näiden ristiriitujen kärjistymiseen entisestään. *Tämä.

koska tuotanto ei ole yhteiskunnan valvonnassa ja koska kapitalististen maiden keskinäinen kilpailu maailmanmarkkinoilla voimistuu jatkuvasti.* Tällaisen asiain-tilan vallitessa yhteiskunnassa, kun tuotannosta puuttuu suunnitelmallisuus ja kapitalististen maiden keskinäinen kilpailu maailmanmarkkinoilla voimistuu jatkuvasti, tavaroiden menekki jää pakosta jälkeensä, ettei tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

*Kirjoitettu viimeistään
tammikuun 8 (21) p:nä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

3

PLEHANOVIN ENSIMMÄISEN OHJELMALUONNOKSEN I JA II KOHDAN SANAMUOTO JA OHJELMAN TEOREETTISEN OSAN ENSIMMÄISEN KOHDAN HAHMOTELMA

I. Nykyisen porvarillisen yhteiskunnan taloudellisena perustana on kapitalistinen tuotantotapa, jonka vallitessa tärkein osa tuotantovälineistä ja tavaroiden muodossa tuotettavien tuotteiden kiertokulun välineistä on verraten vähälukuisen henkilöluokan yksityisomistuksessa, samalla kun väestön enemmistö ei voi hankkia toimeentuloaan muutoin kuin myymällä työvoimaansa. Tämän vuoksi se on riippuvaisessa asemassa palkkatyöläisinä (proletaareina), jotka luovat työllään tuotanto- ja tavarankiertokuvälineiden omistajien (kapitalistien ja suurmaanomistajien) tulot.

II. Kapitalistisen tuotantotavan valta-alue laajenee sitä mukaa, kuin tekniikan jatkuva edistys lisää suuryritysten taloudellista merkitystä ja supistaa siten itsenäisten pientuottajien osuutta yhteiskunnan talouselämässä, alentaa heidän elintasoaan, tunkee toiset proletariaatin riveihin ja muuttaa toiset välittömästi tai välillisesti pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi.

* Tämä variantti on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

* *
*

||?|| I (?). Venäjän taloudellinen kehitys saattaa maassa entistä laajemmin ja entistä enemmän valtaan kapitalistiset tuotantosuhteet.

*Kirjoitettu alkaisintaan
tammikuun 8 (21) pnä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 6. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

4

OHJELMALUONNOKSEN TEOREETTISEN OSAN
ALUSTAVA VARIANTTI

ALUSTAVA SANAMUOTO

KORJAILTU SANAMUOTO

A.

I. Venäjän taloudellinen kehitys ja Venäjän entistä laajamittaisempi (voimaperäinen) osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon saattavat maassa entistä levinneemmäksi ja entistä täydellisempään herruuteen kapitalistisen tuotantotavan.

I. Venäjän voimaperäinen osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon ja kotimaisen tavaran tuotannon kasvu saattavat maassa entistä täydellisempään herruuteen kapitalistisen tuotantotavan, jolle ovat tunnusmerkillisiä seuraavat peruserikoisuudet.

II.* Tekniikan jatkuva parantaminen lisää entisestään suuryritysten taloudellista merkitystä, supistaa itsenäisten pientuottajien (talonpoikien, kotiteollisuudenharjoit-

III. Tekniikan jatkuva parantaminen lisää entisestään kapitalististen suuryritysten lukumäärää, mittasuhteita ja taloudellista merkitystä, alentaa itsenäisten pientuottajien

* Käsikirjoituksessa on suunniteltu muutettavaksi pykälien järjestystä: sinikynällä on pyyhitty yli »II» ja merkitty tilalle »III» ja päinvastoin. Toim.

tajien, käsityöläisten y.m.) osuutta maan talouselämässä, alentaa heidän elintasoaan, muuttaa toiset välittömästi tai välillisesti pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, tunkee toiset omistamattoman, tuotantovälineitä vailla olevan luokan (proletariaatin) riveihin.

(talonpoikien, kotiteollisuudenharjoittajien, käsityöläisten) elintasoa, muuttaa toiset heistä pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, köyhdyttää toiset täydellisesti tunkien heidät omistamattoman, tuotantovälineitä vailla olevan luokan (proletariaatin) riveihin.

III. Tärkein osa tuotantovälineistä ja tavarankiertokulkuvälineistä keskittyy yhä suuremmissa määrässä verraten vähälukuisen henkilöluokan käsiin, samalla kun jatkuvasti suureneva väestön enemmistö ei voi hankkia toimeentuloaan muutoin kuin myymällä työvoimaansa. Se joutuu tästä johdun riippuvaiseen asemaan palkkatyöläisinä (proletaareina), jotka luovat työllään tuotanto- ja tavarankiertokulkuvälineiden omistajien (kapitalistien ja suurmaanomistajien) tulot.

IV. Kohottaessaan työn tuottavuutta tekninen edistys suo kapitalisteille mahdollisuuden työläisten riiston tehostamiseen, aiheuttaa työvoiman kysynnän suhteellista supistumista (t.s. kysynnän kasvu on epäsuhteessa pääoman kasvuun (jää tästä jälkeeseen)) ja samalla sen tarjonnan suhteellista ja absoluuttista kasvua. Tämä samoin kuin edellä mainitut kapitalismin perustendenssit johtavat työttömyyden, kurjuuden, riiston, sarron ja nöyryytyksen lisääntymiseen.

V. Työväenluokan ja pientuottajien aseman entistä tuntevampaan huononemiseen johtavat teollisuuspulat, joita väistämättömästi aiheuttavat mainitut kapitalismin ristiriidat, sille ominainen tuotannon suunnitelmattomuus (jota mitkään yrittäjän liitot eivät voi poistaa) ja kapitalististen maiden keskinäisen kilpailun voimistuminen maailmanmarkkinoilla. Joukkojen köyhyyden ja kurjuuden lisäksi on yhteiskunnallisen rikkauden haaskausta sen seurauksena, ettei tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

VI. Yhteiskunnallisen työn tuotantovoimien kehityksestä seuraa näin muodoin

{ Sanot-
tava
toisin }

VI. Yhteiskunnallisen ja yhä enemmän yhteiskunnallistuvan työn tuotantovoimien jättäjäisestä kehityksestä seuraa näin muodoin

se, että väestön mitätön vähemmistö monopolisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat tärkeimmät edut ja rinnan yhteiskunnallisen rikkauden kasvun kanssa lisääntyy yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, kasvaa omistavia ja omistamattomia erottava välimatka, syvenee ja laajenee omistajaluokan (porvariston) ja proletaariluokan välinen kuilu.

VII. Mutta samalla kun suurenevät ja kehittyvät kaikki nämä kapitalismin väistämättömät ristiriidat,

lisääntyy myös työväenluokan tyytymättömyys ja suuttumus, enenee sen yksimielisyys kapitalistisen tuotantotavan omista ehdoista johtuen, kärjistyy

lisääntyy proletaarien lukumäärä ja yksimielisyys, tyytymättömyys ja suuttumus, kärjistyy

työväenluokan taistelu kapitalistiluokkaa vastaan, voimistuu pyrkimys vapautua kapitalismin sietämättömästä ikeestä.

VIII. Työväenluokan vapautus voi olla vain itsensä työväenluokan asia. Kapitalismin ikeen karistamiseksi on suoritettava sosiaalinen vallankumous, t.s.

VIII. Työväenluokan vapautus voi olla vain itsensä työväenluokan asia, sillä nykyisen yhteiskunnan kaikki muut luokat ovat olemassa-olevan talousjärjestelmän perusteiden säilyttämisen kannalla.

Työväenluokan todellisen vapauden saavuttamiseksi on suoritettava sosiaalinen vallankumous, joka on kapitalistisen tuotantotavan koko kehityksen luonnollinen seuraus, t.s.

on lakkautettava tuotantovälineiden yksityisomistus, siirrettävä ne yhteiskunnalliseen omistukseen ja vaihdettava kapitalistinen tavarain tuotanto sosialistisesti järjestettyyn koko yhteiskunnan kustantamaan tuotteiden tuotantoon sen *kaikkien* jäsenten täydellisen hyvinvoinnin ja kaikinpuolisen vapaan kehityksen turvaamiseksi.

IX. Voidakseen suorittaa tämän sosiaalisen vallankumouksen proletariaatin tulee vallata *valtiovalta*, joka tekee sen

tilanteen herraksi ja suo sille mahdollisuuden poistaa kaikki haitat, jotka estävät proletariaattia saavuttamasta ylevää päämääräänsä. Tässä mielessä *proletariaatin diktatuuri* on sosiaalisen vallankumouksen välttämätön poliittinen ehto.

X. Proletariaatin vallankumous on vapauttava koko nykyisen sorretun ja kärsivän ihmiskunnan, sillä se tekee lopun kaikenlaisesta ihmisen harjoittamasta toisen ihmisen sorrosta ja riistosta.

XI. Venäjän sosialidemokratia asettaa tehtäväkseen osoittaa työläisille heidän etujensa ja kapitalistien etujen sovitattoman vastakkaisuuden, selittää proletariaatille sen suoritettavana olevan sosiaalisen vallankumouksen historiallista merkitystä, luonnetta ja ehtoja, järjestää vallankumouksellisen luokkapuolueen, joka pystyy johtamaan proletariaatin kaikkinaista taistelua nykyistä yhteiskunta- ja valtiojärjestystä vastaan.

XII. Kansainvälisen vaihdon ja maailmanmarkkinoita varten tapahtuvan tuotannon kehitys on kuitenkin tehnyt (luonnut) sivistyneen (?) maailman kaikkien kansojen välisen yhteyden niin kiinteäksi, että proletariaatin vapaustaistelun ylevä päämäärä voidaan saavuttaa vain kaikkien maiden proletaarien yhteisin ponnistuksin. Sen vuoksi* nykyisen työväenliikkeen täytyi muodostua ja se onkin muodostunut jo kauan sitten kansainväliseksi, ja Venäjän sosialidemokratia pitää itseään proletariaatin maailmanarmeijan osastona, *kansainvälisen sosialidemokratian osana*.

B.

I. Venäjän sosialidemokratian lähitavoitteet muuntuvat kuitenkin huomattavasti sen johdosta, että esikapitalistisen, maaorjuudenaikaisen yhteiskuntajärjestyksen monilukuiset jäänteet pidättävät meillä hyvin suurella määrällä tuotantovoimien kehitystä, pitävät työtätekevän väestön elintason alhaisena, synnyttävät monimiljoonaisen talonpoikaiston häviämisen aasialais-barbaarisia muotoja, pitävät koko kansaa sivistymättömyyden, oikeudettomuuden tilassa ja sorronalaisena. Venäjän sosialidemokratian on vielä pyrittävä saa-

* Sanat »proletariaatin vapaustaistelun ylevä päämäärä voidaan saavuttaa vain kaikkien maiden proletaarien yhteisin ponnistuksin. Sen vuoksi» on käsi-
kirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

vuttamaan ne vapaat kansalais- ja poliittiset instituutiot, jotka jo ovat olemassa kehittyneimmässä kapitalistimaissa ja jotka ovat ehdottoman tarpeellisia proletariaatin porvaristonvastaisen luokkataistelun täydellistä ja kaikinpuolista kehitystä varten.*

II. Tsaarin itsevaltius on maaorjuusjärjestelmän huomattavin jäännös, kaiken sen barbaarisuuden ja kaikkien niiden vitsausten mahtavin linnake, joista poliittisesti vapaat maat ovat jo päässeet; se on proletariaatin vapausliikkeen pahin ja vaarallisin vihollinen.

Tsaarin itsevaltius on näistä maaorjuusjärjestelmän jäänteistä huomattavin, koko tämän barbaarisuuden mahtavin linnake. Se on proletariaatin vapausliikkeen ja koko kansan kulttuurikehityksen pahin ja vaarallisin vihollinen.

Sen vuoksi Venäjän sosialidemokratia asettaa lähimmäksi poliittiseksi tehtäväkseen kukistaa tsaarin itsevaltius ja pystyttää sen tilalle *tasavalta*, joka pohjaa demokraattiseen perustuslakiin, mikä takaa:

- 1) kansan itsevaltiuden, t.s. ...

*Kirjoitettu 1902 tammikuun 8 ja 25
(tammikuun 21 ja helmikuun 7)
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

5

OHJELMALUONNOKSEN JÄSENNYSHAHMOTELMIA

- I—VI. A) Venäjän taloudellinen kehitys ja kapitalismin peruserikoisuudet.
- VII—XII. B) Proletariaatin luokkataistelu ja sosialidemokratian tehtävät.
- C) Venäjän sosialidemokraattien lähitavoitteet ja heidän poliittiset vaatimuksensa.
- D) Sosiaaliset (tehdas-) uudistukset.

* Tämä lause on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

- E) Finanssitalouden reformi ja maaorjuudenai-
kaisen yhteiskunnan jäänteiden hävittämiseen
tähtäävät erilaiset vaatimukset.
F) Loppulause («hätä»).

- A) Venäjän taloudellinen kehitys ja sosialidemokratian yleiset tehtävät.
B) Sosialidemokratian erikoiset poliittiset tehtävät ja poliittiset vaatimukset.
C) Sosiaaliset uudistukset.
D) Finanssitalouden ja agraariuudistukset (reformit).

*Kirjoitettu 1902 tammikuun 8 ja 25
(tammikuun 21 ja helmikuun 7)
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsi-*kirjoituksen mukaan**

6

OHJELMALUONNOKSEN AGRAARIOSAN JA LOPPULAUSEEN
ALUSTAVA VARIANTTI

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue vaatii sitä paitsi:

a) valtiontalouden demokraattisen organisaation etujen nimessä lakkauttamaan kaikki välilliset verot ja säätämään progressiivisen tuloveron

b) vanhan maaorjuudenaikaisen järjestyksemme kaikkien jäänteiden poistamiseksi

1) lakkauttamaan lunastus- ja aprakkamaksut samoin kuin kaikenlaiset rasitukset, joita talonpoikaistolle verovelvollisena säätynä nykyään lankeaa;

2) lakkauttamaan yhteistakuun ja kaikki lait, jotka rajoittavat talonpojan oikeutta määrätä maastaan;

3) palauttamaan kansalle takaisin lunastus- ja aprakkamaksujen muodossa perityt rahasummat. Takavarikoimaan tässä tarkoituksessa luostarien omaisuuden ja apaanashitilat¹⁵ sekä myös määräämään erikoisveron lunastuslainaa käyttäneiden aatelisten suurmaanomistajien maista. Muodostamaan tällä tavalla hankituista varoista erikoisen kansanrahaston kyläyhdyksuntien kulttuuri- ja hyväntekeväisyystarkoituksiin käytettäväksi;

4) perustamaan talonpoikaiskomiteoita siinä tarkoituksessa,

(a) että palautetaan (pakkoluovuttamalla tai—siinä tapauksessa, jos maat ovat siirtyneet käsiistä toisiin — lunastamalla j.n.e.) kyläyhdykskunnille ne maat, jotka lohkaistiin talonpojilta maaorjuuden lakkauttamisen yhteydessä ja joita tilanherrat käyttävät talonpoikien orjuuttamisvälineenä;

(b) että poistetaan Uralilla, Altailla, Läntisellä alueella ja valtakunnan muilla alueilla säilyneet maaorjuusjärjestelmän jäänteet;

5) antamaan oikeuksille valtuudet alentaa ylettömän suuria vuokramaksuja ja julistaa mitättömiksi sopimukset, jotka ovat luonteeltaan orjuuttavia.

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue katsoo, että mainitut poliittiset ja sosiaaliset uudistukset voidaan suorittaa kokonaisuudessaan, johdonmukaisesti ja varmasti vain itsevaltiuden kukistamisen ja koko kansan vapaasti valitseman perustavan kokouksen koollekutsumisen tietä.

*Kirjoitettu viimeistään
tammikuun 25 (helmikuun 7) pnä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
6. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

7

OHJELMALUONNOKSEN HAHMOTELMIA

1. VARIANTTI

Tavaratuotanto kehittyä Venäjällä yhä nopeammin, Venäjän osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon tehostuu *, ja kapitalistinen tuotantotapa on pääsemässä Venäjällä entistä täydellisemmin valtaan.

Jatkuvasti suureneva väestön enemmistö ei voi hankkia toimeentuloaan muutoin kuin myymällä työvoimaansa. Se

* Sanat »Venäjän osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon tehostuu» on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

joutuu näin muodoin palkkatyöläisten (proletaarien) asemaan ollen riippuvainen verraten vähälukuisesta luokasta, kapitalisteista ja suurmaanomistajista, jotka keskittävät käsiinsä tärkeimmän osan tuotanto- ja tavarankiertokulkuvälineistä.*

Tärkein osa tuotantovälineistä keskittyy mitättömän vähälukuisten kapitalistien ja suurmaanomistajien käsiin heidän yksityisomaisuudekseen. Menettäessään tuotantovälineensä yhä useammat työntekijät joutuvat pakosta turvautumaan työvoimansa myyntiin. He joutuvat näin muodoin riippuvaiseen asemaan palkkatyöläisinä (proletaareina), jotka luovat työlleen omistajien tulot.

Kapitalismin kehitys lisää entisestään suuryritysten lukumäärää, mittasuhteita ja taloudellista merkitystä, alentaa itsenäisten pientuottajien (talonpoikien, kotiteollisuudenharjoittajien, käsityöläisten) elintasoja, muuttaa toiset heistä pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, tunkee toiset proletariaatin riveihin.

Mitä pitemmälle jatkuu tekninen edistys, sitä enemmän on kapitalisteilla mahdollisuuksia työläisten riiston tehostamiseen, sitä enemmän työvoiman kysynnän kasvu jää jälkeen työvoiman tarjonnan kasvusta.

Kurjuuden, työttömyyden, riiston, sarron ja nöyryytyksen lisääntyminen on kapitalismin perustendenssien tulos.

Entistä laajempien työtätekevien väestökerrosten osaksi tulee puutteellinen toimeentulo, työttömyys, riiston ies ja kaikkinaisen nöyryytys.

Tätä prosessia kärjistävät entisestään teollisuuspulat, joita mainitut kapitalismin ristiriidat aiheuttavat väistämättömästi. Joukkojen köyhyyden ja kurjuuden ohella esiintyy yhteiskunnallisen rikkauden haaskausta sen seurauksena, ettei tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

Yhteiskunnallisen ja yhä enemmän yhteiskunnallistuvan työn tuotantovoimien jättiläismäisestä kehityksestä seuraa näin muodoin, että väestön mitätön vähemmistö monopolisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat tärkeimmät edut. Rinnan

* Tämä kappale on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

yhteiskunnallisen rikkauten kasvun kanssa lisääntyy yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, syvenee ja laajenee omistajaluokan (porvariston) ja proletaariluokan välinen kiilu.

(A) § III. Suurtuotanto tunkee yhä enemmän syrjään pientuotantoa. Itsenäiset pientuottajat (talonpojat, kotiteollisuudenharjoittajat, käsityöläiset) muuttuvat joko proletaareiksi tai pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi.

Tekniikan jatkuva edistyminen johtaa siihen, että suurtuotanto tunkee yhä enemmän syrjään pientuotantoa. Tärkein osa tuotantovälineistä (maista ja tehtaista, työvälineistä ja koneista, rautateistä ja muista liikennevälineistä) keskittyy verraten vähälukuisten kapitalistien ja suurmaanomistajien käsiin heidän yksityisomaisuudekseen. Itsenäiset pientuottajat (talonpojat, kotiteollisuudenharjoittajat, käsityöläiset) köyhtyvät yhä enemmän, menettävät tuotantovälineensä ja muuttuvat näin muodoin proletaareiksi tai joutuvat pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi. Työntekijöiden jatkuvasti suureneva enemmistö joutuu pakosta turvautumaan työvoimansa myyntiin.

Heistä tulee näin ollen palkkatyöläisiä, jotka ovat riippuvaisia omistajista ja luovat työllään näiden rikkautet.

Nämä palkkatyöläiset (proletaarit) joutuvat näin ollen riippuvaisiksi omistajista ja luovat työllään näiden tulot.

2. VARIANTTI

Tavaratuotanto kehittyy Venäjällä yhä nopeammin, kapitalistinen tuotantotapa pääsee Venäjällä entistä täydellisemmin valtaan.

Tärkein osa tuotantovälineistä (maista ja tehtaista, työvälineistä ja koneista, rautateistä ja muista liikennevälineistä) keskittyy verraten vähälukuisten kapitalistien ja suurmaanomistajien käsiin heidän yksityisomaisuudekseen.

Yhä useammat työntekijät menettävät (kadottavat) tuotantovälineensä ja joutuvat pakosta turvautumaan työ-

Yhä useammat työntekijät joutuvat pakosta turvautumaan työvoimansa myyntiin, heistä tulee palkkatyöläisiä,

voimansa myyntiin. Nämä jotka ovat riippuvaisia omis-
palkkatyöläiset (proletaarit) tajista ja luovat työllään näi-
joutuvat näin ollen riippu- den rikkaudet.
vaisiksi omistajista ja luovat
työllään näiden tulot.

Kapitalismin kehitys lisää entisestään suuryritysten luku-
määrää, mittasuhteita ja taloudellista merkitystä, huonontaa
itsenäisten pientuottajien (talonpoikien, kotiteollisuudenhar-
joittajien, käsityöläisten) asemaa, muuttaa toiset heistä pää-
oman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, tunkee toiset prole-
tariaatin riveihin.

Mitä pitemmälle jatkuu tekninen edistys, sitä enemmän
on kapitalisteilla mahdollisuuksia työläisten riiston tehosta-
miseen, sitä enemmän työvoiman kysynnän kasvu jää jälkeen
työvoiman tarjonnan kasvusta. Entistä laajempien työtäte-
kevien väestökerrosten osaksi tulee puutteellinen toimeentulo,
työttömyys, riiston ies ja kaikkalainen nöyryytys.

Tätä prosessia kärjistävät entisestään teollisuuspulat, joita
kapitalismin perusristiriidat aiheuttavat väistämättömästi.
Joukkojen köyhyyden ja kurjuuden ohella esiintyy yhteis-
kunnallisen rikkauden haaskausta sen seurauksena, ettei
tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

Yhteiskunnallisen ja yhä enemmän yhteiskunnallistuvan
työn tuotantovoimien jättiläismäisestä kehityksestä seuraa
näin muodoin se, että väestön mitätön vähemmistö monopo-
lisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat tärkeimmät edut.
Rinnan yhteiskunnallisen rikkauden kasvun kanssa lisääntyy
yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, syvenee ja laajenee
omistajaluokan (porvariston) ja proletaariluokan välinen kui-
lu. *

*Kirjoitettu 1902 tammikuun 25
ja helmikuun 18 (helmikuun 7
ja maaliskuun 3) päivän
välisenä aikana*

*Julkalstu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoituksen kääntöpuolelle on kirjoitettu kynällä: »...torjuu jyrkästi
kaikki ne reformatoriset suunnitelmat, jotka tavalla tai toisella ovat omiaan laa-
jentamaan tai lujittamaan työtätekeviin joukkoihin kohdistuvaa poliisi- ja vir-
kamiesvalvontaa...» Lenin ehdotti tätä sanamuotoa korjaukseksi »Venäjän Sosia-
lidemokraattisen Työväenpuolueen ohjelman» loppulauseeseen (ks. Teokset,
6. osa, s. 17). *Toim.*

LISÄYKSIÄ OHJELMALUONNOKSEN AGRAARI-
JA TEHDASOLOJA KOSKEVIIN OSIIN

»Vanhan maaorjuudenaikaisen järjestyksen jäänteiden pois-
tamiseksi se tulee vaatimaan.»

Olisikohan lisättävä »ja maaseudun luokkataistelun vapaan
kehityksen eduksi».

Tämän puolesta puhuu se, että meidän tulee myös tässä
suhteessa erottautua päättäväisesti *porvarillisesta demokratias-
ta*, joka kaikissa muodoissaan hyväksyy tietysti mielellään
yksinomaan ensimmäisen perustelun.

* *
*

NB: lisättävä *tehdasoloja* koskevaan osaan:

*Säättämään lailla, että työläisten kaikkiin ja kaikenlaisiin
palkkaussopimuksiin perustuvat maksut on suoritettava joka
viikko.*

Kirjoitettu 1902 tammikuun 25
ja helmikuun 18 (helmikuun 7
ja maaliskuun 3) päivän
välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 6. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VASTAUKSIA »VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRATIAN
AGRAARIOHJELMA» ARTIKKELIA KOSKEVIIN
PLEHANOVIN JA AXELRODIN HUOMAUTUKSIIN¹⁰

»4. perustamaan talonpoikaiskomiteoita siinä tarkoituk-
sessa,

a) että palautetaan (pakkoluovuttamalla tai — siinä
tapauksessa, jos maat ovat siirtyneet käsistä toisiin —
lunastamalla j.n.e.) kyläyhdyksunnille ne maat, jotka
lohkaistiin talonpojilta maaorjuuden hävittämisen yh-
teydessä ja joita tilanherrat käyttävät talonpoikien or-
juuttamisvälineenä...» *

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 96. Toim.

Plehanov. NB. Pyydän panemaan merkille seuraavan: *pakkoluovutus* (n:o 3) ei tee mahdottomaksi *lunastusta*; *lunastus* ei tee mahdottomaksi *pakkoluovutusta* (todisteet tarpeettomia); »lunastamalla j.n.e.» (n:o 2) on pelkästään lunastamista, — »j.n.e.» poistettava. Ja sulkeissa oleva lause voidaan korvata seuraavalla (lunastamalla, jos vuoden 1861 jälkeen maa [eivätkä maat] (n:o 1) on siirtynyt myynnin kautta toisiin käsiin). Silloin käy selville, että muissa palauttamistapauksissa ei suoriteta korvausta nykyisille omistajille. Jos taasen maa on siirtynyt toisiin käsiin perintönä tai lahjoituksena tai vaihdon kautta, niin lunastusta ei tule olla. Luulen, että ehdimme muuttaa tämän.

Axelrod. Kannatan. P. A.

N:o 1 — koska ohjelmassa on »maat», niin olisi kieliopin vastaista panna sulkeihin »maa».

N:o 2 — »j.n.e.» sisältää myös maan vaihdon toiseen ja rasiteoikeuden maahan sekä uudelleenpalstoituksen y.m. Sen vuoksi poistaminen ei olisi suinkaan oikeaa.

N:o 3 — »pakkoluovutus» merkitsee tavallisesti omaisuuden *riistämistä*, t.s. korvauksetonta pois ottamista. Sen vuoksi sen asettaminen lunastuksen vastakohtaksi ei ole suinkaan niin oudoksuttavaa, kuin huomautuksen tekijästä tuntuu.

»Meidän on taisteltava maaorjuussuhteiden kaikkia jääniteitä vastaan — siitä ei sosialidemokraatilla voi olla mitään epäilystä, mutta koska nämä suhteet punoutuvat mitä monimutkaisimmalla tavalla porvarillisiin, niin meidän täytyy tunkeutua, luvallanne sanoen, tuon sekavuuden itse ytimeen pelkäämättä tehtävän monimutkaisuutta.» *

Plehanov. On turhaa pyytää lupaa sen selville saamiseen, mikä on ydin.

??

»...työväkeä koskeva osa sisältää vaatimukset, jotka on suunnattu *porvaristoa* vastaan, mutta talonpoikaistoa koskeva osa vaatimukset, jotka on suunnattu *orjuuttaja-tilanherroja* vastaan (sanoisin feodaaleja vastaan, ellei kysymys tämän termin soveliaisuudesta kartanoaatelistoomme olisi niin kiistanalainen kysymys ¹⁾).

¹⁾ Minä henkilökohtaisesti olen valmis ratkaisemaan tämän kysymyksen hyväksyvässä mielessä, mutta tässä tapauksessa

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 100. Toim.

ei tietenkään paikka eikä aika ole sopiva tämän ratkaisun perustelemiseen eikä edes esittämiseen, sillä kysymys on nyt agraariohjelman kollektiivisen, koko toimituksen laatiman luonnoksen puolustamisesta.» *

A x e l r o d. NB. *Ohjelmallisessa* kirjasessa olisi todellakin parempi olla vihjaamatta näin erimielisyyksiin.

»Jos yritetään etukäteen, ennen taistelun lopullista päätymistä, itse taistelun kulussa päätellä, että *koko* maksimia emme nähtävästi saavutakaan, niin merkitsee se mitä puh-taimpaan poroporvarillisuuteen joutumista.» **

P l e h a n o v. »Jos yritetään... päätellä», että koko maksimia emme saavuta j.n.e. — tämä on hyvin kömpelöä. Ehdotan vaihtamaan tämän siihen lauseeseen, jonka kirjoitin tekstiin.*** Pyydän äänestämään tästä ehdotuksesta. *Perustelu*: vastustajat saattavat tehdä pilkkaa.

Ehdotan niin ikään äänestämään esityksestäni, että *poistetaisiin* Venäjän feodalismia koskevat tekijän mielipiteet. *Perustelu*: tällaiset päätelmät ovat sopimattomia yhteisessä sanoakseni *toimituksen* artikkelissa. Tekijän huomautukset johtavat vain ajatukseen, että toimituksessa on *erimielisyyksiä*.

A x e l r o d. Olen jo edellä esittänyt saman ajatuksen.

Hieman tahdikkuutta, joka olisi voinut vihjaista huomautusten tekijälle, että on varsin sopimatonta vaatia *äänestystä* hänen haluumistaan *tyylin* muutoksista (ehkä huonompaan päin?). Aivan yhtä naurettavaa on pelko, että pienen »feodalismia» koskevan kysymyksen vuoksi alettaisiin meluta (Martynovitko?) »erimielisyyksistä». Ilmaisni sanottavani hyvin yleispiirteisesti.

»'Liikkeemme' on sosialidemokraattista työväenliikettä. *Siihen* talonpoikaisjoukot eivät suorastaan voi 'tulla mukaan': se ei ole problemaattista, vaan *mahdotonta*, eikä siitä ole milloinkaan ollut kysymystäkään. Mutta talonpoikaisjoukot *eivät voi olla tulematta mukaan* maaorjuuden kaikkia jään-

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 102. *Toim.*

** Sama, s. 104. *Toim.*

*** Plehanov ehdotti muutettavaksi tätä lausetta seuraavalla tavalla: »Jos pysähdytään ennen taistelun lopullista päättymistä, itse taistelun kulussa sen perusteella...» *Toim.*

teitä (siinä luvussa myös itsevaltiutta) vastustavaan 'liik-
keeseen'.» *

P l e h a n o v. Ehdotan (mukaan tulemista koskevassa lauseessa) sanan »talonpoikaisjoukot» asemesta sanoja: talonpoikaisjoukot sellaisinaan, t.s. säätyinä ja sitä paitsi yhdeksi kokonaisuudeksi käsitettynä j.n.e.

Pyydän äänestämään tästä.

A x e l r o d. Kannatan. P. A.

Ks. 28 kääntöpuolta. **

»Meidän on levitettävä mahdollisimman laajalti aatetta, että vain tasavallassa voidaan käydä ratkaiseva taistelu proletariaatin ja porvariston välillä, meidän on luotava ja lujitettava tasavaltalaista perinnettä Venäjän kaikkien vallankumousmiesten keskuudessa ja Venäjän työläisten mahdollisimman laajojen joukkojen keskuudessa, meidän on ilmais-tava tällä 'tasavalta'-tunnuksella se, että taistelussa valtiojärjestelmän demokratisoimisen puolesta me menemme lop-puun saakka taaksemme katsomatta...» ***

P l e h a n o v. Kehotan pois-tamaan sanat: meidän on levitet-tävä mahdollisimman laajalti aa-tetta, että vain tasavallassa voi-daan käydä ratkaiseva taistelu proletariaatin ja porvariston vä-lillä (pyydän äänestämään tästä). En ole lainkaan vakuuttunut siit-ä, että esim. Englannissa poliit-tisen kehityksen tulee käydä tasa-vallan kautta. Tokkopa monarkia haittaa siellä millään tavoin työ-läisiä, ja siksi sen hävittäminen saattaa olla sosialismin voiton seuraus eikä ennakkoehto.

A x e l r o d. Kannatan ehdo-tusta. P. A.

Englanti on vähemmän so-piva esimerkki juuri sen poik-keuksellisesta asemasta joh-tuen. Venäjän ja Englannin rinnastaminen tällä haavaa olisi lukemattomien väärin-käsitysten kylvämistä ylei-sön keskuuteen. Marxin (1875) ja Engelsin (1891) huomautukset tasavallan vaati-misesta Saksaan¹⁷ viittaavat nimenomaan tasavallan »vält-tämättömyyteen» — ja poik-keuksiaahan voi olla kaikkial-la.

»Näin ollen voidaan 4. kohdan koko sisältö ilmaista yksin-kertaisuuden vuoksi parilla sanalla: 'palauttaa otrezkamaat'. Herää kysymys, miten tällaisen vaatimuksen idea on synty-

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 104. Toim.

** Ks. edellistä vastausta Plehanovin huomautukseen. Toim.

*** Ks. Teokset, 6. osa, s. 106. Toim.

nyt? Suoranaisena johtopäätöksenä siitä yleisestä ja perustavaa laatua olevasta väittämästä, että meidän on autettava talonpoikia ja sysättävä talonpoikia hävittämään mahdollisimman täydellisesti maaorjuuden kaikki jäänteet. Tästä ovat 'kaikki samaa mieltä', eikö totta? Jos kerran suostutte lähtemään tätä tietä, niin olkaa hyvä ja kulkekaa itsenäisesti sitä eteenpäin, älkää pakottako vetämään itseänne, älkää arastelko tämän tien 'epätavallista' näköä, älkää hämmästykö sitä, että monin paikoin ei laisinkaan löydy tallattua tietä, vaan teidän täytyy ryömiä jyrkänteen reunaa, pujottautua tiheikön läpi ja loikkia kuoppien yli. Älkää valittako tietttömyyttä: nämä valitukset ovat hyödytöntä ruikutusta, sillä teidän oli etukäteen tiedettävä, ettette lähde millekään yhteiskunnallisen edistyksen kaikkien voimien suoristamalle ja tasoittamalle valtatielle, vaan syrjäseutujen ja kolkkien poluille, joilta on olemassa ulospääsy, mutta suoraa, selvää ja helppoa ulospääsyä ette te, emme me eikä kukaan muukaan löydä milloinkaan, 'ei milloinkaan', s.o. yleensä siihen asti, kunnes näitä häviäviä, tuskallisen hitaasti häviäviä syrjäseutuja ja kolkkia tulee vielä säilymään.

Mutta ellette halua työntyä näille syrjäseuduille, niin sanokaa suoraan, ettette halua, älkääkä turvautuko fraaseihin.» *

P l e h a n o v. Asetan äänestykseen kysymyksen, että tämä sivu pyyhittäisiin yli. Se tekee hieman pakinan luontoiseksi esityksen, joka sinänsä on selvä ja johdonmukainen. Otrezkamaiden palauttamista koskevan vaatimuksen esittämiseksi ei ole tarpeen »ryömiä jyrkänteen reunaa» j.n.e. Tämä kuvaannollisuus panee ajattelemaan, ettei kirjoittaja itse ole saanut »otrezkamaita» kylliksi sopusointuun oikeauskoisuutensa kanssa.

A x e l r o d. Ehdotan jättämään tämän sivun pois alkaen sanasta: »Tästä» ja aina seuraavan sivun (47) loppuun. P. A.

»Veropäivätyötalouden suoranaisia jäänteitä, joiden olemassaolon kaikki Venäjän taloudelliset tutkimukset ovat luke-

Asetan äänestykseen kysymyksen, *ovatko* toimituskollegan suhteen *sopivia* moiset *parjaussävyiset* huomautukset? ja mihin päädymme, jos me *kaikki* alamme tällä tavalla kestitä toisiamme??

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 111—112. *Toim.*

mattoman monta kertaa todenneet, ei ole säilyttämässä mikään niitä erikoisesti suojeleva laki, vaan voimassa olevat maanhallintasuhteet. Tämä on niin ilmeistä, että tunnettuun Valujevin komissioon¹⁸ kutsutut todistajat sanoivat suoraan: maaorjuus syntyisi epäilemättä uudelleen, ellei sitä olisi suoranaisella lain voimalla kielletty. Siis jompikumpi: joko ei kajota lainkaan talonpoikain ja tilanherrain välisiin maanhallintasuhteisiin — silloin kaikki muut kysymykset ratkeavat hyvin 'yksinkertaisesti', mutta silloin te ette kajota myöskään maaseudun maaorjatalouden erilaisten jäänteiden tärkeimpään lähteeseen, silloin te 'yksinkertaisesti' jätätte sivuun sangen polttavan kysymyksen, joka koskee orjuuttajatalanherrojen ja orjuutetun talonpoikaiston perimmäisiä intressejä, kysymyksen, joka saattaa helposti tulla huomenna tai ylihuomenna erääksi Venäjän päivänpolttavimmaksi sosiaalis-poliittiseksi kysymykseksi. Tahi te haluatte kajota myös siihen 'taloudellisen orjuutuksen takapajuisten muotojen' lähteeseen, jollainen maanhallintasuhteet ovat, ja silloin teidän täytyy ottaa huomioon se näiden suhteiden mutkallisuus ja sekavuus, joka suorastaan estää ratkaisemasta kysymystä helposti ja yksinkertaisesti. Silloin teillä, jos olette tyytymättömiä ehdottamaamme sekavan kysymyksen konkreettiseen ratkaisuun, *ei* enää *ole oikeutta* kuitata asiaa 'valittamalla' yleensä kysymyksen sekavuutta, vaan teidän *täytyy* yrittää selvittää se itsenäisesti, ehdottaa toinen konkreettinen ratkaisu.

Mikä merkitys otrezkamailla on nykyisessä talonpoikaistaloudessa, se on tosiasiaa koskeva kysymys.» *

P l e h a n o v. Suosittelisin jättämään pois kaikki järkeilyt, mikä on »yksinkertaista» ja mikä »ei ole yksinkertaista», ja jatkaamaan artikkeleita alkaen sanoista: »Mikä merkitys on otrezkamailla j.n.e.» Artikkelit paranisi siitä, sillä mainittu kohta kokonaisuudessaan pilaa sitä hirveällä (??)

pitkäveteisyydellään. Ehdotan äänestystä.

Ei ole lainkaan turhaa puhua yksinkertaisuudesta edellä sanotun yhteenvetona (ja vastaukseksi jopa meitä kohtaan myötämielistenkin henkilöiden *lukemattomiin* huomautuksiin), ja suosittelisin olemaan puuttumatta siihen.

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 113. *Toim.*

»Työllämaksu merkitsee tekniikan lamatilaa ja *kaikkien* yhteiskunnallis-taloudellisten suhteiden pysähdystilaa maaseudulla, sillä tämä työllämaksu ehkäisee rahatalouden kehitystä ja talonpoikaiston jakautumista, vapauttaa (suhteellisesti) tilanherran kilpailun kannustavasta vaikutuksesta (tekniikan parantamisen asemesta hän pienentää kahdavielijän osaa; muuten tämä pienentäminen on todettu useilla paikkakunnilla monien vuosien kuluessa reformin jälkeen), sitoo talonpojan maahan, hidastaa siten siirtolaisuuden ja vieraspaikkalaisten ansiotöiden kehittymistä j.n.e.» *

P l e h a n o v. Ehdotan poistettavaksi sanat »ja talonpoikaiston jakautumista»; ne saattavat herättää lukijassa ennakkoluuloisuutta toimenpidettä kohtaan, joka sinänsä ansaitsee täydellisen hyväksynnän. Mikäli haluatte jättää nämä sanat, niin täydentäkää niitä, selittäkää (vaikkapa huomautuksessa), mitä tarkoittatte niillä. Pyydän äänestämään.

Edelleen: mitä merkitsee vapauttaa suhteellisesti? Sana »suhteellisesti» ei ole sopiva tässä.

Mitä ennakkoluuloisuutta? *kenessä?* miksi? — käsittämättömyyttä.

Asia on varsin yksinkertainen. Se merkitsee: *suhteellisesti* Venäjän nykytilanteeseen verrattuna (eikä verrattuna esim. Amerikkaan).

»Ja yleensäkin: kun kerran on yleisesti tunnustettu, että otrezkamaat ovat työllämaksujärjestelmän tärkeimpiä lähteitä ja että tämä järjestelmä on maaorjuuden suoranainen jäännös, joka hidastaa kapitalismin kehitystä, niin kuinka voidaan pitää epäilyksenalaisena sitä, että otrezkamaiden palauttaminen horjuttaa työllämaksun perustaa ja jouduttaa yhteiskunnallis-taloudellista kehitystä.» **

P l e h a n o v. Juuri siksi onkin tarpeetonta todistella sitä näin pitkälti.

Hätäinen johtopäätös. Katso tämän sivun (55) loppua ja seuraavan sivun alkua. ***

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 115. *Toim.*

** Sama. *Toim.*

*** Lenin tarkoittaa artikkelinsa VII luvun alkua (ks. sama, ss. 115—116). *Toim.*

»Mikäli minä asiaa käsitän, *kaikki* väitteet 'otrezkamaita vastaan' sopivat johonkin näistä neljästä kohdasta ja useimmat vastustajat (muun muassa Martynov) ovat vastanneet kaikkiin neljään kysymykseen kielteisesti pitäen otrezkamaiden palauttamisvaatimusta sekä periaatteellisesti vääränä että poliittisesti epätarkoituksenmukaisena kuin myös käytännöllisesti mahdollittomana toteuttaa ja loogillisesti epäjohdonmukaisena.» *

P l e h a n o v. Ehdotan jätettäväksi pois Martynovin: häntä on tungettu kaikkialle aivan liian paljon.

A x e l r o d. Niin, des Guten, t.s. Martynovia, mehr als zu viel. ** P. A.

Ks. 28. sivun kääntöpuolta. ***

Martynov on esittänyt argumentteja, joita varsin monet ystävämme ovat toistelleet. Olisi *sopimatonta* olla vastaamatta näihin argumentteihin ja sivuuttaa Martynov, kun hän puhuu itse asian olemuksesta.

»Emmekä me lainkaan joudu ristiriitaan itsemme kanssa, jos historian seuraavassa vaiheessa, kun kyseinen erikoislaa, tuinen yhteiskuntapoliittinen 'konjunkturi' on ohielettykun talonpoikaisto, olettakaamme, tyytyy mitättömän pienen omistajaryhmän mitättömän pieniin antipaloihin ja alkaa jo päättävästi 'karjua' proletariaattia vastaan, jos me silloin heitämme pois ohjelmastamme taistelun maaorjuuden jäänteitä vastaan. Silloin meidän todennäköisesti pitää heittää pois ohjelmasta myös taistelu itsevaltiutta vastaan, sillä ei mitenkään voida olettaa, että *ennen* poliittista vapautta talonpoikaisto vapautuisi kaikkein iljettävimmästä ja raskaimmasta maaorjuudellisesta sorrosta.» ****

P l e h a n o v. Ehdotan *poistettavaksi* kohdan, joka alkaa sanoista: »Emmekä me lainkaan joudu ristiriitaan itsemme kanssa» ja päättyy sanoihin: »raskaimmas-

Näitä sanoja ei pidä poistaa, sillä niitä vaatii *tarpeellinen* varovaisuus. Muutoin meitä voidaan sitten helposti

* Ks. Teokset, 6. osa, s.116. *Toim.*

** — Niin, sitä hyvää, t.s. Martynovia, on enemmän kuin paljon. *Toim.*

*** Tarkoitetaan tämän osan 22. sivulla olevaa Leninin vastausta Plehanovin huomautukseen. *Toim.*

**** Ks. Teokset, 6. osa, ss. 117—118. *Toim.*

ta maaorjuudellisesta sorrosta». Ne vähentävät edellä sanotun vakuuttavuutta sen sijaan, että lisäisivät sitä.

A x e l r o d. Kannatan. P. A.

»Meitä vastaan väitetään: 'niin vaikeasti kuin työllämak-sutalous antaakin periksi kapitalismin rynnistyksen pakotta-mana, niin se kuitenkin antaa periksi, enemmänkin: se on tuomittu katoamaan täydellisesti; työllämaksuun perustuva suurtalous on alkanut luovuttaa ja se luovuttaa paikkansa välittömästi kapitalistiselle suurtaloudelle. Te taas haluatte jouduttaa maaorjuuden likvidoisimisprosessia toimenpiteellä, joka itse asiassa on suurtalouden paloittelua (vaikkapa vain osittaista, mutta kuitenkin paloittelua). Ettekö te täten uhraa tulevaisuuden etuja nykyisyyden eduille? Sen proble-maattisen mahdollisuuden takia, että talonpoikaisto nousee kapinaan maaorjuutta vastaan lähitulevaisuudessa, te teette maaseutuproletariaatille vaikeammaksi nousta enemmän tai vähemmän läheisessä tulevaisuudessa kapinaan kapitalismia vastaan!»

Tällainen mielipide, niin vakuuttavalta kuin se ensi kuulemalta vaikuttaakin, on hyvin yksipuolinen...» *

P l e h a n o v. Sen vakuuttavuus on ensi kuulemaltaankin hyvin vähäistä. Se haikahtaa niin luonnottomalta sanansaivartelulta, että olisi parasta puhua siitä vähemmän: hävittää sosialidemo-kraattien vuoksi. Hävittää var-sinkin nyt, kun tuhannet Venäjän talonpojat ovat nousemassa kapi-naan hävittääkseen vanhan jär-jestyksen. Pyydän äänestämään ehdotuksesta, että tämä argumen-tti ei ole vakuuttava edes ensi kuulemaltakaan.

A x e l r o d. Vastustajille à la Martynov osoitettu kompli-mentti on mielestäni poistettava. P. A.

syyttää harkitsemattomuu-desta.

Mielestäni on hassua käsit-tää tätä »vastustajille osoi-tetuksi komplimentiksi» (se on itse asiassa väärinkin, sil-lä tämän argumentin ovat toistaneet kirjeissään »Isk-ran» lähimmät ystävät), sil-loin kun heidän väitteensä kumotaan. Sen sijaan huomautusten tekijän heihin koh-distamat haukkumiset ovat aivan tarpeettomia.

»...se ei voisi olla jättämättä mitä syvintä vaikutusta koko työtätekevän maaseutuvaestön protestihengen ja itsenäiseen taisteluun.» **

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 118. Toim.

** Sama, s. 119. Toim.

Plehanov. Mitä merkitsee: »itsenäinen taistelu»?

Katso 1902 huhtikuun Belgiaa.¹⁹ Se vastaa tähän »vaikeaan» kysymykseen.

»Ja helpottaaksemme myöhemmin batrakkieimme* ja puolibatrakkieimme siirtymistä sosialismiin on erittäin tärkeää, että sosialistinen puolue *heti paikalla* ryhtyy 'puolustamaan' pientalonpoikaista tekemällä puolestaan 'kaiken voitavansa' sen hyväksi, kieltäytymättä osallistumasta kipeiden ja sekavien 'vieraiden' (ei-proletaaristen) kysymysten ratkaisuun, totuttamalla koko työtätekevien ja riistettyjen joukkoa pitämään sitä — sosialistista puoluetta — johtajanaan ja edustajanaan.»**

Plehanov. Miksi sanat »kaiken voitavansa» on pantu lainausmerkkeihin? Käsittämätöntä. Sitä paitsi »puolibatrakkien» asemaa koskeva kysymys ei ole suinkaan vieras proletariaatille. Tämän sanan käyttö lainausmerkeissäkin on nykyään äärimmäisen epäpoliittista.

Ei liene kovinkaan vaikeaa käsittää, että jokaisella on oma tapansa käyttää lainausmerkkejä. Vai haluaisiko huomautusten tekijä »*ä n e s t ä ä*» lainausmerkeistäkin? Se on niin hänen tapastaan!

»Venäjän porvaristo se 'on myöhästynyt' itse asiassa *sille kuuluvan* tehtävän suorittamisessa, kaikkien vanhan järjestelmän jäännösten pois lakaisemisessa, ja tätä puutteellisuutta meidän on korjattava ja me tulemme korjaamaan aina siihen saakka, kunnes se tulee korjatuksi, kunnes saamme poliittisen vapauden, niin kauan kuin talonpoikain asema herättää tyytymättömyyttä miltei kaikissa sivistyneissä porvaristopiireissä (kuten me Venäjällä näemme) eikä herätä tässä joukossa konservatiivista itsetyytyväisyyden tunnetta muka kaikkein mahtavimman sosialismia vastaan seisovan tukipylyvään 'murtumattomuuden' johdosta (kuten näemme Lännessä, missä mainittua itsetyytyväisyyttä havaitaan kaikissa järjestyspuolueissa alkaen agraareista ja konservatiiveista pur sang***, edelleen liberaaleissa ja vapaamielisissä porvareissa ja päättyen jopa... älkööt panko pahakseen herrat Tshernovit ja 'Vestnik Russkoi Revoljutsii'²⁰!.. päättyen jopa muotiin

* — maatyöläistemme. Suom.

** Ks. Teokset, 6. osa, s. 119. Toim.

*** — puhdasverisistä. Toim.

tulleisiin 'marxilaisuuden arvostelijoihin' agraarikysymyksen alalla).» *

P l e h a n o v. *Suosittelien kovasti sanojen »Vestnik Russkoi Revoljutsii» poistamista tästä. Niiden rinnalla on Tshernovin nimi ja meitä voidaan syyttää varomattomasta lähentämisestä, vihjauksesta, milteipä salanimen paljastamisesta. Sitä on vältettävä hinnalla millä hyvänsä.*

Hyväksyn, mutta poistan mieluummin »Tshernovit».

»Maan kansallistaminen on eri asia. Tämä vaatimus (jos se käsitetään porvarillisessa eikä sosialistisessa mielessä) todellakin 'menee pitemmälle' kuin otrezkamaiden palauttamisvaatimus, ja periaatteessa me hyväksymme täydellisesti tämän vaatimuksen. Me emme tietenkään kieltäydy asettamasta sitä tiettyinä vallankumouksellisena ajankohtana.» **

P l e h a n o v. Yhdyn täydellisesti tähän huomautukseen.²¹ Juuri siinä on kysymyksen »ydin».

A x e l r o d. En oikein ymmärrä; edellä olette määritellyt erinomaisesti agraariohjelman sosiaalis-vallankumouksellisen luonteen; sitä paitsi maan kansallistaminen on nykyään *kapinatunnuksenakin epävallankumouksellinen*. Yhdyn Bergin ehdotukseen.

»Yhtyvä» on vain suotta unohtanut, että huomautus koski *korjailematonta* artikkelia. Hieman huomaavaisuutta, ja hän olisi välttänyt tämän huvittavan erehdyksen.

»Mutta nykyistä ohjelmaamme me emme laadi ainoastaan emmekä niinkään paljon vallankumouksellisen kapinan kautta varten kuin poliittisen orjuuden kautta varten, poliittista vapautta edeltävää kautta varten. Ja tällaisella kaudella maan kansallistamisvaatimus ilmentää *paljon heikommin* demokraattisen liikkeen välittömiä tehtäviä maaorjuudenvastaisen taistelun mielessä.» ***

P l e h a n o v. Aikaisemmin puhuttiin nimenomaan siitä, että agraariohjelmamme on sosiaalis-vallankumouksellinen.

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 120—121. *Toim.*

** Sama, s. 123. *Toim.*

*** Sama. *Toim.*

Maan kansallistaminen olisi poliisivaltiossa tämän valtion uutta, jättiläismäistä suurentamista. Sen vuoksi ei saa sanoa sillä tavalla kuin tässä: »ilmentää paljon heikommin» j.n.e. Toinen toimipide on *vallankumouksellinen* ja toinen *taantumuksellinen*.

Axelrod. Plehanovin ehdotus lyö ajatuksellisesti yhteen Bergin huomautuksen ja minun edellisellä sivulla olevan huomautukseni kanssa.

Ei ole totta. Ei läheskään aina eikä kaikki kansallistaminen ole »taantumuksellista». Tuo on »yliampumista».

Jos huomautusten tekijät eivät halua edes lukiessaan *toistamiseen* artikkelia vaivautua muotoilemaan korjauksiaan tarkalleen (vaikka tämä vaatimus hyväksyttiin varta vasten ja siitä tiedotettiin kaikille), niin äänestämällä yleensä »korjaamisesta» (ja sitten korjauksen tekstistä??) pitkittää asiaa loputtomasti. Ei olisi haitaksi pelätä vähemmän sitä, että allekirjoitetun artikkelin kirjoittaja *sano* omalla tavallaan.

»Juuri siksi olemmekin sitä mieltä, että agraariohjelmamme maksimin ei nykyisen yhteiskuntajärjestelmän perusteella pidä mennä talonpoikaisreformin demokraattista uudestartistamista pitemmälle. Maan kansallistamisvaatimus, joka periaatteelliselta kannalta on aivan oikea ja määrättyjä hetkiä varten täysin kelvollinen, on poliittisesti epätarkoituksenmukainen tällä hetkellä.» *

Plehanov. *Yhdyn* Bergin huomautukseen ²². Ehdotan kuitenkin seuraavaa sanamuotoa: maan *kansallistaminen* on poliisivaltiossa vahingollista, mutta perustuslaillisessa se sisältyy *osana kaikkien* tuotantovälineiden kan-

Ks. 75. sivun kääntöpuolta. **

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 123—124. *Toim.*

** Tarkoitetaan tämän osan 30. sivulla olevaa Leninin vastausta Plehanovin huomautukseen. *Toim.*

sallistamista koskevaan vaatimukseen. *Pyydän äänestämään.*

A x e l r o d. Kannatan. P. A.

»Oikeuden tällainen kokoonpano turvaisi sekä sen demokraattisuuden että maaseutuväestön eri kerrosten erilaisten luokkaetujen vapaan julkituomisen.» *

P l e h a n o v. Sanonta on tässä hirveää. Asetan äänestettäväksi ehdotuksen, että sitä korjattaisiin.

A x e l r o d. Missä suhteessa?

»Hirveä» käsitys »äänestys»-pelistä! Meillä ei ole muuta tekemistä!

»...tunnettua on, että vuokralla on maaseudullamme useammin maaorjuudellinen kuin porvarillinen luonne ja että vuokramaksu on enemmänkin 'rahamaksua' (s.o. muunnettua feodaalista) kuin kapitalistista maankorkoa (s.o. yrittäjänvoiton lisää). Vuokramaksun alentaminen edistäisi siis välittömästi talouden maaorjuudellisten muotojen vaihtumista kapitalistisiin muotoihin.» **

P l e h a n o v. Kirjoittaja lupasi olla puhumatta Venäjän feodalismista (ks. edeltä), mutta ei ole pitänyt lupaustaan. Sääli. Pyydän äänestämään ehdotuksesta, että sana *feodaalinen* (maankorko) poistettaisiin tästä.

Ei ole totta. Juuri se, joka »katsoo edeltä», huomaa, että kirjoittaja ei ole »luvannut» mitään sellaista. Ja koska kirjoittaja on huomauttanut varta vasten, että se *ei ole yhteinen mielipide*, niin saivartelu on tässä peräti tahditonta.

»Jopa itsevaltiudenkin täytyy sen vuoksi muodostaa yhä useammin erikoinen (tietenkin aivan mitätön ja enemmän kruununvarkaiden ja byrokraattien kavaltama kuin nälkäänäkevien hyväksi joutuva) 'rahasto kyläyhdyksuntien kulttuuri- ja hyväntekeväisyystarkoituksiin käytettäväksi'. Meidän emme voi olla vaatimatta muiden demokraattisten uudistusten ohella tällaisen rahaston muodostamista. Tätä vastaan tuskin voidaan väittää.» ***

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 126. *Toim.*

** Sama, ss. 126—127. *Toim.*

*** Sama, s. 127. *Toim.*

Plehanov. Tämä »itsevaltiutta» koskeva kohta on *äärimäisen epäonnistunut*. Ja onko se meille mikään esikuva? Ikään kuin emme voisi ehdottaa jotakin vilkuilematta siihen.

Palauttamista talonpojille tulee perustella sillä, että se olisi vallankumouksellinen toimenpide, jolla oikaistaan sellainen »*vääräryys*», joka ei ainoastaan ole kaikilla muistissa, vaan joka on huomattavasti myötävaikuttanut Venäjän talonpoikaiston köyhtymiseen (vrt. Martynoviin).

P. S. Kun ranskalaiset emigrantit vaativat miljardia (restauraatioaikana)²³, he eivät puhuneet hyväntekeväisyydestä. He ymmärsivät paremmin luokkataistelun merkityksen.

Ehdotan äänestettäväksi ehdotuksen, että tätä kohtaa muutetaan perin pohjin.

Axelrod. Vrt. 90. sivulla olevaa Plehanovin huomautusta.²⁴ Lukekaa tarkkaavaisesti se ja nämä huomautukset — Te itsekkin myönnätte hänen olevan oikeassa. P. A.

»Mutta noita verojahan ei voida palauttaa kokonaan, väitetään meitä vastaan. — Se on totta (*kuten otrezkamaitakaan ei voida palauttaa kokonaan*).» *

Plehanov. Miksi otrezkamaita ei voida palauttaa kokonaan? Siitä ei ohjelmassa ole mitään.

Kiinnitän kaikkien huomiota siihen, että tässä on muutettu hyväksymämme pykälän ajatusta.

Axelrod. Miksi Te rajoitatte ja heikennätte lisäyksellä periaateratkaisua?

Tosiasia on, että *jopa* itsevaltiudenkin on täytynyt ryhtyä (mitättömän vähäiseen) hyväntekeväisyystoimintaan, ja siihen viittoaamista on melko oudoksuttavaa pelätä. Ja se, että tämä esitetään »esikuvana», on saivarteluhaluisen miehen »kehno keksintö».

Täysin erheellistä. Lisäys, jonka Lenin on tehnyt artikkeliinsa, ei muuta *eikä voi* muuttaa sitä ajatusta, joka on esitetty ohjelmassa. Huomautusten tekijä on unohtanut sen aapistotuuden, että »sovelletaan lakia eikä lain perusteluja».

»Tosiasiallisesti tietenkin yhteistakuun lakkauttaminen (tämän reformin hra Witte ehtii nähtävästi toimeenpanna jo

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 128. Toim.

ennen vallankumousta), säätyjaon lakkauttaminen, jokaisen yksityisen talonpojan siirtymisvapaus ja vapaus määrätä maasta hävittävät kiertämättömästi ja nopeasti sen fiskaalis-maorjuudellisen taakan, jollainen nykyinen kyläyhteisö kolmelta neljäsosaltaan on. Mutta tällainen tulos todistaa vain, että katsantokantamme yhteisöön nähden ovat oikeat, todistaa, että yhteisö on ristiriidassa kapitalismin koko yhteiskuntataloudellisen kehityksen kanssa.» *

P l e h a n o v. Nyt puhutaan yhteisön hävittämisestä. Sen vuoksi tätä koskevaa kohtaa on muutettava.

Ehdotan »kapitalismin» tilalle tähän: aikamme koko yhteiskuntataloudellisen kehityksen kanssa. *Perustelu:* siten vältetään »demagogiselta arvostelulta», johon yhteisön puolustajat ryhtyvät.

»Sen vuoksi» on aivan turhaa. »Puheita» on ollut kauan, mutta ei ole syytä muuttaa mitään *siinäkään tapauksessa, että ne johtavat tulokseen.*

Pidän tuota »demagogian» pelkoa kerrassaan turhana, sillä mainitut herrat ovat aina kärkkäitä »*kehnoon* arvosteluun».

»Me vastaamme tähän: meidän määritelmästämmme ei vielä johdu, että jokaisella talonpojalla on oikeus vaatia maan mittaamista ehdottomasti erilliseksi palstaksi. Siitä johtuu ainoastaan maanmyyntioikeus, eikä tämäkään vapaus ole ristiriidassa sen kanssa, että samaan yhteisöön kuuluvilla on etuoikeus myytävänä olevan maan ostoon.» **

P l e h a n o v. Yhdyn täydellisesti tähän huomautukseen ²⁵ ja ehdotan asetettavaksi sen äänestykseen.

A x e l r o d. Kannatan.

»Yhdyn» siihen, mikä kuului poistettuun kohtaan????? Hyvä »äänestys»-ehdotus.

»Sellainen vastaväite olisi kestämaton. Vaatimuksemme eivät tuhoa yhteisöllistä liittoa, vaan päinvastoin luovat yhteisön arkaistisen (de facto puolittain maorjuudellisen), talonpoikaan kohdistuvan vallan tilalle *nykyaikaisen* yhteisöllisen liiton vallan, johon alistuvat tuohon liittoon vapaaehtoisesti yhtyvät jäsenet. Sanamuotomme kanssa ei muuten ole ristiriidassa esim. sekään, että tietyin ehdoin tunnustetaan samaan yhteisöön kuuluvien etuoikeus ostaa maa, jonka heidän yhteisökumppaninsa myy.»

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 129. *Toim.*

** Sama, s. 130. *Toim.*

P l e h a n o v. Olen eri mieltä tästä. Tämä oikeus vain alentaisi talonpoikien maiden arvoa.

Yhteistakuu on osaksi jo lakkautettu ja osaksi sen lakkauttaa herra Witte ellei tänään niin huomenna.

Ristiriita. En käsitä: toisaalta minä liityn *vapaasti* yhteisölliseen liittoon ja *vapaasti* eroan siitä. Mutta toisaalta yhteisöllä on etuoikeus maani oston. *Tässä on ristiriita.*

Huomautusten tekijä menee liiallisuuksiin yhteisönvihassaan. Tässä tulee olla hirveän varovainen, ettei joudu (kuten huomautusten tekijä on joutunut) herrojen A. Skvortsovien ja kumpp. syliin. *Tietyin ehdoin* ostamisetuoikeus saattaa kohottaa eikä alentaa maan arvoa. Sanontani on tarkoituksellisesti yleisempää ja avarampaa, sen sijaan huomautusten tekijä kiirehtii turhaan siivaltamaan poikki Gordionin solmun. »Kieltämällä» varomattomasti yhteisön (*yhteisöllisenä liittona*) saatamme helposti pilata kaiken talonpoikiin kohdistuvan »hyväntahtoisuutemme». Yhteisöhän on yhteydessä tavanomaiseenkin *asutustapaan* y.m., ja vain A. Skvortsovit »muuttavat» asian toiseksi suunnitelmissaan yhdellä kynän vedolla.

»Tien raivaamiseksi luokkataistelun vapaalle kehittymiselle maaseudulla on poistettava kaikki maaorjuusjärjestelmän jäänteet, jotka nykyään *peittävät* maaseutuväestön sisäisiä kapitalististen antagonismien ituja eivätkä anna niiden kehittyä.» *

P l e h a n o v. Näen ensimmäisen kerran *antagonismi*-sanaa käytettävän *monikossa*.

Huomautusten tekijä luulee suotta, ettei hän enää kykene näkemään mitään ensimmäistä kertaa.

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 131—132. *Totm.*

* *
*

»Huomautusten tekijän» huomautukset osoittavat täysin selvästi vain seuraavaa. Jos hän on asettanut päämääräkseen sen, että toverit, jotka ovat hänen kanssaan eri mieltä vaikkapa vähämerkityksisistäkin kysymyksistä, *eivät voisi* työskennellä yhdessä hänen kanssaan toimituksessa, niin hän lähenee varsin nopeasti ja varmasti tätä jaloa päämääräänsä. Mutta vastatkoon hän myös seurauksista, jos hän sen saavuttaa.

(1) Huomautukset on kirjoitettu siinä määrin huolimattomasti, ettei ole verrattu sitä, mitä oli ennen korjailua, siihen, mitä on sen jälkeen.

(2) Korjausluettelo on jopa ilman muuta *heitetty menemään!* »Älä vastusta mun luontoani.»

(3) Huomautusten tekijä ei ole itse muotoillut juuri *ainoatakaan* ehdottamaansa *muutosta* — *vastoin tarkkaa ehtoa*, joka hyväksyttiin välttämättömyyden pakosta sopimattoman vitkastelun välttämiseksi.

(4) Huomautusten sävy on tarkoituksellisen loukkaava. Jos minä »erittelen» samassa sävyssä Plehanovin ohjelmasta kirjoittaman artikkelin (t.s. nimenomaan *henkilökohtaisesti* hänen *artikkelinsa*) enkä yhteistä julkilausumaa, yhteistä ohjelmaa j.n.e.), niin se muodostuu heti yhteistyömme lopuksi. Minäkin »asetan äänestykseen»: sallitaanko toimituskunnan jäsenten *provosoida* siihen toisia jäseniä?

(5) Äärimmäisen tahditonta on pyrkiä *äänestyksillä* puuttumaan yksinpä toimituskunnan jäsenten ilmaisutapaankin.

Huomautusten tekijä muistuttaa minusta kuskia, joka luulee, että hyvä ohjaaminen vaatii nykimään hevosta mahdollisimman useasti ja kovasti. Minä en tietenkään ole muuta kuin »hevonon», yksi hevosista, Plehanovin ollessa kuskina, mutta sattuuhan sellaistaikin, että nääntyneinkin nykimisellä kiusattu hevonen heittää maahan ylettömän innokkaan kuskin.

Kirjoitettu
toukokuun 1 (14) pnä 1902

Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

JOHDANTO VSDTP:n DONIN KOMITEAN JULISTUKSEEN »VENÄJÄN KANSALAISILLE»²⁶

Esitämme kokonaisuudessaan puolueemme Donin komitean mainion julistuksen. Tämä julistus osoittaa, että sosialidemokraatit osaavat antaa arvoa Balmashevien sankaruudelle tekevä silti sitä virhettä, minkä tekevät sosialistivallankumoukselliset²⁷. Sosialidemokraatit asettavat etutilalle työväen- (ja talonpoikais-) liikkeen. He esittävät hallitukselle vaatimuksia työväenluokan ja koko kansan nimissä eivätkä uhkaile uusilla attentateilla ja murhilla. He käsittävät terrorin erääksi mahdolliseksi apukeinoksi eivätkä *erikoiseksi* taktilliseksi menetelmäksi, joka oikeuttaa eroamaan vallankumouksellisesta sosialidemokratiasta.

*Kirjoitettu 1902
toukokuun 9 (22) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1931
kirjassa V. Pleskov, »Nuoruuden
taisteluvuosina. Nuoriso ensimmäisen
vallankumouksen aattona».
Julk. Molodaja Gvardija*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

JOHDANTO JULISTUKSEEN »KOKO VENÄJÄN KANSALAISILLE»²⁸

Uudelleen julkaisemamme Donin komitean julistus tekee yhteenvedon merkittävistä tapahtumista, antaa niistä äärimmäisen selvän ja oikean arvion ja tekee niistä käytännölliset johtopäätökset, joita sosialidemokratia ei koskaan väsy kertaamaan. Tätä julistusta painettiin 6 500 kappaletta ja lähetettiin joulukuussa Venäjän eri kaupunkeihin.

*Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1902
(tammikuun 2 pnä 1903)*

*Julkaistu tammikuun 1 pnä 1903
»Iskra» lehden 31. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

ESERRIÄ VASTAAN SUUNNATUN KIRJASEN JÄSENNYS²⁹

Sota on tosiasia. Se on vasta alussa. Kirjallista väittelyä. Miksi? Selvitetään perussyitä, jotka tekevät sodan väistämättömäksi.

Kiinnitettävä erikoisesti huomiota teoreettisiin, periaatteellisiin erimielisyyksiin.

A) *Epäjohdonmukaista ja periaatteetonta asennoitumista vallankumouksellisen marxilaisuuden ja opportunistisen arvostelun välimailta.*

1. »Vestnik Russkoi Revoljutsiin» 2. n:ossa ollut artikkeli (toimituksen). Sen tarkastelu.
2. *Romahdusteoria. L a i n a u s s s. 55—56* = sosialismin taloudellisen välttämättömyyden kiistäminen. (Unohdettu trustit.)
3. Agraarikysymys. Lainausta s. 57 (»jopa»).
4. *Arvoteoria. Lainausta s. 64. »H o r j u t e t t u!» s. 66 (jälleen »jopa!»)*
{ss. 67 ja 48 = *k o k o* sosialismin kriisi}
5. »*Jyrkkä ja yksinomainen marxilaisuus on siirtymässä historiaan*» (75)!! NB
6. *Zhitlouski »Sozialistische Monatsheftessä»...³⁰*
7. »Vuorossa oleva kysymys». Hertzin kehumista (s. 8, huomautus).

<p>»Uusi näkökanta» = osuustoiminnan kautta sosialismiin.</p>

ad B. 3. *

8. »Vestnik Russkoi Revoljutsii» n:o 2, ss. 82 ja 87. »Korjaukset», »tarkistus» etc.**
9. Σ *** = täydellinen periaatteettomuus. Kaikki, jotka haluavat, voivat olla sosialistivallankumouksellisia.
10. Täydellinen eristäytyminen kansainvälisestä sosialismista: »omaperäisyys».

B) *Epäjohdonmukaista ja periaatteetonta asennoitumista venäläisen marxilaisuuden ja narodnajavoljalaisuuden, oikeamminkin liberaalis-narodnikkilaisen suunnan välimailta.*

1. Uuden vallankumouksellisen liikkeen myötä seuraa Vanhan venäläisen sosialismin rappeutumi-

* — kohtaan B. 3. *Toim.*

** Lenin on merkinnyt käsikirjoituksessa 8. kohdan asetettavaksi 6. kohdan edelle. *Toim.*

*** — Summa — yhteenvedo. *Toim.*

vanhan ja uuden teorian välinen taistelu. Venäläisen sosialismin jäännökset (liberaalis-narodnikkilainen suunta) ja venäläinen marxilaisuus. Miten eserrät suhtautuvat? Tyypillistä on »Vallankumouksen aatto». (Ei ymmärretä lainkaan teoreettisten kiistojen merkitystä.)

2. »Omaan työhön perustuva talous» (eserrien teoria) (»Revoljutsionnaja Rossijan»³¹ 11. n:osta, s. 7). *Vulgääri sosialismi + narodnikkilaisuus.*

[Vrt. »Vestnik Russkoi Revoljutsii» n:o 2, ss. 100—101: *luokkataistelu = kaikkien sorrettujen taistelu!!*]

3. Kapitalismin edistykselliset ja kielteiset puolet. »Revoljutsionnaja Rossijan» 9. n:o, s. 4.

nen liberaalis-narodnikkilaiseksi suunnaksi.

Contra:

Tilapäisten ansiotöiden ja kiertolaisuuden edistyksellinen merkitys: n:o 8, s. 8, palsta 2³²

Erikoinen lisälehti, s. 2 lopussa

Vrt. »Vuorossa oleva kysymys» (s. 8): »*Uusi näkökanta: »Osuustoiminnan kautta sosialismiin.»* Vrt. A 7.

Saksalaisesta tilastosta: osuuskunnat = porvariston enemmyys

4. Σ = narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden puhtaasti eklektistä yhdistämistä »arvostelun» avulla.

C) *Epäjohdonmukainen suhde luokkataisteluun ja työväenliikkeeseen.*

1. Virheellinen teoreettinen kanta johtaa virheisiin käytännössä. Heidän suhtautumisensa *luokkataisteluun*

- ja *työväenliikkeeseen*. Miten he asettavat kysymyksen?
2. Lainausta »Vestnik Russkoi Revoljutsiin» 2. n:osta, s. 224. *Puolue ja luokka*. Sekasotkua, joka merkitsee vain: on etäännyttävä proletariaatin luokkataistelusta ja avattava ovi täysin kantaa vailla olevalle ja horjuvalle sivistyneistölle.
3. *Sivistyneistö + proletariaatti + talonpoikaisto* (n:o 8, s. 6, palsta 2) (vastustetaan »ahdasmielisiä» ortodokseja). Siis = luokkataistelun kiistäminen kokonaan. Sotketaan erilaiset kerrokset. Pannaan samaan kasaan sivistyneistön sosiaalinen reformismi ja pelkkä demokraattinen revolutionismi — ja proletaarinen sosialismi — ja talonpoikien alkeelliset vaatimukset.
4. *Sivistyneistö ja proletariaatti*. Ja narodnajavoljalaiset myös!!! »Vestnik Russkoi Revoljutsiin» 3. n:o, ss. 9—11. *Erikoinen lisälehti*.
5. Heidän suhtautumisensa käytännössä? »Ekonomismi»³³ havainnollisena osoituksena. »Iskra»: aikaa vaativaa toimintaa, käsitysten muuttamista, kasvatusta. »Iskran» luopuminen yhtenäisyysilluusiosta.
Vrt.: Vahingoniloa
+ Kepakoiden pistämistä vallankumouksellisen marxilaisuuden pyöriin.
Σ = päättäkatsomista ja diletanttisuutta.
6. Kuinka he selittävät eroavansa sosialidemokraateista? N:o 9, s. 4, palsta 2.
- { Kysymys ei ole siitä, että »halutaan olla», vaan siitä, että on olemassa *työväenliike*.
- { Työ yleensä on järjettömyyttä.
- { Samantekevää, ovatko työntekijät palkkatyöläisiä vai itsenäisiä = sosialismin madaltamista pikkuporvarillisilla aineksilla ja narodnikeista erottavan rajan täydellistä hävittämistä.
- { Yhden periaatteen »aito aatteellinen edustaja». *Ei mitään periaatetta!*

D) *Saattavat tahdostaan riippumatta työväenliikkeen porvarillisen demokratian alaiseksi.*

1. Olemme tarkastelleet eserrien teoreettista kantaa ja heidän suhtautumistaan työväenliikkeeseen.
Σ = epäjohdonmukaisuutta, eklektisismiä.

- Heidän suhtautumisensa Venäjän porvarilliseen demokratiaan.
2. Sitä ei ole! »Vestnik Russkoi Revoljutsii» n:o 2, s. 132!!
Eserrät huomasivat sen jo »ekonomisteja» vastaan käydyin sodan aikana. Vrt. »Nykyajan vestaali»³⁴.
 3. Entä hra Struve? Entä liberaalis-narodnikkilainen suunta? He perääntyvät juuri sen edessä!! Tämä taas merkitsee, että he perääntyvät porvarillisen demokration edessä, eivät selitä työläisille luokkavastakohtia, eivät kehitä *i t s e n ä i s t ä* sosialistista *ideologiaa*.
 4. Entä mitä merkitsee *sivistyneistö*+*proletariaatti*+*talonpoikaisto*? Käytännöllisesti katsoen *sivistyneistö* ja *talonpoikaisto* eivät sinänsä edusta mitään muuta kuin *porvarillista* demokratiaa!!
 5. Entä heidän suhtautumisensa liberaaleihin? Palatkaa kaavaan: kapitalismin + ja — (n:o 9, s. 4).
{ *Liberaaleilla ei ole luokk-pohjaa* (n:o 9, s. 4). Hassua: *ovat uskoneet liberaalien sanaan!!*
Paljon enemmän kuin *N:o 9, ss. 3—4.*
teillä! (V. V:n variantteja)
- Me sodimme liberaaleja vastaan kovemmin kuin te.
Me käymme *sotaa* emmekä järkeile monikäänteisesti: yhtäältä ja toisaalta.
Me kuitenkin käsitämme, että liberaalit edustavat luokkaa, että he ovat elinvoimaisia, että heillä on *yhteiskunnallinen* liike, *kansanliike*, jota vastoin eserrillä ei sitä ole!!
6. L. M. oli »Zarjassa» (n:o 2—3) oikeassa: sosialistivallankumoukselliset käyttävät kaksiosaista nimeä siksi, että heidän sosialisminsa ei ole suinkaan vallankumouksellista ja heidän vallankumouksellisuu-dellaan ei ole mitään yhteyttä sosialismiin. *Juuri tämä = johtaa tappioon porvarillisen demokration edessä.*
Tähän päättyy eserrien *koko asenteen* periaatteellinen arvostelu. On kiinnitettävä huomiota siihen, että me suhtaudumme torjuvasti Varoitus pikkuporvarillisesta sosialismista, revolutionismista ja horjunnasta.

nimenomaan koko heidän asenteeseensa *emmekä ainoastaan* ohjelman (agraariohjelman) virheisiin, *emme ainoastaan* taktillisiin virheisiin (terrori).

E) *Agraarikysymys.*

1. Primitiivistä vulgääriä sosialismia. Uskotaan sanoja. Ei analysoida liikettä. Ei ymmärretä, että on taisteltava maaorjuuden jäänteitä vastaan (n:o 8, s. 4: vuoden 1861 reformit antoivat kapitalismille liikkuma-alaa!).
2. Talonpoikaiston »tasa-suhtaisuusperiaate» etc. on vain viekoittelemista *demokraattisilla* vaatimuksilla. Ei mitään socialistista. On sanottava totuus eikä alennuttava demagogiaan.

NB

»Vestnik Russkoi Revoljutsiin» valmistumattomuus verrattuna »Iskraan». »Vuorossa oleva kysymys» (Hertz). »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 4, helmikuu, s. 2 (inf.*): polemiikki talonpojasta¹⁾, ja n:o 8 (*k e s ä k u u*): »*Talonpoikaisliiton*» julistus etc. Tehän olette valmistumattomampia kuin sosialidemokraatit!

¹⁾ Nykyinen maaseutu voi tukea ja tehostaa hallitukseen kohdistuvaa painostusta »ja voi nähtävästi tarmokkaammin kuin mitä luulemme me, jotka hallituksen vakoilutoiminnan ja sarron vuoksi olemme useimmissa tapauksissa olleet jo vuosia kokonaan eristettyinä talonpojasta». »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 4 (helmikuu 1902), s. 2.

3. »Maan sosialisointi». Porvarillinen kansallistaminen? (entä sen merkitys luokkavaltiossa?) »Maan sosialisointi» — pelkkä *lupaus* (minimum!). Tämähän = narodnajavoljalaisten »*kansa on valmis vallankumoukseen*» *de facto*.
4. *Osuuskunnat* (luokkataistelun asemesta!) puhtaasti (porvarillis-) *pikkuporvarillinen* vaatimus.

* — in fine — lopussa. *Töim.*

5. Yhteisön kannalla. Vapaata käyttövaltaa vastaan.
6. »Narodnoje Delo»⁸⁶ n:o 2, ss. 18—19. Miten talonpoikien ja työläisten taistelu on yhdistettävä? »Narodnoje Delo» n:o 2, s. 51: »rahvaanomaista». Törkeää.
 »Narodnoje Delo» n:o 2, s. 63: »huiputatte millä suinkin voitte»! Esimerkkejä huiputtamisesta: »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 11, s. 6: syödä ja juoda verta, lahjustenottajat y.m. y.m.

F) *Terrori.*

1. Polemiikka Balmashevista. Verratonta.
 Eiköhän verratonta ole saksalaisten arvostelu?
 (Te lietsotte tyytymättömyyttä, ja sitten tulee)
 (mieleenne ilmoittaa siitä!)
2. *Polemiikka huhtikuun 3 pn julistuksesta. Lainaus (n:o 11, s. 25 inf.)*⁸⁶ ja johtopäätös *fiktioita.*
3. »Vperjod» n:o 5. Lainaus, n:o 5, ss. 7—8

sivumennen s. 9⁸⁷

4. Terrori. Lainaus 7. n:osta (idem*, mitä on huhtikuun 3 pn julistuksessa: meistä eivät tärkeitä ole sanat). N:o 7, s. 4: »Terrori panee ihmiset ajattelemaan poliittisesti.»
 — »varmempaa kuin kuukausia kestävä propaganda»
 — »valaa voimaa ymmälle saatettuihin»⁸⁸.
5. »Ei asemesta, vaan yhdessä.» Itseasiassa puuttuu yhteys joukkoihin. Epäusko, maltittomuus. *4 vuotta (1897—1901),*

Terrorin logiikkaa: ennen muuta se, sitten kaikki muu. Todiste: vielä *h e l m i k u u s s a* 1902 »Revoljutsionnaja Rossija» (n:o 4) ei asettanut taistelujärjestöä etutilalle. *Ks. kääntöpuolta (α).***

|| *Terrori ei ole vaarallista, sillä on olemassa joukkoliike.* »Mieliala.» Onko antauduttava sen valtaan?
*Ks. kääntöpuolta (β).****

* — samaa. *Toim.*

** (α):lla merkitty teksti on käsikirjoitusliuskan kääntöpuolella. *Toim.*

*** (β):lla merkitty teksti on käsikirjoitusliuskan kääntöpuolella. *Toim.*

ja demokraattinen vaihe
vasta on nyt alkamaisillaan.

Huomio pois lykkäystä
sietämättömistä, suoranaisista tehtävistä.
Johtajat ovat jääneet jälkeensä joukoista.

N:o 12, s. 3, palsta 1, (»asteittaisuusteoria»).
Siellä myös: ei saa ryntätä vankiloihin.³⁹

- (α) »Kaikki vallankumoustekniikan kysymykset, sellaiset keinot kuin katutaistelu sota- väkeä vastaan, *vihatuimpien tsaarin palvelijoiden mestaukset* (kursivointi minun) j.n.e. *siirtää taka-alalle* ajankohtaisimmaksi käynyt, ensivuoroinen ja lykkäystä sietämätön kysymys: vallankumouksellisen keskusjärjestön luominen» (»Revoljutsionnaja Rossija», 1902, n:o 4, helmikuu, s. 3) } entä nyt?
- (β) »...Sillä aikaa kun kirjatoukat ovat käyneet kynäso- taa...» (onko terrorin merkitys katsottava vain yllytykselliseksi vai myös pelottavaksi) »...*elämä on nostanut etutilalle sellaisen terrorikeinojen tarpeen, jonka pitäisi vaientaa kaikki aikaisemmat vastaväitteet.* Terroriteot ovat käyneet välttämättömiksi itsepuolustuksena...» »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 7, s. 2 (kesäkuu 1902).

G) Johtopäätelmä.

Aikamme vallankumousmiesten tehtävät:

- α) Vallankumouksellisen marxilaisuuden teoreettinen puolustaminen ja kehittäminen.
- β) Kaikkalainen osallistuminen kansainväliseen aatteelliseen taisteluun.
- γ) Venäläisen marxilaisuuden kehittäminen, sen soveltaminen, taistelu liberaalis-narodnikkilaista suuntaa vastaan, tämän porvarillisuuden ja pikkuporvarillisuuden paljastaminen työväenluokalle.
- δ) Proletariaatin järjestäminen. Lukemattomia puutteellisuuksia. Tiukkoja vaatimuksia.

- e) »Miehiä joukoittain ja miehiä puuttuu». Johtajien tulee valmistaa joukkoja *k a p i n a a n*.

Kirjoitettu keväällä 1903

*Julkaistu ensi kerran 1939
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 1. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUS⁴⁰

17. (30.) HEINÄKUUTA —10. (23.) ELOKUUTA 1903

1

VSDTP:n II SÄÄNTÖMÄÄRÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OHJELMA⁴¹

- A. Edustajakokouksen työjärjestys ja sen konstituointi.
B. Edustajakokouksen käsiteltävinä ja päätettävänä olevien kysymysten esityslista ja *käsittelyjärjestys*.

A. Edustajakokouksen työjärjestys.

1. Edustajakokouksen avaa toveri, jonka Organisaatiokomitea⁴² on siihen valtuuttanut.

2. Edustajakokous valitsee 1 puheenjohtajan, 2 apu- (ja vara-) puheenjohtajaa ja 9 sihteeriä. Nämä 9* henkeä muodostavat puhemiehistön ja istuvat saman pöydän ääressä.

Organisaatiokomitean selostus

3. Valitaan valiokunta, joka tarkastaa edustajien valtuudet ja käsittelee kaikki edustajakokouksen kokoonpa-

{ Sulkeissa *toivottavia* lisäyksiä, selityksiä, neuvoja ja muita *yksityisluontoisia huomautuksia*.

(Tämä valiokunta ottaa vastaan myös OK:n ilmoituksen *niiden ja niiden henkilöiden kutsumisesta edus-*

* Käsikirjoituksessa on nähtävästi virhe: Leninin suunnittelema puhemiehistön yhteinen jäsenmäärä on 12. *Toim.*

noa koskevat ilmoitukset, valitukset ja vastalauseet.

4. Ratkaistaan Puolan sosialidemokraattien⁴³ osallistumista koskeva kysymys.

ad 3**

5. Edustajakokouksen istuntojärjestys: kaksi kertaa päivässä klo 9:stä aamua klo 1:een ja klo 3:sta klo 7:ään iltaa (likimäärin).

6. Edustajien puheenvuorojen rajoitus: alustajille korkeintaan 1/2 tuntia puhetta varten, muille korkeintaan 10 minuuttia. Kenelläkään ei ole oikeutta puhua samasta kysymyksestä kahta kertaa useammin. Istuntojärjestystä koskevista kysymyksistä puhuu korkeintaan 2 puhujaa kunkin ehdotuksen puolesta ja kaksi sitä vastaan.

7. Sihteerit laativat puheenjohtajan tai yhden hänen apulaisensa avustamina edustajakokouksen pöytäkirjat. Edustajakokouksen joka istunto aloitetaan edellisen istunnon pöytäkirjan vahvistamisesta. *Jokainen puhuja on velvollinen jättämään edustajakokouksen puhemiehistölle jokaisen puheensa konseptin viimeistään 2 tunnin ku-*

tajakokoukseen neuvotteluuikeuksin.)*

* Sulkelssa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

** 4:n kohdan samoin kuin B-osan 11. kohdan (»Esityslista ja kysymysten käsittelyjärjestys») Lenin on lisännyt myöhemmin. Siitä syystä ja kohtien järjestyksen muuttamisen vuoksi Lenin on muuttanut niiden numerointia. Tässä on kohtien viimeinen numerointivariantti.

Lenin on sittemmin pyyhkinyt yli 4. kohdan ja tehnyt merkinnön: »ad 3» (3. kohtaan). *Toim.*

luttua kokouksen päättymisestä.

8. Äänestyksen tulee olla avoin kaikissa kysymyksissä paitsi toimihenkilöiden vaalissa. 10 äänen vaatimuksesta äänestys on toimitettava nimenhuutoäänestyksenä ja kaikki äänet merkitään pöytäkirjaan.

9. Edustajakokouksen kukin osanottaja osoitetaan salanimeltä (tai ilman nimeä: ensimmäinen ja toinen edustaja siitä ja siitä puoluejärjestöstä j.n.e.)**.

10. Puheenjohtaja ilmoittaa, että edustajakokous on lopullisesti konstituoitunut Ven. SDTP:n II sääntömääräiseksi edustajakokoukseksi ja että *siis* tämän edustajakokouksen päätökset kumoavat kaikki niihin nähden ristiriidassa olevat aikaisemmat

(Nimenhuutoäänestysten nopeuttamiseksi ja erehdyksen välttämiseksi on toivotavaa, että edustajakokouksen puhemiehistö jakaa kaikille edustajakokouksen päätösvaltaisille osanottajille äänestyslipun jokaista äänestystä varten. Edustaja merkitsee joka lippuun nimensä (ks. § 8*) ja votuminsa (jaa, ei, pidättäydyn) sekä mitä kysymystä hänen votuminsa koskee. Kysymykset voidaan merkitä lyhennettyinä tai jopa numerolla, kirjaimella j.n.e. Edustajakokouksen puhemiehistö säilyttää nämä liput joka kysymyksen kohdalta erikseen kokouksen päättämiseen saakka.)**

(*Ei ole toivottavaa, että Bundia⁴⁴ koskevaan kysymykseen kajottaisiin tämän pykälän yhteydessä: se on parasta asettaa suoraan ensi tilalle edustajakokouksen päiväjärjestykseen.*)

* Tarkoitetaan 9. §:ää (joka ensimmäisessä variantissa oli 8.). *Toim.*

** Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

I sääntömääräisen⁴⁵ ja yksityisten edustajakokousten päätökset, että tämän edustajakokouksen päätökset ovat *siis ehdottoman* velvoittavia koko Ven. SDTP:lle.

11. Keskustelu esityslistasta ja kysymysten käsittelyjärjestyksestä.

B. Esityslista ja kysymysten käsittelyjärjestys.

1. *Bundin paikka Ven. SDTP:ssä.* (Hyväksyykö Ven. SDTP Bundin esittämän federatiivisen puoluejärjestöperiaatteen?)*

(Tästä kysymyksestä pitää laatia ennakolta *päätöslauselmaehdotus*, jonka läpiajaminen on toivottavaa.)

NB: Syyt, joiden vuoksi tämä kysymys asetetaan ensi tilalle: muodolliset (Bundin ilmoitukset, edustajakokouksen *kokoonpano*, alistuminen enemmistön tahtoon) ja moraaliset (kaiken hajaannuksen ja horjunnan poistaminen peruskysymyksen osalta).

2. Ven. SDTP:n *ohjelman tekstin vahvistaminen.*

Ensimmäinen lukeminen: hyväksytään *kokonaisuudessaan* yksi olemassa olevista luonnoksista *pohjaksi* yksityiskohtaista käsittelyä varten.

Toinen lukeminen: hyväksytään ohjelman joka kohta ja pykälä.

(α . Montako ohjelmaluonnosta katsotaan tarpeelliseksi käsitellä edustajakokouksessa? («Iskran», Borban⁴⁶, »Zhiznin»⁴⁷?)

β . Käsitelläänkö kaikki luonnokset vai otetaanko pohjaksi yksi? Tai toisin: hyväksytään yksi ehdotetuista luonnoksista *ensimmäisessä lukiemisessa*.)

* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

3. *Puolueen pää-äänenkannattajan (lehden) perustaminen tai sellaisen vahvistaminen.*

α) Haluaako edustajakokous perustaa uuden äänenkannattajan?

β) Ellei, niin minkä olemassa olevista äänenkannattajista edustajakokous haluaa *muuttaa puolueen pää-äänenkannattajaksi?*

4. *Puolueen komiteoiden ja muiden järjestöjen sekä eri jäsenten selostukset* (siinä luvussa OK:n selostus, jonka tekee joku sen jäsenistä).**

(Tämän kysymyksen asettaminen erillisenä on välttämätöntä *suuntataistelun lopettamiseksi sosialidemokrat-tisessa liikkeessä*.)*

α) Montako selostusta on?

β) *Pidetäänkö kaikki selostukset vai jätetäänkö valiokunnalle?*

γ) Keskustellaanko joka selostuksen johdosta erikseen vai kaikista kerralla?

(mieluummin erikseen)

δ) Selostusten pidon järjestys.

5. *Puolueen organisaatio.* Hyväksytään Ven. SDTP:n yleiset järjestösäännöt

Ensimmäinen lukeminen: valitaan kokonaisuudessaan yksi luonnoksista.

Toinen lukeminen: käsitellään yksi luonnoksista kohta kohdalta.***

6. *Piiri- ja kansalliset järjestöt.*

(Kukin niistä tunnustetaan tai jäävätään erikseen nimenomaan siinä ja siinä kokoonpanossaan ja sellaisin

* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinnyt yli. *Toim.*

** Neljäs kohta on pyyhitty yli. Yläpuolelle on kirjoitettu tuntemattomalla käsialalla: »Edustajien selostukset». *Toim.*

*** Lenin on pyyhkinnyt yli tekstin, joka alkaa sanasta »Hyväksytään» ja päättyy sanoihin »kohta kohdalta». *Toim.*

(kenties) yleisistä puoluesään-
nöistä eriävin poikkeuksin.)*

7. Puolueen erilliset ryhmät

{	Borba	Työn Va-	
	Zhizn	pautus	
	Volja ⁴⁸	-ryhmä ⁴⁹	

{ { »Iskran» Venäjän-järjestö⁵⁰ }
{ Juzhnyi Rabotshi⁵¹ j.n.e.** } }

{ Tarvitaan
kutakin eri ryhmää ja eri
järjestöä koskevat päätös-
lauselmaluonnokset.*** }

Vahvistetaan lopullisesti (tai
alustavasti, t.s. antamalla
Keskuskomitean koota tar-
vittavat lisätiedot ja tehdä
lopullinen päätös***) luette-
lo kaikista puoluekomiteoista,
-järjestöistä, -ryhmistä y.m.

8. Kansallisuuskysymys.

Tarvitaan yleensä kansal-
lisuuskysymystä koskeva pää-
töslauselma (selitys »itsemaa-
räämisoikeudesta» ja *taktiil-*
iset johtopäätökset selityk-
sestämme).

(Ehkä lisäksi myös erikoi-
nen PPS:ää⁵² vastaan täh-
däTTY päätöslauselma?)

(Tarvitaan niin periaat-
teellinen kuin myös puolueen
ajankohtaisia tehtäviä koske-
va päätöslauselma.)

Samoin.

Samoin.

Samoin.

Samoin.

9. Taloudellinen taistelu
ja ammatillinen liike.

10. Vapun vietto.

11. Amsterdamin kansain-
välinen sosialistikongressi
1904.⁵³

12. Mielenosoitukset ja ka-
pina.

13. Terrori.

* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

** Lenin on pyyhkinyt yli tekstin, joka alkaa sanasta »Borba» ja päättyy sanoihin »j.n.e.». *Toim.*

*** Lenin on pyyhkinyt yli tämän kappaleen. *Toim.*

**** Lenin on pyyhkinyt yli tekstin, joka alkaa sanoista »t.s. antamalla» ja päättyy sanaan »päättös». *Toim.*

21. Ven. SDTP:n suhde
»sosialistivallankumoukselli-
siin».

[ja vall. sos.?? etc.??]

22. Ven. SDTP:n suhde
venäläisiin liberaalisiin vir-
tauksiin.*

Samoin.

Samoin.

nämä kaksi
kysymystä
siirrettävä n:o
7:n jälkeen.**

14. Sisäisiä puoluetoiminnan kysymyksiä:
propagandatyön järjestäminen.

15. agitaatiotyön — » —

16. puoluekirjallisuuden — » —

17. toiminnan — » — talonpoikaiston
keskuudessa.

18. — » — — » — sotaväen kes-
kuudessa.

19. — » — — » — opiskelijoiden
keskuudessa.

20. — » — — » — lahkolaisten
keskuudessa.

Päätös-
lausel-
mat toi-
votta-
via.

24. Puolueen KK:n ja pää-
äänenkannattajan toimitus-
kunnan vaalit.

Edustajakokous valitsee 3
henkeä päääänenkannattajan
toimituskuntaan ja 3 henkeä
KK:hon. Nämä kuusi henkeä
täydentävät yhdessä $\frac{2}{3}$ ään-
ten enemmistöllä, jos se on
tarpeen, päääänenkannattajan
toimituskuntaa ja KK:n jäse-
nistöä kooptoimalla ja teke-
vät vastaavan esityksen edus-
tajakokoukselle. Sen jälkeen
kun edustajakokous on hyväk-
synyt tämän esityksen, pää-
äänenkannattajan toimitus-
kunta ja Keskuskomitea
suorittavat sittemmin koop-
taation erikseen.

* Tämän kohdan viereen on kirjoitettu tuntemattomalla käsialalla: »23. VSDTP:n suhde muihin Venäjällä oleviin vallankumouksellisiin ja oppositio-puolueihin ja virtauksiin.» Kohdan järjestysnumeron edelle on merkitty Leninin käsialalla »23». Totm.

** Tekstin on Lenin pyyhkinyt yli. Totm.

[24. Puolueen Neuvoston⁵⁴ vaalit.]

25. Edustajakokouksen päätösten ja pöytäkirjojen julkaisemisjärjestys, samoin kuin valittujen toimihenkilöiden ja laitosten toimeenastumisjärjestys.

Kirjoitettu 1903 kesäkuun lopulla — heinäkuun alkupuolella

Julkaistu ensi kerran 1927 VI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

2

PUHEENVUOROJA
EDUSTAJAKOKOUKSEN ESITYSLISTASTA
KÄYDYSSÄ KESKUSTELUSSA⁵⁵

HEINÄKUUN 17 (30) pnä

1

Ohjelmakysymys on suunnitelmassa asetettu toiselle tilalle. Kansallisuuskysymys kuuluu ohjelmaan ja se ratkaistaan ohjelman käsittelyn yhteydessä. Yleensä piiri- ja kansallisia järjestöjä koskeva kysymys on organisaatiokysymys. Sitä vastoin suhtautuminen kansallisuuksiin on muun muassa taktillinen kysymys ja on yleisten periaatteittemme soveltamista käytännöllisessä toiminnassa.

2

Esityslistan ensimmäinen kohta koskee erikoisesti Bundjärjestöä. Kuudes kohta koskee puolueen organisaatiota. Kun paikallisiin, piiri-, kansallisiin ja muihin järjestöihin nähden on säädetty yleinen laki, asetetaan erikoinen kysymys: nimenomaan mitkä järjestöt ja millä ehdoin otetaan puolueeseen?

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

3

PUHEENVUORO ORGANISAATIOKOMITEAN TOIMINTAA
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ⁵⁶

HEINÄKUUN 18 (31) pnä

Organisaatiokomitea saa kokoontua, mutta ei edustajakokouksen asioihin vaikuttavana kollegiona. Organisaatiokomitean käytännöllinen toiminta ei keskeydy, keskeytyy ainoastaan sen vaikutus edustajakokoukseen, lukuun ottamatta valiokuntaa.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen
edustajakokous. Pöytäkirjojen
täydellinen teksti».
Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

4

PUHEENVUORO PUOLAN SOSIALIDEMOKRAATTIEN
OSALLISTUMISESTA EDUSTAJAKOKOUKSEEN⁵⁷

HEINÄKUUN 18 (31) pnä

En näe painavia syitä kutsun epäämiseen. Organisaatiokomitea on ottanut ensimmäisen askeleen puolalaisten ja venäläisten toverien lähentämiseksi. Kutsumalla heidät edustajakokoukseen otamme toisen askeleen tällä samalla tiellä. En näe siitä koituvan mitään vaikeuksia.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen
edustajakokous. Pöytäkirjojen
täydellinen teksti».
Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

5

PUHEENVUORO PUOLUEOHJELMAN YLEISTÄ OSAA
KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 29 (ELOKUUN 11) pnä

Tämä lisäys huonontaa.⁵⁸ Se antaa sellaisen käsityksen kuin tietoisuus lisääntyisi alkuvoimaisesti. Kansainvälisessä sosialidemokraattisessa liikkeessä ei kuitenkaan ole sociali-

demokratian vaikutuksen ulkopuolella olevaa tietoista työväentoimintaa.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

6

PUHEENVUOROJA PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 30 (ELOKUUN 12) pnä

1

L e n i n pitää Strahovin korjausehdotusta epäonnistuneena, koska valiokunnan sanamuodossa korostetaan nimenomaan *kansan tahtoa*⁵⁹.

2

L e n i n vastustaa sanaa »alueellinen», koska se on hyvin epämääräinen ja se voidaan tulkita siten, että sosialidemokraatit vaativat koko valtion jakamista pieniksi alueiksi.⁶⁰

3

L e n i n pitää tarpeettomana lisätä sanaa »ulkomaalaiselle», koska on itsestään ymmärrettävää, että sosialidemokraattinen puolue tulee vaatimaan tämän pykälän soveltamista myös ulkomaalaisiin.⁶¹

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

7

PUHEENVUORO PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 31 (ELOKUUN 13) pnä

Sana »miliisi» ei anna mitään uutta ja aiheuttaa sekaannusta. Sanonta »kansan yleinen aseistaminen» on selvä ja

aito venäläinen. Katson tov. Lieberin korjausehdotuksen tarpeettomaksi.⁶²

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

8

PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA
SISÄLTÄVIIN KOHTIIN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA⁶³

- 1) Jätettävä 6. kohdan loppuun »ja kielestä».
- 2) Lisättävä uusi kohta:
»Väestön oikeus saada äidinkielistä opetusta, jokaisen kansalaisen oikeus käyttää äidinkieltään kokouksissa, yhteiskunnallisissa ja valtion laitoksissa.»
- 3) Pyyhittävä 11. kohdasta pois kieltä koskeva lause.

Kirjoitettu 1903 heinäkuun 30 ja elokuun 1 (elokuun 12 ja 14) päivän välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1959 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 7. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

9

PUHEENVUOROJA PUOLUEOHJELMAN TYÖVÄENSUOJELUA
KOSKEVAA OSAA KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 31 (ELOKUUN 13) pnä

1

Leninillä ei ole mitään 42 tunnin lepoa vastaan, mutta huomauttaa Lieberille, että ohjelmassa puhutaan kaikkia tuotannonaloja koskevasta valvonnasta. Suuruuden osoittaminen olisi vain ajatuksen rajoittamista. Yksityiskohdat lisäämme sitten kun ohjelmastamme tulee lakiehdotus.⁶⁴

2

Vastustan tov. Ljadovin korjausehdotusta.⁶⁵ Hänen kaksi ensimmäistä korjausehdotustansa ovat tarpeettomia, koska me vaadimme ohjelmassamme työsuojelua talouden kaikkien

alojen, siis siinä luvussa myös, maatalouden suhteen. Mitä tulee kolmanteen, niin se koskee kokonaan agraariosaa, ja palaamme siihen agraariohjelmaluonnoksemme käsittelyn yhteydessä.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

10

PUHEENVUOROJA AGRAARIOHJELMAA KÄSITELTÄESSÄ

ELOKUUN 1 (14) pnä

1

L e n i n ehdottaa korjausta: »*tulee pyrkimään*» asemesta »*vaatii ennen muuta*». ⁶⁶ Keskustelun kulussa on selostuksissa viitattu siihen, että luonnoksessa on tietoisesti sanottu: »*tulee pyrkimään*», jotta tulisi korostetuksi, että aikomuksemme on tehdä niin tulevaisuudessa eikä heti. Teen tämän korjausehdotukseni, ettei annettaisi aihetta moisiin väärinkäsityksiin. Sanoilla »*ennen muuta*» haluan sanoa, että meillä on agraariohjelman lisäksi *muitakin* vaatimuksia.

2

Vastustan tov. Ljadovin ehdotusta. ⁶⁷ Me emme laadi lakiehdotusta, vaan ainoastaan osoitamme yleiset tunnusmerkit. Kaupunkiasukkaittemme keskuudessa on niin ikään verovelvollisiin säätyihin kuuluvia, sitä paitsi on laitakaupunkilaisia ja muita, ja meidän pitäisi käyttää Lakikokoelman IX niteen kieltä saadaksemme ne kaikki mahdutetuksi ohjelmaamme.

3

Martynovin kysymys tuntuu minusta tarpeettomalta. ⁶⁸ Yleisten periaatteiden esittämisen asemesta meitä pakotetaan puuttumaan yksityiskohtiin. Jos tekisimme sen, emme lopettaisi koskaan edustajakokousta. Periaate on täysin selvä:

jokaisella talonpojalla on oikeus määrätä maastaan, olkoon se sitten *yhteisön* tai *yksityisen omistuksessa*. Tässä vain vaaditaan talonpojalle oikeutta määrätä maastaan. Me vaadimme, ettei olisi erityisiä lakeja talonpoikia varten; emme halua yksinomaan oikeutta erota yhteisöstä. Emme voi nyt päättää kaikista yksityiskohdista, jotka osoittautuvat tarpeellisiksi toteutettaessa tätä käytännössä. Vastustan tov. Langen lisäystä; emme voi vaatia kaikkien maankäyttölakien kumoamista. Se olisi jo liikaa.

4

Martynov on nähtävästi käsittänyt väärin. Me pyrimme siihen, että sovellettaisiin samalla tavalla yleistä lainsäädäntöä, sitä, joka on nykyään hyväksytty kaikissa porvarillisissa valtioissa, nimittäin sitä, joka juontaa alkunsa yhteisen ja henkilökohtaisen omistuksen tunnustavan roomalaisen oikeuden perusteista. Me haluaisimme käsittää yhteisöllisen maanhallinnan yhteisomistukseksi.

5

Kysymys on neljänteen kohtaan liittyvien, Kaukasiaa koskevien lisäysten muotoilemisesta. Olisi toivottavaa panna nämä lisäykset a-kohdan jälkeen. On kaksi päätösehdotusta. Jos hyväksymme tov. Karskin korjausehdotuksen, niin kohdan konkreettisuus kärsii siitä liiaksi. Esimerkiksi Uralilla on suunnattoman paljon jäänteitä; siellä on oikea maaorjuuden pesäpaikka. Latvialaisiin nähden voidaan sanoa, että heihin sopii sanamuoto »ja valtakunnan muilla alueilla». Kannatan tov. Kostrovin ehdotusta, nimittäin, että on asetettava vaatimukseksi maiden siirtäminen hizanien, väliaikaisvelvollisten y.m. omistukseen.⁶⁹

6

Pykälä 5. on yhteydessä työväkeä koskevan ohjelman 16. pykälään: se edellyttää nimenomaan tuomioistuimia, joiden kokoonpanossa on yhtä paljon työläisiä ja työnantajia; meidän tulee vaatia erityistä batrakkien (maataloustyöläisten. *Toim.*) ja talonpoikaisköyhälistön edustusta.⁷⁰

7

Se näyttää minusta tarpeettomalta, koska tuomioistuinten toimivalta laajeni ylettömästi.⁷¹ Tarkoituksenamme on vuokramaksun alentaminen, kun taas taksojen säätäminen antaisi maanomistajille mahdollisuuden todistaa viittaamalla tiettyihin tosiasioihin, että he ovat oikeassa. Vuokrahintojen alentaminen tekee kokonaan mahdottomaksi ajatella niiden korottamista. Puhuessaan Irlannista Kautsky huomauttaa, että elinkeino-oikeuksien perustaminen on tuottanut siellä erinäisiä tuloksia.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

11

PUHEENVUORO PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ
ELOKUUN 2 (15) pnä

L e n i n vaatii panemaan sanat aineellisesta tuesta, koska kerran kaikki myöntävät, että puolueen tulee ylläpitää itsensä jäsenistönsä varoilla. Poliittisen puolueen perustamiskysymyksessä ei sovi vedota moraalinakökohtiin.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

12

PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ
ELOKUUN 4 (17) pnä

1

L e n i n pitää ensimmäistä sanamuotoa sopimattomana, koska se tekee Neuvoston luonteeltaan sovittelevaksi.⁷² Neuvostonhan ei pidä olla pelkästään sovitteleva laitos, vaan sen tulee koordinoida KK:n ja pää-äänenkannattajan toimintaa. Lisäksi hän puoltaa sitä, että edustajakokous ni-

mittäisi viidennen jäsenen. On mahdollinen sellainen tapaus, ettei Neuvoston neljä jäsentä kykene valitsemaan viidettä; silloin jäisimme ilman tarpeellista laitosta.

2

Lenin pitää tov. Zsulitshin todisteita epäonnistuneina.⁷³ Tämän esittämä tapaus on jo taistelua eivätkä siinä tapauksessa auta mitkään säännöt. Jättämällä Neuvoston neljän jäsenen valittavaksi viidennen me sisällytämme siten sääntöihin taistelun. Katsoo tarpeelliseksi huomauttaa, että Neuvosto ei ole luonteeltaan vain sovittelulaitos: niinpä esimerkiksi kahdella Neuvoston jäsenellä on sääntöjen mukaan oikeus kutsua se kokoon.

3

Lenin kannattaa tämän kohdan säilyttämistä; ei saa estää ketään esittämästä keskuselimelle anomusta. Se on sentralisaation välttämätön ehto.⁷⁴

4⁷⁵

Tässä on kaksi kysymystä. Ensimmäinen koskee määränemmistöä ja minä vastustan ehdotusta $\frac{4}{5}$:n alentamisesta $\frac{2}{3}$:ksi. Motivoitun vastalauseen lisääminen on epäkäytännöllistä ja minä vastustan sitä.⁷⁶ Verrattomasti tärkeämpi on toinen kysymys, joka koskee KK:n ja pää-äänenkannattajan oikeutta valvoa vastavuoroisesti kooptaatiota. Kahden keskuselimen keskinäinen suostumus on sopusoinnun välttämätön ehto. Tässä on kysymys kahden keskuselimen välien rikkoutumisesta. Sen, joka ei halua kahtiajakautumista, tulee huolehtia sopusoinnun säilymisestä. Puolue-elämän perusteella tiedetään, että on ollut hajaannusta aiheuttaneita henkilöitä. Tämä on periaatteellinen, tärkeä kysymys, siitä saattaa riippua puolueen koko tuleva kohtalo.

5

Jos säännöt ontuivat toisella jalallaan, niin tov. Jegorov panee ne ontumaan kumpaakin jalkaansa.⁷⁷ Neuvosto kooptoi vain poikkeustapauksissa. Kummankin puolen, kummankin

keskuselimen täydellinen luottamus on välttämätön nimenomaan siksi, että tämä on mutkallinen koneisto; menestyksellinen yhteistoiminta on mahdotonta ilman täydellistä keskinäistä luottamusta. Ja oikeaa yhteistä työskentelyä koskeva kysymys liittyy kokonaisuudessaan kiinteästi kooptaatio-oikeuteen. Tov. Deutsch lioittelee suotta teknillisiä vaikeuksia.

*VSDTP:n toinen sääntömääräinen
edustajakokous. Pöytäkirjojen
täydellinen teksti,
Genève 1904, julk. KK*

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

13

LISÄYS PUOLUEEN SÄÄNTÖJEN LUONNOKSEN 12. §:ään

Keskuskomitean ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan jäsenten kooptointi on sallittavaa vain Puolueen Neuvoston kaikkien jäsenten suostumuksesta.

Tehty elokuun 5 (18) pnä

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen
edustajakokous. Pöytäkirjojen
täydellinen teksti,
Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

14

PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ

ELOKUUN 5 (18) pnä

1

Vastaan lyhyesti kumpaankin vastaväitteeseen.⁷⁸ Tov. Martov sanoo, että minä ehdotan kummankin kollegion yksimielisyyttä jäsenten kooptaatioon nähden; se ei pidä paikkaansa. Edustajakokous on päättänyt olla antamatta kahden, ehkäpä hyvinkin laajan kollegion kullekin jäsenelle veto-oikeutta, mutta tämä ei merkitse, ettemme voisi myöntää tätä valtaa laitokselle, joka koordinoi kahden keskuselimen kaikkea yhteistä toimintaa. Kahden keskuselimen yhteistoiminta vaatii täydellistä yksimielisyyttä ja jopa persoonallista yhteisymmärrystä, mutta tämä on mahdollista vain kooptaation tapahtuessa yksimielisesti. Jos näet kaksi jäsentä katsoo kooptaation välttämättömäksi, he voivat kutsua kokoon Neuvoston.

2

Martovin korjausehdotus on ristiriidassa jo hyväksytyin kohdan kanssa, jossa puhutaan KK:n ja pää-äänenkannattajan yksimielisestä kooptaatiosta.⁷⁹

3

Tov. Martovin tulkinta on väärä, sillä poikkeus on ristiriidassa yksimielisyyden kanssa.⁸⁰ Käännyin edustajakokouksen puoleen ja pyydän päättämään, onko tov. Martovin korjausehdotus asetettava äänestykseen.

4

En olisi itse asiassa ruvennut väittelemään tovereiden Glebovin ja Deutschin kanssa, mutta katsoin tarpeelliseksi mainita Liigasta⁸¹ säännöissä siksi, että ensiksikin kaikki ovat tietäneet Liigan olevan olemassa, toiseksi, jotta tulisi merkityksi Liigan edustus puolueessa entisten sääntöjen mukaan, kolmanneksi siksi, että kaikki muut järjestöt ovat komiteoiden asemassa, mutta Liiga merkitään sen erikois- aseman korostamiseksi.⁸²

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

15

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS MARTYNOVIN JA AKIMOVIN ILMOITUKSEN JOHDOSTA⁸³

Katsoen toverien Martynovin ja Akimovin ilmoituksen olevan ristiriidassa sen käsityksen kanssa, mikä meillä on edustajakokouksen jäsenistä ja jopa puolueen jäsenistä, edustajakokous kehottaa tovereita Akimovia ja Martynovia joko peruuttamaan ilmoituksensa tai sanomaan selvästi eroavansa puolueesta. Mitä pöytäkirjoihin tulee, niin edustajakokous

sallii joka tapauksessa heidän olla läsnä erikoisistunnossa, kun pöytäkirjat vahvistetaan.

Kirjoitettu elokuun 5 (18) pnä 1903

*Julkaistu ensi kerran 1927
VI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan

16

PUHEENVUOROJA MARTYNOVIN JA AKIMOVIN
ILMOITUSTA KÄSITELTÄESSÄ

ELOKUUN 5 (18) pnä

1

Puhemiehistö on käsitellyt tovereiden Martynovin ja Akimovin ilmoituksen, jonka he esittivät aamuistunnossa. En kajoa perusteluun, vaikka se onkin virheellinen ja tavattoman kummallinen. Kukaan ei ole missään julistanut Liittoa⁸⁴ lakkauttavaksi, ja toverit Martynov ja Akimov ovat tehneet virheellisen välillisen johtopäätöksen Liigaa koskevasta edustajakokouksen päätöksestä. Mutta ei edes Liiton lakkauttaminen voi riistää edustajilta oikeutta osallistua edustajakokouksen työhön. Niin ikään edustajakokous ei voi sallia kieltäydyttävän osallistumasta äänestykseen. Edustajakokouksen jäsen ei voi yksinomaan vahvistaa pöytäkirjoja ja olla osallistumatta sen muuhun työhön. Puhemiehistö ei esitä toistaiseksi mitään päätösehdotusta ja asettaa tämän kysymyksen edustajakokouksen käsiteltäväksi. Martynovin ja Akimovin ilmoitus on äärimmäisen epänormaali ja edustajakokouksen jäsenen arvolle kerrassaan sopimaton.

2

Täällä on muodostunut kerrassaan mahdoton ja epänormaali tilanne. Toisaalta meille sanotaan alistuttavan edustajakokouksen päätöksiin ja toisaalta halutaan lähteä pois sääntöjä koskevan päätöksen vuoksi. Tultuaan tänne Organisaatiokomitean tunnustaman järjestön edustajana jokainen meistä on muuttunut edustajakokouksen jäseneksi. Tätä titeliä ei hävitä mikään järjestön lakkauttaminen. Miten meidän, puhemiehistön, tulee menetellä äänestyksessä? Pois

lähteneitä ei voida jättää kokonaan lukuun ottamatta, sillä edustajakokous on jo vahvistanut kokoonpanonsa. Tässä suhteessa on olemassa yksi loogillinen johtopäätös — on erottava kokonaan puolueen riveistä. Pöytäkirjat taas voidaan vahvistaa kutsumalla kokoukseen varta vasten siinä tarkoituksessa myös Liittoa edustavat toverit, vaikka edustajakokouksella on oikeus vahvistaa pöytäkirjansa ilman heitäkin.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

17

LISÄYS MARTOVIN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN
BUNDIN EROAMISESTA VSDTP:stä

Edustajakokous päättää ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin juutalaisen ja ei-juutalaisen työväenliikkeen yhtenäisyyden palauttamiseksi ja Venäjän sosialidemokratian kansallisuuskysymyksessä ottaman kannan selvittämiseksi mahdollisimman laajoille juutalaisten työläisten joukoille.

Kirjoitettu elokuun 5 (18) pnä 1903

Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
7. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

18

PUHEENVUORO PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
VAALIEN YHTEYDESSÄ

ELOKUUN 7 (20) pnä

Meitä on moitittu, että on olemassa yhtenäinen enemmistö. Viimeksi mainitussa ei ole mitään pahaa. Koska kerran täällä on muodostunut yhtenäinen enemmistö⁸⁵, niin on jo harkittu, osoittautuuko valittu KK toimintakykyiseksi. Ei voida puhua sattumasta. On olemassa täysi varmuus. Vaaleja ei saa lykätä. Aikaa on jäljellä hyvin vähän. Tov. Martovin

ehdotus vaalien lykkäämisestä on aiheeton. Kannatan tov. Rusovin ehdotusta.⁸⁸

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

19

PUHEENVUORO KÄSITELTÄESSÄ POTRESOVIN (STAROVERIN) PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA SUHTAUTUMISESTA LIBERAALeihin⁸⁷

ELOKUUN 10 (23) pnä

Staroverin päätöslauselma tullaan käsittämään väärin: ylioppilasliike ja »Osvobozhdenije»⁸⁸ ovat kaksi eri asiaa. On vahingollista suhtautua niihin samalla tavalla. Struven nimi on liian kuulu ja työläiset tuntevat hänet. Tov. Starover luulee, että on annettava tietty ohje; nähdäkseni meillä tulee olla tietty periaatteellinen ja taktillinen suhde.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

LAKI TYÖLÄISTEN TAPATURMAKORVAUKSISTA

Hiljattain annettu uusi laki, jonka sisältö ilmenee artikkelin otsikosta, ja edellisessä numerossa erittelemämme tehtaivanhimpia koskeva laki * ovat sinänsä melko tyypillisiä näytteitä kahtaalle haarautuvasta kotimaisesta työlainsäädännöstä, joka ilmentää yhtä tai toista ajan hengelle tehtyä myönnytystä. Lukuun ottamatta kovia taantumuslakeja, joita meillä on tavattoman runsaasti ja jotka läpäisevät erittäin nopeasti kaikki byrokratian koettelemukset ja joita sitä paitsi laaditaan erittäin huolellisesti ja sovelletaan erittäin tarmokkaasti, kaikki muut työväenluokkaa koskevat Venäjän lait voidaan poliittisen luonteensa perusteella jakaa kahteen ryhmään. Ne ovat joko lakeja, jotka edes jossain suhteessa, edes hivenen verran lisäävät työläisten itsenäisyyttä, omatoimi-

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 494—501. *Toim.*

suutta, oikeuksia — ja tällöin nämä lait varustetaan sadoilla ja tuhansilla poikkeuksilla, verukkeilla, kiertokirjelmäselityksillä ja rajoituksilla, jotka kaikki ovat omiaan — käyttäkäsemme ohjelmaluonnoksemme sanontaa — »laajentamaan tai lujittamaan työtätekeviin luokkiin kohdistuvaa poliisi- ja virkamiesholhousta». Sellaisia ovat lait tehtaanvanhimmista, ammattientarkastuksesta yleensä j.n.e. Tai sitten lait ilmentävät sinänsä sellaista myönnytystä, jolla ei ole mitään tekemistä kansalaisten itsenäisyyden eikä omatoimisuuden kanssa, ja tällöin itsevaltainen hallitus osoittaa verrattomasti suurempaa anteliaisuutta. Niin sen tietysti tulee ollakin itsevaltiuden yleisen taktiikan kannalta, »oikein ymmärrettyjen» poliisivallan etujen kannalta. Länsi-Euroopan demokraatit, joilla on jo kaikenlaista kokemusta poliisivaltion vastustamisesta, ovat kauan sitten luonnehtineet tuota politiikkaa sanoilla: piparkakkua ja piiskaa. Piparkakulla tarkoitetaan vallankumouksellisille luokille heitettyjä anti-paloja, taloudellisia myönnytyksiä, joiden tarkoituksena on aiheuttaa eripuraisuutta noissa luokissa, viekoitella osa niistä omalle puolelle, saada ne uskomaan, että porvarihallitus on vilpityn ja ystävällinen proletariaattia kohtaan. Piiskalla tarkoitetaan poliisivainon kohdistamista kaikkiin niihin, jotka eivät luota hallitukseen ja levittävät edelleen epäluottamusta, piiskalla tarkoitetaan kaikkien niiden taltuttamista, joiden pyrkimyksenä on työväenluokan, sen liittojen, sen kokousten, sen lehdistön, sen poliittisten laitosten ja elinten täydellinen vapaus ja itsenäisyys.

Tehtaanvanhimmista annettu laki suo työläisille edustus-oikeuden, joka *saattaisi* auttaa heitä porvariston ja hallituksen vastustamisessa. Sen vuoksi tuota edustus-oikeutta väärinellään ja rajoitetaan niin, että siitä voisivat hyötyä ainoastaan urkkijat tai ainakin ennen muuta urkkijat. Sen tähden lailla julistetusta työläisten edustus-oikeudesta jää itse asiassa käytännössä sovellettuna jäljelle kuten Trishkan kauhtanasta vain kaulus. Ja tuo kaulus on tarpeen siksi, että kovaonninen »vanhin» voitaisiin kiskoa kauluksesta poliisikamariin. Sitä vastoin tapaturmakorvauksista annettu laki ei koske millään tavalla työläisten poliittista itsenäisyyttä, jonka vuoksi tässä suhteessa voidaan olla siis anteliaampia. Täällä on turvallisin esiintyä »uudistajana», ja *on pakko* esiintyä, sillä voimistuva työväenliike käy päälle yhä uhkavampana. Virkavallan koneisto ryhtyi laatimaan *kaksikym-*

mentä vuotta sitten yrittäjien vastuunalaisuutta koskevaa lakiehdotusta. Tätä lakiehdotusta laadittiin kymmenen vuotta; vihdoin erikoinen komissio hyväksyi sen ja vuonna 1893 ehdotus julkaistiin ja jätettiin Valtakunnanneuvostolle... ⁸⁹ sitä varten, että se olisi pantu vielä kymmeneksi vuodeksi uudelleen veran alle! Tuskinpa olisi voitu »kiirehtiä hitaammin» ja lakiehdotus olisi varmaankin kierrellyt vielä kymmenkunta tai parikymmentä vuotta ministeriöissä ja kanslioissa, jollei Venäjän työväenluokka olisi järkyttänyt rynnistykseensä koko itsevaltiutta.

Niinpä lakiehdotus on vielä kertaalleen jossain määrin huononnettuna muuttunut vihdoin laiksi. Tämän lain arvioimiseksi verratkaamme sitä siihen, mitä vaaditaan puolueohjelmamme luonnoksessa: tämän ohjelman »työväkeä koskevan osan» tulee olla nimenomaan ohjenuoranamme propaganda- ja agitaatiotyössä. Vain vertaamalla ohjelmamme erinäisiä kohtia ja vaatimuksia nykytodellisuuteen ja hallitsevien luokkien yrityksiin uudistaa sitä ketään loukkaamatta me saatamme ensiksi tehdä täydellisemmin ja konkreettisemmin itsellemme ja joukoille selväksi ohjelmamme tarkoituksen ja merkityksen, toiseksi saada selville voimassaolevien lakien vajavaisuudet, kolmanneksi tehdä itsellemme selväksi käytännössä tosiasiajn perusteella, miten mitättömän vähäiseksi jäävät tuloksiltaan kaikki ja kaikenlaiset uudistukset porvarillisen järjestelmän perustan säilyessä.

Ohjelmaluonnoksessamme vaaditaan (»työväkeä koskevan osan» 7. §) säätämään lailla, että *työnantajat* yleensä, t.s. jokainen joka palkkaa työläisiä, jokainen, joka saa voittoa toisten maksamattomasta työstä käyttäessään heidän työvoimaansa ja vastaamatta tämän *tavaran* (työvoiman) tuhoutumisesta tai pilaamisesta työssä, ovat siviilioikeudellisessa edesvastuussa (työläisten loukkaantumisista ja sairauksista). Uusi laki koskee muuten yksinomaan työläisiä ja toimihenkilöitä, jotka ovat työssä »tehdaslaitoksissa, kaivos- ja vuoriteollisuudessa». On siis jätetty sivuun maatyöläiset, kotiteollisuustyöläiset, rakennus- ja käsityöläiset y.m. y.m. On jätetty sivuun valtaosa palkkatyöläisistä, jotka työskentelevät useinkin huonommissa ja vaarallisemmissa oloissa; esimerkiksi koneiden ääressä työskenteleviä rakennus- ja maatyöläisiä loukkaantuu yhtä paljon, ellei enemmänkin kuin tehdastyöläisiä. Millä sitten on selitettävissä tämä sivuun jättäminen? Sillä, että tehdasteollisuuden ulkopuolella kenkä

ei vielä purista jalkaa yhtä kovin: työväenliike on käynyt uhkaavaksi vain proletariaatin valveutuneimpien kerrosten keskuudessa ja hallitus »huolehtii» (ei tietenkään työläisistä, vaan heidän lannistamisestaan) vain tällä alalla. Mutta proletariaatti, sikäli kuin se on mukana liikkeessä, t.s. valveutunut proletariaatti, ei taistele jonkin tietyn työläiskategorian hyödyn ja etujen puolesta, vaan koko luokan, kaikkien kapitalistisen järjestelmän sortamien luokkien puolesta. Tässä suhteessa eroavat havainnollisesti toisistaan uudistukset, joihin proletariaatti pyrkii, ja uudistukset, joita hallitus suo kuin armopaloja.

Edelleen. Uusi laki velvoittaa yritysten omistajat maksamaan korvausta työläisille vain siinä tapauksessa, jos työkyvyn menetys johtuu »ruumiinvammasta, jonka heille on aiheuttanut tuotannollinen työskentely laitoksessa tai joka on tällaisen työskentelyn seuraus». Ohjelmassamme vaaditaan säätämään vastuuvollisuus paitsi tapaturmien myös *vahingollisten tuotanto-olojen* aiheuttamasta työkyvyn menetyksestä. Uusi laki supistaa siis tässäkin suhteessa työnantajien vastuuvollisuutta. Kaikille on tunnettua, miten tavattoman paljon on työläisiä, jotka ovat menettäneet työkykynsä vahingollisten tuotanto-olojen aiheuttamien sairauksien eivätkä yksinomaan tapaturmien ja ruumiinvammojen vuoksi. Näitä vahingollisia oloja on hyödytöntä vastustaa minkäänlaisilla säännöillä ja määräyksillä, jos isännät eivät ole vastuussa sairaudesta johtuvasta työläisen työkyvyttömyydestä. Herää kysymys, mikä oleellinen ero on sillä, jos kone katkaisee työläiseltä jalan, ja sillä, jos työläinen saa fosfori-, lyijy-, väri- tai muun sellaisen myrkytyksen. Eikö lääketieteessä ole jo muodostunut erityinen ammattitautien haara, tautien, joiden aiheutuminen vahingollisista työoloista on selvitetty ja todistettu yhtä hyvin kuin se, että kaksi kertaa kaksi on neljä? Porvaristo ja porvarihallitus eivät kuitenkaan pidä ohjeenaan logiikkaa eivätkä tervettä järkeä, vaan raakaa voitonhimoa: tapaturmista joudutaan maksamaan vähemmän kuin vahingollisista oloista johtuneesta vammasta ynnä sairaudesta. Koko kysymys onkin nimenomaan siitä, että voitaisiin maksaa vähemmän, eikä työläisten »turvaamisesta».

Uusi laki vapauttaa työläisen velvollisuudesta todistaa, että työkyvyn menetykseen on syyppää kapitalisti. Tämä on epäilemättä askel eteenpäin verrattuna menneisyyteen. Mutta — Venäjän hallitus ei voi missään suhteessa ottaa askelta

eteenpäin ilman »muttaa!» — mutta sen sijaan työnantajan on sallittu todistaa paitsi sitä, että tapaturman uhri on tahallaan aiheuttanut vamman, myös se, että »hän (tapaturman uhri) on ollut törkeän varomaton, mihin työn suorituksessa ei ole ollut oloista eikä tilanteesta johtuvaa aihetta». Tämä lisäys estää huomattavassa määrin *todellisen* vastuun määrittelemistä ja saattaa estää kokonaankin lain soveltamisen, koska tuomioistuimemme ovat tunnetusti muodostetut virkamiehistä, kiipeilijöistä ja porvarillisista pedanteista. On täysin epämääräistä eikä sitä voida määritellä, mitä merkitsee »törkeä varomattomuus». Mitkä olot tekevät missäkin puitteissa törkeän varomattomuuden aiheelliseksi ja mitkä eivät, tämän saavat virkamiehet päättää täysin mielensä mukaisesti. Kapitalistit katsovat ja tulevat aina katsomaan työläisen jokaisen varomattomuuden törkeäksi ja aiheettomaksi, ja kapitalisti löytää aina tämän mielipiteensä todistamiseksi todistajia ja »oppineita» puolustajia (vakituiset lainopilliset neuvonantajathan saavat jo muutenkin vuosipalkkionsa tehtailta!) kymmenen kertaa enemmän kuin työläiset. Koko tämän törkeää varomattomuutta koskevan kohdan sisällyttäminen lakiin on törkeä myönnytys tehtailijoiden omanvoitonhimolle: työläiset eivät joudu koneen ruhjottaviksi vapaasta tahdostaan, vaan aina varomattomuudessaan, mutta asia on siten, että *mahdotonta on olla varovainen* kun tekee 10—11-tuntisia työpäiviä kehnosti suojattujen koneiden keskellä huonosti valaistussa verstaassa melussa ja jyskeessä, työn heikentäessä huomiokykyä ja hermojännityksen käydessä ylivoimaiseksi. Kun asianlaidan ollessa näin työläiseltä riistetään törkeän varomattomuuden perusteella tapaturmakorvaus, niin se merkitsee, että työläistä rangaistaan erikseen vielä siitäkin, että hän sallii kapitalistien riistää häntä häpeämättömästi.

Mainitut kohdat ovat uuden lain perustavimpia ja tärkeimpiä määräyksiä, jotka antavat täyden käsityksen sen olemuksesta. Me emme voi tietenkään kajota tässä kaikkiin yksityiskohtiin, osoitamme niistä vain ne, jotka ovat kuvaavimpia. Korvauksen suuruus määritellään tietyntyyppisen prosenttisuhteena tapaturman uhrin vuosiansioiden mukaan, nimittäin eläke tulee olemaan korkeintaan $\frac{2}{3}$ tapaturman uhrin vuosiansioista (kuoleman tai täydellisen työkyvyttömyyden tapauksessa). Vuosiansiot taas lasketaan keskimääräisen päiväansion (eli *sekatyömiehen* keskipäiväpalkan) perusteella kertomalla se

260:llä. Tähän määräykseen sisältyy lisäksi *kolme* korvauksen määrän supistusta, *kolme* myönnytystä työnantajien omanvoitonhimolle. Ensiksikin vaikka työläinen olisi tehnyt vuodessa 300 työpäivää, hänen vuosiansionsa supistetaan 260 päivään ilman mitään perusteita vain siksi, että laki käskee supistamaan! Toiseksi vaikka työläinen olisi saanut parempaa palkkaa kuin sekatyömies, laskuperustaksi otetaan silti — kun on ollut työssä esimerkiksi laitoksessa, joka ei toimi ympäri vuoden — vain sekatyömiehen palkka. Hallitus olisi kovin halukas saattamaan kaikki työläiset sekatyömiehen asemaan — tästä seuraa valveutuneelle proletaarille se opetus, että vain kaikkien työläisten ja sekatyömiesten kiinteä yhtenäisyys pystyy luomaan voiman, joka kykenee masentamaan pääoman voitonhimon. Kolmanneksi sekatyömiehen keskipäiväpalkka määritellään joka kolmeksi vuodeksi (!) tehdas- ja vuoriteollisuusasiain virastoissa tietenkin ilman mitään työläisten osallisuutta. Se ei koske työläisiä, kun taas kuvernementti- ja santarmihallituksen kanslioissa tunnetaan varmasti hyvin työläisten olot ja työpalkat.

Huomautettakoon niin ikään, että laki velvoittaa yritysten omistajat tiedottamaan heti poliisille vain niistä tapaturmista, jotka kuuluvat lain vaikutuspiiriin. Mistä tapauksista on kysymys? Niistä, jolloin työkyky menetetään useammaksi kuin kolmeksi päiväksi. Mutta kuka voi tietää *heti* tapaturman *jälkeen*, moneksiko päiväksi työläinen menettää työkykynsä? Sääntö on naurettavan typerä ja tarjoaa vain takaportin tehtailijoille, jotka lukuisissa tapauksissa vapauttavat itsensä (ja jotka tuomioistuimetkin vapauttavat) velvollisuudesta tiedottaa viranomaisille joka tapaturmasta. Tosin laissa säädetään, että tapaturman uhrilla on oikeus vaatia tiedottamaan poliisille *ehdottomasti kaikista* ruumiinvammoista, *vaikka nämä eivät kuuluisikaan lain vaikutuspiiriin*: se on sanottu suoraan »työläisten tapaturmakorvauksia koskevien säännösten» 20. §:ssä, ja me kehotamme ehdottomasti kaikkia työläisiä agitoimaan kaikin voimin sen puolesta, että tätä pykälää sovellettaisiin alinomaa ja välttämättömästi. Pyrkikööt työläiset siihen, että jokainen tapaturman uhri vaatisi aina ja ehdottomasti 20. §:n perusteella ilmoittamaan tehtaantarkastajalle *jokaisesta* tapaturmasta; ainoastaan silloin voidaan edes jossain määrin tarkemmin määritellä tapaturmien paljous ja tutkia niiden syitä. Olemme varmoja siitä, että valveutuneet työläiset käyttävät tätä oikeutta,

mutta laajat joukot eivät tule edes tietämään, että niillä on sellainen oikeus!

Poliisille toimitettavan tapaturmailmoituksen tekemättä jättämisestä ja yleensä uuden lain säädösten kaikenlaisesta laiminlyömisestä yritysten omistajat joutuvat maksamaan vain 25—100 ruplan suuruisen rahasakon. Tämä sakko on tietenkin kerrassaan mitätön eikä pelota lainkaan suurtehtaita (joissa tehdastyöläisten valtaosa on). Näin ollen käy erittäin ilmeiseksi, miten välttämätöntä on toteuttaa ohjelmaluonnoksemme 14. §, jossa vaaditaan »lainsäädännöllistä työnantajien rikosoikeudellista edesvastuuta työsuojelulakien rikkomisesta». Miljonäärien uhkaaminen sadan ruplan sakoilla sellaisen lain laiminlyömisestä, josta riippuu koko elämäniäkseen ruhjoutuneen työläisen toimeentulo, on työläisten pilkkaamista.

Uuden lain vahingollisimpia ja jesuiittamaisimpia pykälä on 31. pykälä, joka sallii tapaturman uhreiksi joutuneiden työläisten ja heidän perheensä jäsenien sopia yrityksen omistajan kanssa heille kuuluvan korvauksen muodosta ja suuruudesta. On sanomattakin selvää, että useimmissa tapauksissa näillä sopimuksilla tullaan järjestelmällisesti petkuttamaan ja pelottelemaan takapajuisimpia työläisiä, jotka tietävät varmasti vain yhden seikan: Venäjän tuomioistuinten puolueellisuuden ja vitkuttelun sekä oikeudenkäynnin kalteuden. Ammattientarkastajat, joiden on määrä todistaa oikeiksi nämä sopimukset (juridisen sovinnonteon veroisiksi), tulevat tällöin suojelemaan kenen tahansa, mutta eivät ainakaan työläisten etuja.

Ei näy riittävän se, että ammattientarkastajien, jotka nyt ovat muuttumassa yhä enemmän pelkiksi poliisin käskyläisiksi, sallitaan esiintyä »sovittelijoina». Laki tahtoo tehdä heistä jopa eräänlaisia tuomareita. Laki kehottaa isäntiä ja työläisiä kääntymään ammattientarkastajien puoleen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien selville saamiseksi, jota paitsi ammattientarkastajilla on oikeus myös koota »kaikki tarpeelliset tiedot» ja vaatia esittämään ne osapuolille sekä kutsua lääkäreitä tarkastamaan. Tämä on jo kerrassaan kurnöörin alaisille virkamiehille uskottu tuomarin tehtävä! Ja tuota oikeudenkäyttöä varten ei ole säädetty mitään järjestystä eikä sääntöjä: miten tarkastaja on kokoava tietoja, miten hän tulee — ja tuleeeko — esittämään nuo tiedot kummallekin osapuolelle, miten hän tulee hoitamaan asian käsit-

telyä — kaikki tämä on jätetty kokonaan hänen päätettäväkseen. Tämä muistuttaa todellakin ennen reformia ollutta poliisioikeutta. Sen sijaan laki uhkaa jopa tietyllä menetyksellä, jollei käännytä tehtaan urjadnikan (kuten tuomarin) puoleen: se joka ei käänny ennen oikeuskäsittelyä ammattientarkastajan puoleen, menettää oikeutensa saada vastaajalta korvausta oikeudenkäynnistä ja jutun hoitamisesta aiheutuviin menoihin.

Tehtäväksemme jää tässäkin vain muistuttaa, että sosiaalidemokraattinen työväenpuolue ei vaadi tällaisia tuomioistuimia eikä virkamiesten välitystointia, vaan työläisten ja isäntien edustajista tasapuolisesti koostuvien elinkeino-oikeuksien perustamista. Vain tällaiset tuomioistuimet saattavat poliittisessa suhteessa vapaan valtiojärjestelmän puitteissa toimia jossain määrin tyydyttävällä tavalla työläisten välittäjinä selviteltäessä osapuolien oikeuksia ja velvollisuuksia ja käsiteltäessä alustavasti tapaturmakorvauksia koskevia valituksia ja vaatimuksia. Tällaiset tuomioistuimet ovat olemassa kaikissa sivistysmaissa, ja vieläpä Venäjänkin virkamiehet ehdottivat *jo 40 vuotta sitten* niiden perustamista Venäjälle. Neljäkymmentä vuotta sitten nimitettiin komissio tarkistamaan tehdas- ja käsiteollisuussäännöksiä. Komissio julkaisi kokonaista viisi nidettä »teoksiaan», komissio laati uusien säännösten luonnoksia, komission lausunnossa puollettiin elinkeino-oikeuksien muodostamista valinnallisista edustajista, ja... ja kaikki tämä pantiin veran alle! Venäjän lukemattomien kanslioiden arkistot on kasattu täyteen hyviä toivomuksia ja niitä kasataan sinne niin kauan, kunnes työväenluokka puhdistaa paikat tuosta kaikesta rojusta.

»Iskra» n:o 47, syyskuun 1 pnä 1903

Julkaistaan »Iskra» lehden tekstin mukaan

VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAVALIOKUNNALLE

Toverit! Vastaukseksi tiedusteluunne, suostummeko saatamaan nimemme julkisuuteen II edustajakokouksen pöytäkirjoissa, ilmoitamme Teille, ettei meillä puolestamme ole kerrassaan mitään sitä vastaan, mutta emme ota ratkaista-

vaksemme, missä määrin se on sopivaa salaisuussyistä Venäjällä olevien toveriemme etujen kannalta. Tämän salaisuuskysymyksen ratkaisu riippuu asianomaisesta puolueportaasta.

Genève, lokakuun 4 pnä
1903

N. Lenin
G. Plehanov

Julkaistu ensi kerran 1927
VI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAVALIOKUNNALLE

KK pyytää edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisemisesta huolehtivaa valiokuntaa toimittamaan sille heti edustajakokouksen hyväksymien 1) puolueohjelman, 2) puolueen järjestö sääntöjen ja 3) edustajakokouksen *kaikkien* päätöslauselmien ja päätösten täydellisen tekstin.

Kirjoitettu syyskuun 23
(lokakuun 6) pnä 1903

Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
8. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISEN SOSIALIDEMOKRATIAN ULKOMAISEN LIIGAN II EDUSTAJAKOKOUS⁹⁰

13.—18. (26.—31.) LOKAKUUTA 1903

1

HUOMAUTUKSIA PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA

LOKAKUUN 13 (26) pnä

1

Ei ole mitään syytä etukäteen rajoittaa sääntöjä koskevaa työtä. Tulee uudet säännöt ja voidaan siis jättää »sääntöjen laatiminen». ⁹¹

2

Tunti on alustustani varten vähän. Voin tietysti pyöristää, mutta luulen, ettei se ole eduksi kokoukselle. Pyydän puheenjohtajaa kääntymään edustajakokouksen puoleen saadaksemme tietää sen mielipiteen. Myöntääkö se minulle lisääikaa vai onko minun supistettava selostustani?

3

Liiga valitsi kaksi edustajaa. Tov. Martov on luopunut valtuuksistaan ja minä olen nyt yksin laillinen edustaja. En käsitä, mitä merkitystä on Martovin ehdotuksella⁹², jos puhujien suhteen on poistettu kaikki aikarajoitukset. Täällä on paljon edustajakokouksessa olleita ja luulen, että apuselostuksia tulee olemaan koko joukko eikä yksi.

*»Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan 2:sen sääntömääräisen edustajakokouksen pöytäkirjat»,
Genève 1903*

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin mukaan

2

ALUSTAVA HUOMAUTUS SELOSTUKSEEN VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSESTA

LOKAKUUN 13 (26) pnä

Kysyin todellakin itse edustajakokoukselta eikä kukaan vastustanut. Luullakseni on täysin sopivaa puhua vapaasti kaikesta. Yksityiskeskusteluilla ja Iskra-järjestön istunnoilla on valtavan suuri ero. Lausukoon kokous joka tapauksessa mielipiteensä. Niin kauan kuin Liiga ei katso tarpeelliseksi, että puhuisin Iskra-järjestön yksityisluontoisista kokouksista, minä en sitä tee.

*»Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan 2:sen sääntömääräisen edustajakokouksen pöytäkirjat»,
Genève 1903*

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin mukaan

3

ILMOITUS MARTOVIN SELOSTUKSEN JOHDOSTA

LOKAKUUN 16 (29) pnä

Ilmoitan, että sen jälkeen kun Martovin eilinen niin sanottu apuselostus on siirtänyt keskustelun kelvottomalle pohjalle, katson tarpeettomaksi ja mahdottomaksi osallistua millään tavoin Tagesordnungin tätä kohtaa koskevaan keskusteluun ja kieltäydyn siis myös loppupuheenvuorostani, varsinkin siksi, että jos Martovilla on miehuutta esittää määritellysti ja avoimesti syytöksensä, hänen velvollisuutensa on tehdä se koko puolueen nähden siinä kirjassessa, jota kirjoittamaan haastoin Martovin eilen julkisesti.⁹³

»Venäjän Vallankumouksellisen
Sosialidemokratian Ulkomaisen
Liigan 2:sen sääntömääräisen
edustajakokouksen pöytäkirjat»,
Genève 1903

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin
mukaan

4

PUHEENVUOROJA LIIGAN SÄÄNTÖJEN KÄSITTELYN
YHTEYDESSÄ

LOKAKUUN 17 (30) pnä

1

Noita todisteita vastaan ei kannata paljon väitellä.⁹⁴ Pykälä 6 antaa oikeuden järjestämiseen ja siis uudestijärjestämiseenkin⁹⁵, ja uudestijärjestetty Liiga pysyy kuitenkin Liigana, ainoana ulkomailta olevana puoluejärjestönä.

2

Tov. Martovin asettamaan kysymykseen, onko KK:n vahvistettava toimihenkilöt, vastaan, että en näe mitään esteitä siihen, että hallintoon valitut henkilöt vahvistaisi Keskuskomitea.

»Venäjän Vallankumouksellisen
Sosialidemokratian Ulkomaisen
Liigan 2:sen sääntömääräisen
edustajakokouksen pöytäkirjat»,
Genève 1903

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin
mukaan

5

PUHEENVUORO LIIGAN SÄÄNTÖJÄ KOSKEVISTA
PÄÄTÖSLAUSELMISTA SUORITETUN ÄÄNESTYKSEN
TULOSTEN JOHDOSTA

LOKAKUUN 17 (30) pnä

...Lenin ilmoittaa omasta puolestaan ja hänen kanssaan äänestäneiden toverien puolesta, että tov. Konjaginin päätöslauselmaehdotuksen hylkääminen ja tov. Martovin päätöslauselmaehdotuksen hyväksyminen on hänestä puolueen sääntöjen törkeää rikkomista. ⁹⁶ (»Nimenomaan minkä sääntöjen pykälän kanssa tämä äänestys on ristiriidassa?») Kieltäydyn vastaamasta tuollaisiin kysymyksiin, koska se on tullut kyllin selvästi ilmi keskustelun kulussa. (»Mainitkaa sääntöjen pykälä, jonka kanssa hyväksymämme päätöslauselma on ristiriidassa.») Sääntöjen tulkitseminen on puolueen keskustelujen asia; ne sen myös tekevät.

»Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan 2:sen sääntömääräisen edustajakokouksen pöytäkirjat», Genève 1903

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin mukaan

PUOLUEEN NEUVOSTON PÄÄTÖS

GENÈVE. MARRASKUUN 1 pnä 1903

J ä l j e n n ö s.

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue.

Puolueen Neuvosto kokoonpanossaan Valentinov, Iljin, Roux, Vasiljev, joka oli valtuutettu äänestämään Neuvoston viidennen jäsenen Jefimovin asemesta, on Neuvoston kahden jäsenen Iljinin ja Vasiljevin kokoonkutsumana pitänyt marraskuun 1 pnä 1903 Genèvessä istuntonsa ja päättänyt katsoa Keskuskomitean edustajan menetelleen Liigan edustajakokouksessa oikein ⁹⁷ ja jättää hänen tehtäväkseen Liigan uudesti-järjestämisen siten, että siihen otetaan uusia jäseniä. Valentinov, Iljin, Vasiljev, Jefimovin asemesta Vasiljev, Roux.

Julkaistu 1904 kirjasssa

»Kommentaareja Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan toisen edustajakokouksen pöytäkirjoihin», Genève

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla kirjaseen tekstiin

VSDTP:n NEUVOSTO⁹⁸

15.—17. (28.—30.) TAMMIKUUTA 1904

1

HUOMAUTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 15 (28) pnä

Lenin pyytää puheenvuoroa päiväjärjestyksen johdosta ja saatuaan sen ehdottaa käsiteltäväksi kysymyksen toimenpiteistä, joilla voitaisiin edistää rauhan palauttamista puolueeseen ja eri mieltä olevien puolueenjäsenten välisten suhteiden normalisoitumista.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

2

HUOMAUTUKSIA PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 16 (29) pnä

1

Lenin vaatii, että hänen päätöslauselmaehdotuksensa esitettäisiin ensimmäisenä ⁹⁹, koska on tapana asettaa ensimmäisenä äänestettäväksi se päätöslauselmaehdotus, joka on tehty aikaisemmin.

2

Istuntojärjestyksen kannalta katsoen on aina tunnustettu oikeus eriävän mielipiteen esittämiseen. Tov. Martov on yrittänyt erottaa yleisen yksityisestä. ¹⁰⁰ Hyväksyn sen täydellisesti, mutta muotoilen vain hieman toisin hänen ehdotuksensa.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

3

PUHEENVUORO PUOLUEEN SISÄISEN RAUHAN AIKAANSAAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN ESITTÄMISTÄ VARTEN

TAMMIKUUN 16 (29) pnä

Lenin (lukee päätöslauselmaehdotuksensa): »Puolueen sisäisen rauhan aikaansaamiseksi ja eri mieltä olevien puolueenjäsenten suhteiden normalisoimiseksi

puolueen Neuvoston tulee selittää, mitkä puolueen sisäisen taistelun muodot ovat oikeita ja sopivia ja mitkä vääriä ja sopimattomia.»

*Julkaistu 1904 N. Shahovin kirjasessa
»Taistelu edustajakokouksen puolesta».
Genève*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan, jotka on tarkistettu ver-
taamalla käsikirjoitukseen*

4

PUHEENVUORO KK:n EDUSTAJIEN ERIÄVÄN MIELIPITEEN
ESITTÄMISEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 17 (30) pnä

Kaikkien edustajakokouksien käytännössä on muodostunut säännöksi, että äänestäjillä on oikeus esittää eriävä mielipiteensä. Jokainen eriävä mielipide on tietenkin itse olemukseltaan arvostelua. Mutta tämä seikkahan ei kuitenkaan estänyt II edustajakokouksessa ottamasta vastaan Bundin edustajien eriävää mielipidettä, joka oli edustajakokouksen hyväksymän päätöksen mitä jyrkintä arvostelua. Meidän eriävissä mielipiteessämme esitetään motiivit, joista selviää, miksi me olemme vastustaneet tov. Plehanovin ehdotusta ja miten me yleensä suhtaudumme tuohon ehdotukseen. Tämän eriävän mielipiteen lukeminen on välttämätöntä sitäkin suuremmalla syyllä, koska sen lopussa on perusteltu ilmoitus, että me peruutamme päätöslauselmaehdotuksemme.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

5

PUHEENVUORO KK:n EDUSTAJIEN ERIÄVÄN MIELIPITEEN
PUOLUSTUKSEKSI

TAMMIKUUN 17 (30) pnä

Vastustan jyrkästi sitä käsitystä, että eriävissä mielipiteessämme olisi edes yksi Neuvostoa vastaan suunnattu syytös. Sellainen tulkinta on ehdottomasti väärä, ja tov. Martovin yritys on mielipidevapautemme loukkaamista; hänen päätöslauselmansa on näin ollen laitton.¹⁰¹

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

6

HUOMAUTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 17 (30) pnä

KK:n edustajat haluaisivat esittää vielä muutamia pikku kysymyksiä käsiteltäväksi, mutta pyydän ensin asettamaan päiväjärjestykseen kysymyksen edustajakokouksen koollekutsumisesta.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

7

TAMMIKUUN 17 (30) pnä ESITETTY
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

Puolueen Neuvosto katsoo virheelliseksi sen, että pää-äänenkannattajan toimituskunnan edustajat ovat ilmoittaneet pää-äänenkannattajan sihteerille tov. Vasiljevin hänestä antaman lausunnon, sillä tämä lausunto on esitetty vain Neuvoston jäsenille ja se on osana puolueen korkeimman laitoksen sisäisissä neuvotteluissa.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN
TYÖVÄENPUOLUEEN KESKUSKOMITEALTA¹⁰²

Pidämme erittäin tervehdittävänä Aloitteentekijäryhmän mainiota aloitetta Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitean kirjaston ja arkiston perustamiseksi ja pyydämme hartaasti kaikkia tovereita ja niitä, jotka suhtautuvat myötämielisesti tähän kauan sitten ajankohtaiseksi käyneeseen asiaan, auttamaan voimiensa mukaan tovereitamme, jotka ovat ottaneet tehtäväkseen tämän vaikean ja tärkeän asian järjestämisen.

VSDTP:n Keskuskomitea

Tammikuun 29 pnä 1904

*Julkaistu tammikuussa 1904
(yhdessä Aloitteentekijäryhmän
vetoomuksen kanssa) erillisessä
lehtisessä »Kaikille»*

Julkaistaan lehliksen tekstin mukaan

VENÄJÄN PROLETARIAATILLE¹⁰³

Sota on alkanut. Japanilaiset ovat jo ehtineet tuottaa venäläisille joukoille useita tappioita, ja tsaarihallitus jännittää nyt kaikki voimansa kostaakseen nuo tappiot. Sotilaspiirit ovat toinen toisensa jälkeen ryhtyneet suorittamaan liikekannallepanoa, kymmeniä tuhansia sotilaita lähetetään kiireellisesti Kaukoitään, tehdään epätoivoisia yrityksiä uuden lainan saamiseksi ulkomailta, urakoitsijoille on luvattu maksaa tuhansien ruplien palkkioita päivältä sotalaitokselle välttämättömien töiden jouduttamisesta. Kansan kaikki voimat jännitetään äärimmilleen, sillä alkanut kamppailu ei ole leikin asia, se on kamppailua 50-miljoonaista kansaa vastaan, joka on aseistautunut mainiosti, valmistautunut erinomaisesti sotaan ja joka kamppailee ehdottoman välttämättömiksi katsomiensa vapaan kansallisen kehityksensä ehdoista. Tämä on oleva despoottisen ja takapajuisen hallituksen kamppailua poliittisesti vapaata ja kulttuurillisesti nopeasti edistyvää kansaa vastaan. Heiveröistä Turkkiä vastaan käyty vuosien 1877—1878 sota, joka tuli niin kalliiksi Venäjän kansalle, oli mitätön verrattuna nyt alkaneseen sotaan.

Mistä Venäjän työmies ja talonpoika käy nyt elämän ja kuoleman kamppailua japanilaisia vastaan? Mantshuriasta ja Koreasta, tästä Venäjän hallituksen kaappaamasta uudesta alueesta, »Kelta-Venäjältä». Venäjän hallitus lupasi kaikille muille valloille varjella Kiinan koskemattomuutta, se lupasi luovuttaa Mantshurian Kiinalle viimeistään lokakuun 8 pnä 1903, mutta ei ole täyttänyt lupaustaan. Tsaarihallitus oli mennyt niin pitkälle sotaseikkailupolitiikassaan ja naapurimaiden rosvoamisessa, ettei se enää kyennyt perääntymään. »Kelta-Venäjälle» on rakennettu linnoituksia ja satamia, johdettu rautatie, koottu kymmeniä tuhansia sotaväkeä.

Mutta mitä hyötyä on Venäjän kansalle näistä uusista alueista, joiden hankkiminen on vaatinut niin paljon verta ja uhrauksia ja tulee vaatimaan vielä paljon enemmän? Venäjän työmiehelle ja talonpojalle sota tietää uusia onnettomuuksia, lukemattoman monien ihmishenkien menetyksiä, monen monien perhekuntien kurjuutta, uusia rasituksia ja veroja. Venäjän sotilasjohdosta ja tsaarihallituksesta sota tuntuu lupaavan sotilasmainetta. Venäläisestä kauppiaasta

ja teollisuudenharjoittaja-miljonääristä sota tuntuu välttämättömältä, jotta voitaisiin säilyttää uudet menekkimarkkinat, uudet satamat vapaasti liikennöitävän jäätyvätmeren rannalla Venäjän kaupan kehittämistä varten. Kotimaan nälkää näkeväille talonpojalle ja työttömälle työmiehelle ei voida myydä kovinkaan paljon tavaroita, on etsittävä menekkimarkkinoita vieraista maista! Venäjän porvariston rikkauudet on luotu Venäjän työläisten köyhtymisen ja kurjistumisen tietä, ja näiden rikkauksien kartuttamiseksi entisestään työmiesten täytyy nyt verensä hinnalla pyrkiä siihen, että Venäjän porvaristo voisi esteettömästi lannistaa ja orjuuttaa kiinalaisen ja korealaisen työmiehen.

Ahnaan porvariston intressit, saman pääoman intressit, joka on valmis liikevoittoa tavoitellessaan myymään ja saatamaan häviön partaalle oman synnyinmaansa, juuri ne ovat aiheuttaneet tämän rikollisen sodan, joka tuottaa lukemattomia vitsauksia työkansalle. Kaikkia ihmisoikeuksia polkevan ja kansaansa orjuuttavan itsevaltaisen hallituksen politiikka, juuri se on johtanut tähän Venäjän kansalaisten hengen ja omaisuuden hinnalla käytävään uhkapeliin. Vastaukseksi hurjiin sotahuutoihin, vastaukseksi rahasäkin palvelijoiden ja poliisinagaikan lakeijoiden »isänmaallisiin» mielenosoituskulkueisiin valveutuneen sosialidemokraattisen proletariaatin tulee esittää kymmenen kertaa tarmokkaammin vaatimus: »Alas itsevaltius!», »Kansan perustava kokous koolle!»

Tsaarihallitus on mennyt siinä määrin liiallisuuksiin kiihkeässä sotaseikkailupelissään, että on asettanut kortille liian, liian paljon. Voitonkin tapauksessa sota Japania vastaan uhkaa ehdyttää kokonaan kansan voimat, samalla kun voiton tulokset jäävät kerrassaan mitättömiksi, sillä muut vallat estävät Venäjää käyttämästä hyväkseen voiton hedelmiä samalla tavalla kuin ne estivät siitä Japania vuonna 1895¹⁰⁴. Mutta tappion tapauksessa on sodan seurauksena ennen muuta kukistuva koko hallitusjärjestelmä, joka perustuu kansan sivistymättömyyteen ja oikeudettomuuteen, sortoon ja väkivaltaan.

Joka kylvää tuulta, niittää myrskyä!

Eläköön kaikkien maiden proletariien veljellinen yksimielisyys, proletariien, jotka taistelevat vapautuakseen täydellisesti kansainvälisen pääoman ikeestä! Eläköön Japanin

3. *Työläisten vastalauseet.*

Internationaalinen Pääneuvoston 1:n adressi.	{	— Ranskan manifesti 12. VII 70 (S. 16) (ja päätöslauseimat maaseudulla 22. VII 70) (S. 16—17) Internationaalinen pariisilaisten jäsenten manifesti 12. VII
		— saksalaisten vastalause (<i>Chemnitzin</i> kokous) (S. 18)
		(Braunschweigin kokous 16. VII 70 (S. 18) — Internationaalinen Berliinin-jaosto.
		— Internationaalinen <i>Pääneuvoston</i> adressi 1) 23. VII 70 sotaa vastaan.

4. *Sodan lopputulos.*

Sedan 2. IX 70. Napoleon III:n joutuminen vangiksi. Débâcle ¹¹².

Korruptiokomennon kukistuminen.

Työläiset julistavat 4. IX 70 Pariisissa tasavallan.

Valta *veijarien*, Louis Philippen poliisiministerin — *Thiersin*, kenraali *Trochun* käsissä. (valta — Pariisin edustajille lain-sääntäjäkunnassa)

Jules Favre, Jules Ferry, Ernest Picard.

...»Kansallisen puolustuksen hallitus»...

<p>Kansallinen puolustus = työläisten aseistautuminen = vallankumous. Kansan kavaltaamisen hallitus.</p> <p>Puolustautuminen... <i>Pariisin työläisiä vastaan.</i></p>
--

5. *Internationaalinen neuvot.*

Pääneuvoston 2:n adressi (9. IX 70) (S. 25).	Puolustussodan muuttaminen hyökkäyssodaksi.
	Saksan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitea esitti vastalauseen Elsass-Lothringenin liittämistä vastaan. ¹¹³ (Bracken ja muiden vangitseminen.)
	Ei pidä antaa provosoida itseään »epätoivoiseen mielettömyyteen».

Ei saa antautua 1792 kansallisten muistojen sokaistavaksi.

»Rauhallisesti ja päättäväisesti järjestettävä oma luokka», käytettävä p. vapautta. ¹¹⁴

6. *Pariisin piiritys. Trochun* (ei milloinkaan!) ja *Jules Favren* (ei tuumaakaan alueestammel!) ilveilyä. ¹¹⁵ Pariisin antautuminen. 28. I 71.

Puolustusilveilyä: Guidod kirjoitti Susannelle eräästä tämän suojatista: menköön muka Mont Valerienille, missä ollaan ampuvinaan tykeistä. ¹¹⁶

7. *Bordeauxin kansalliskokous.*
— Junkkerikamari. *Taantumukselliset.*

Antautumisehtojen mukaisesti (28. I 71) (S. 34), Kansalliskokous pitää kutsumaa koolle 8 päivän kuluessa (!).

— Rauhansolmimisilveilyä Pariisin kanssa. *Pyrkimyksenä Pariisin aseistariisuminen* (»vallankumouksen aseistariisuminen») 4. IX 70)

Thiers agitoi *taantumuksellisen kokouksen* puolesta, legitimistit etc. (450 monarkistia 750 jäsenestä).

Liitto Saksan armeijan kanssa Pariisia vastaan.

Salaliitto Pariisia vastaan: *Thiersin toimenpiteet* (S. 35).

<p>Kansalliskaartin tykit kuuluvat muka valtiolle! Valhetta! S. 36—37.</p>
--

1) Kansalliskokouksen mielenosoitus tasavaltaa vastaan

2) Thiersin lausuntojen kaksimielisyys

3) uhataan Pariisia (décapiter décapitaliser *)

4) tasavaltalaisten lehtien lakkauttaminen

5) Blanquin kuolemantuomio

6) *Vinoy* nimitetään Pariisin kuvernööriksi, *Valen-*

* — pään ja pääkaupunginoikeuksien menetyks. *Toim.*

tin poliisiprefektiksi, *Aurèle de Paladines* kansalliskaartin päälliköksi.

8. *Tykkien kaappausyritys*.
18. III 71.
(kansallis-Vinoy. }
kaartilta). (Eionnistunut }
Kommuuni.

18. III manifesti: S. 43.
18. III 71. Kansalliskaartin *Keskuskomitea*
26. III 71. Kommuuni.

18. III. Hallitus pakenee Versaillesiin.

(klerikaalit, bonapartelaiset, santarmit.)

Bonapartelaisten upseerien Lecomten ja Clement Thomasin ampuminen ei ollut Kommuunin, vaan kiihtyneiden sotamiesten teko.

Huhtikuun alusta Pariisiin ja Versaillesin sota. Bismarckilta kerjätään joukkoja (sotavankeja) (S. 57—58).

9. *Kommuunin teot.*

Sen *miinukset*: — *valveutumattomuus* (proudhonistit, blanquistit)

— järjestyttömyys (ei otettu pankkia, ei menty Versaillesin)

— *viehättyminen nationalistiseen ja vallankumoukselliseen sanahelinään.*

10. *Sen plussat:*

A) *Politiittiset reformit*

α. kirkon erottaminen valtiosta (2. IV 71). Kirkon omaisuuksien pakkoluovutus. Kaiken valtionavustuksen evääminen kirkolta.

Maksuton kansanopetus (S. 46)

β. vakinaisen armeijan lakkauttaminen (30. III 71) (S. 46)

Työväenluokan hallitus γ. byrokratismin hävittäminen. *Työläisten hallitus* (S. 49). Regierungsfähig*.
 (1) kaikkien virkamiesten valinnallisuus ja vaihdettavuus (S. 46).

1. IV 71

(2) Virkapalkkiot eivät olleet korkeat, enintään 6 000 frs. (S. 46)

riitti $\frac{1}{4}$ aikaisemmasta virkamiehistöstä: Lissagaray, S.

δ. Ulkomaalaisten samanarvoisuus (30. III 71) muuan saksalainen Kommuunin ministerinä¹¹⁷ (S. 53) *Puolalaisten osallistuminen* (Dombrowski, Wróblewski).

Kommuunin lippu on maailmantasavallan lippu

ε. Yhteisöjen itsehallinto.

11. B) *Taloudelliset reformit.*

Tyhjäntoimittajien ja elostelijain Pariisin muuttaminen työläisten Pariisiksi (S. 55—56).

- Leipurien yötyön kieltäminen (20. IV) (S. 53).
- Sakkojen kieltäminen (S. 53).
- Kommuuni sai puolelleen Napoleon III:n *köyhdyttämät* Pariisin pikkuporvareiden joukot (kehiteltävä) (velkasitoumusten maksun lykkääminen) (S. 51). *Kommuuni vetosi talonpoikiin* (S. 51).
- Heitteille jätettyjen tehtaiden luovuttaminen työläisten osuuskunnille 16. IV, (S. 54): tehtaiden tilastollinen *luettelointi*.

12. *Viimeinen taistelu.*

- Kommunardien sankaruus (Huhtikuun 30 pn kunnallisvaalit epäedulliset Kansalliskoukselle. Thiers antaa Bis-

* — Hallituskykyinen. *Toim.*

marckille periksi: 10. V Frankfurtissa allekirjoitettiin rauhansopimus. Kansalliskokous vahvisti 21. V.)

— Verinen viikko 21.—28. V 71. (S. 62).

Pyssy ei riittänyt mitraljöösi.

— Bilanssi 35 000 — 20 000 tapettua
15 000 karkotettua etc.

(*T u o m i o i s t u i m e t*
työskentelivät useita vuosia.)

Parjauskampanja (S. 64—66).

13. *Yhteenvedot ja opetukset.* Porvariston kosto. »*Kansallinen sotakin*» muodostui poliittiseksi huijaukseksi (S. 67).

Isänmaa kavallettiin (liitto saksalaisten kanssa: S. 66).

Porvarillisen demokratian epävakaisuus.

Proletariaatin diktatuuri.

Bismarck 1871. Confer*
1904.

*Kirjoitettu 1904 maaliskuussa,
ennen 9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

2

1. Ranska Napoleon III:n aikana.	Bonapartelaisten hallitus.
Teollisuuden kehitys.
Työväen-
liike — {Proudhonismi }
I. A. A. {ja blanquismi }
2. Dynastinen sota.
(19. VII 70)	Shovinismi
A Berlin.

* — Vertaa. *Toim.*

- nationalististen elementtien yhteenpunoutuminen
9. +A) *Poliittinen vapaus* { — *kirkon erottaminen valtiosta*
— vakinaisen armeijan lakauttaminen
— byrokratismin hävittäminen
— ulkomaalaisten samanarvoisuus. Puolalaisten osallistuminen
— yhteisöjen itsehallinto (*Kommuuni*).
10. B) *Taloudelliset reformit* — leipurien yötyön kieltäminen
— sakkojen kieltäminen
— velkasitoumusten maksun lykkääminen
— toimettomina olevien tehtaiden luovuttaminen työläisille
— pakollisuus (ylläpidon etc.) kaikenlaisessa yhdyselämässä naisen kanssa
— avustuksen (eläkkeen?) myöntäminen joka leskivaimolle.
11. *Viimeinen taistelu:*
Kommunardien sankaruus.
Verinen viikko.
Bilanssi: 35 000.
Terrori.
12. *Yhteenvedot ja opetukset:*
Porvariston kosto.
Taisteluhaaste.
Bismarck 1871 ja 1904.

*Kirjoitettu 1904 maaliskuussa,
ennen 9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

3

- I. 1. Napoleon III ja hänen joukkionsa.
2. Ranskan häpeä.
3. *Porvaristo* syypää Napoleon III:een.
- II. 1. Dynastinen sota Saksaa vastaan.
2. Ranskan työläisten vastalause (Pariisin työläisten 12. VII ja Internationaalinen manifesti 23. VII).
3. Vilhelm I:n juhlallinen lupaus (11. VIII). Hänen petöksensä.
4. Saksan työläisten vastalause (5/IX 70) ja heidän vangitsemisensä.
- III. 1. Tasavalta 4. IX 70. Pariisin työläisten aikaansaannos.
2. *Veijarit* anastavat vallan (Favre, Trochu, Thiers — ticket of leave men ¹¹⁸).
3. »Kansan puolustuksen hallitus» = kansan kavaltamisen hallitus. Taistelu Ranskan *työläisiä* vastaan.
- IV. Marxin varoitus (Internationaalinen manifesti 9. IX 70). Dupontin kirjeet.¹¹⁹
- V. 1. Orjanomistajien ja monarkistien salaliitto Pariisin aseistariisumiseksi.
2. Bordeaux ja Kansalliskokouksen siirtyminen *Versaillesiin*.
3. VINOYN, Valentinin ja de Paladinesin lähettäminen Pariisiin.
4. Monarkistiset puheet »maajussien» kokouksessa.
- VI. Thiers aloittaa kansalaissodan: tykkien kaappaaminen 18. III 71 (Lecomten ja Clement Thomasin murha).
- VII. 18. III 71. *Kommuuni*.
1. Tasavalta + itsehallinto.
2. *Kommuunin toimenpiteet*.
3. {{Sen kaksi virhettä}} (Ei mennyt Versaillesiin)
» ottanut pankkia)
- VIII. Sota Kommuunia vastaan: Bismarckilta rukoillaan sotaväkeä, häpeällinen rauha. Verinen viikko 21.—28. V 71.

Tapettuja — 35 000 $\left\{ \begin{array}{l} 20\,000 \\ \text{porvarilehtien} \end{array} \right.$ *laskujen mukaan.*
 Oikeusistuinten tuomitsemia — 13 450 (siinä luvussa 157
 naista)¹²⁰

(! Oikeudenkäynti jatkui maaliskuun 18 päivän jälkeen
 vielä $5\frac{1}{2}$ vuotta!).

*Kirjoitettu 1904 maaliskuussa,
 ennen 9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran
 maaliskuun 18 pñä 1926
 »Pravda» lehden 63. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VSDTP:n NEUVOSTO¹²¹

31. TOUKOKUUTA ja 5. KESÄKUUTA (13. ja 18. KESÄKUUTA) 1904

1

PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KOSKEVA HUOMAUTUS

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pñä

L e n i n ehdottaa lisäämään päiväjärjestykseen siinä ole-
 vien kysymysten lisäksi vielä Puolan Sosialistisen Puo-
 lueen (PPS) herättämän kysymyksen, että olisi toivottavaa
 kutsua koolle konferenssi VSDTP:n ja PPS:n edustajista
 keskustelemaan kummankin puolueen yhteisen taistelun pe-
 rusteista ja ehdoista.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
 1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
 mukaan*

2

PUHEITA PUOLUEIDEN VÄLISESTÄ KONFERENSSISTA¹²²

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pñä

1

Kannatan ehdotusta, että kutsutaan molemmat latvialai-
 set järjestöt¹²³. Mitä Armenian federalistiseen järjestöön¹²⁴
 tulee, niin ei voi olla edes puhettakaan sen kutsumisesta
 konferenssiin sen jälkeen, mitä tov. Martov on sanonut tä-

män järjestön ja sosialistivallankumouksellisten läheisyydestä. Edelleen minulle ei ole selvää, mitä on tov. Plehanovin ehdotuksen takana, kun hän vaatii välttämättömästi vastaamaan heti suomalaisille.

2

Minusta tuntuu, että on tarpeetonta vaatia yksimielisyyttä periaatteellisia kysymyksiä ratkaistaessa.¹²⁵ En voi kuvitella, että joku sosialidemokraateista olisi poistumatta, jos konferenssissa hyväksyttäisiin jokin hirmupäätös.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan*

3

PUHEITA VSDTP:n EDUSTUKSESTA KANSAINVÄLISESSÄ
SOSIALISTIKONGRESSISSA

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pnä

1

Pyydän selittämään, onko sopivaa lähettää edustajia sekä Neuvoston että eri järjestöjen puolesta. Onko samanlaisia esimerkkejä muiden maiden käytännöstä aikaisempien kongressien ajoilta? Minusta tuntuu, että tällainen edustustapa tuottaa tiettyjä hankaluuksia niin periaatteellisessa mielessä kuin käytännöllisestikin (rahallisessa, teknillisessä ja muussa suhteessa). Eikö olisi parasta, että Neuvosto olisi siellä edustamassa in corpore*? En voi olettaa, että meidän suhteen voitaisiin käyttää enemmistövaltaa. Eihän puolueeltamme voida riistää äänivaltaa!

2

On jalompaa, jos vain Neuvosto tulee edustamaan puoluetta kongressissa, koska tov. Plehanov sanoo, ettemme voi saada puolueelle eri edustusta kongressiin, ja suuren edustajamäärän lähettäminen kongressiin tulisi hyvin kalliiksi emmekä me kuitenkaan pysty tässä suhteessa kilpailemaan bündelaisten kanssa.

* — täydessä kokoonpanossa. *Toim.*

3

Tuskinpa me sitä paitsi ehdimme ottaa yhteyden kaikkiin järjestöihin saadaksemme valtakirjat.¹²⁶ Ehdotan sen vuoksi, että Neuvosto voisi ottamatta yhteyttä eri järjestöihin edustaa tarpeen vaatiessa niitä kutakin erikseen...

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan*

4

**HUOMAUTUS »GNTSHAKISTIEN» LEHDEN¹²⁷
VALVONNAN VÄLTÄMÄTTÖMYYDESTÄ**

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pnä

L e n i n kannattaa tov. Martovin ehdotusta ja huomauttaa, että on valvottava, miten hoidetaan »gntshakistien» lehteä, joka ei ole ollut aina sosialidemokraattinen.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan*

5

**KORJASESITYS MARTOVIN EHDOTTAMAAN
PÄÄTÖSLAUSELMAAN PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJAN
JA KESKUSKOMITEAN OIKEUDESTA KUTSUA POIS
EDUSTAJANSA PUOLUEEN NEUVOSTOSTA**

KESÄKUUN 5 (18) pnä

Tov. Martov huomautti tekevänsä ehdotuksensa konkreettisista tapauksista riippumatta ja vain selkkausten välttämiseksi vastaisuudessa. Siitä syystä minäkään en kajoa mihinkään konkreettisiin tapauksiin enkä rupea väittämään päätöslauselmaa vastaan, mikäli sen tarkoituksena on yksinomaan tietyn säännön säätäminen tulevaisuuden varalta. Olisi kenties hyödyllisempää lyhentää sitä ja rajoittaa kollegioiden oikeuteen kutsua pois edustajansa sekä pyyhkiä pois lause, jossa puhutaan vastuuvapaudesta edustajakokoukseen nähden.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan*

6

PUHE JÄSENTEN KOOPTOINNISTA KOMITEOIHIIN
JA KESKUSKOMITEAN OIKEUDESTA NIMITTÄÄ
NIIHIN UUSIA JÄSENIÄ

KESÄKUUN 5 (18) pnä

Martovin esittämä tosiasia on minulle kerrassaan uusi.¹²⁸ Meillä on kyllin selviä tietoja siitä, että Moskovan komitean vähemmistö esitti kooptoitavaksi yhden ehdokkaansa sitomatta muuten tätä kysymystä ryhmäkuntaeroavuuksiin. Edelleen, pitäisin itse asiassa oikeampana ja enemmän sääntöjen hengen mukaisena katsoa jokainen murtoluku kokonaiseksi; tämä kysymys on kuitenkin sikäli merkityksetön, että suostun äänestämään tov. Martovin päätöslauselmaehdotuksen puolesta.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan*

7

PUHEITA ÄÄNESTYSJÄRJESTYKSESTÄ RATKAISTAESSA
KYSYMYSTÄ VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN
KOOLLEKUTSUMISESTA

KESÄKUUN 5 (18) pnä

1

L e n i n yhtyy Glebovin mielipiteeseen, ettei Tverin eikä Riian komitealla ole laillista äänivaltaa¹²⁹, ja ehdottaa, että järjestöt katsottaisiin olemassaoleviksi siitä hetkestä, jolloin KK on ne vahvistanut, eikä siitä hetkestä, jolloin ne ovat julkaisseet lentolehtisiä. Hän huomauttaa lisäksi, että Martovin päätöslauselmaehdotuksesta on poistettava viittaus edustajakokouksen ajankohtaan. Kuinka monen äänen edustus liitoilla tulee olemaan edustajakokouksessa, sen määräävät niiden säännöt. Niin kauan kuin niiden sääntöjä ei ole vahvistettu, on pidettävä kiinni siitä, miten oli laita toisessa edustajakokouksessa. Esimerkiksi Kaukasian Liitolle¹³⁰ tulee antaa kuusi ääntä.

2

Olen itse asiassa samaa mieltä tov. Martovin kanssa siitä, mitä tulee 9 komitean oikeuteen äänestää edustajakokouksesta. Bakun komitealle ei mielestäni pidä antaa eri äänivaltaa, koska se kuuluu Kaukasian Liittoon. On hankittava tiedot kaikista viidestä liitosta ja vasta sitten tehtävä vastaavat päätökset.

3

Minulla ei oikeastaan ole mitään tov. Martovin ehdotusta vastaan, mutta muodollisesti se ei olisi oikein.¹³¹ Edustajakokous ei niitä vahvistanut ja niinpä niihin nähden on sovellettava sitä sääntöä, että ne voivat äänestää edustajakokouksen puolesta tai vastaan vasta vuoden kuluttua. Sitäkin vähemmän on syytä puhua tästä, koska tämä vuosi on jo miltei lopussa. Kaukasian Liiton suhteen on sitä vastoin oltava hyvin varovaisia: loukkaisimme sitä verisesti, jos aikaisempien kuuden äänen asemesta myöntäisimme sille vain kaksi ääntä. Sitä paitsi minusta tuntuu, että tov. Martov on sotkenut toisiinsa sääntöjen 3. §:n kaksi kohtaa (e ja f) ehdottaessaan rinnastamaan liitot komiteoihin. Ehdotan siis, että Kaukasian Liittoa koskevaa kysymystä lykätään ja otetaan asiasta selvää KK:n kautta.

4

Yhdyn tov. Martovin mielipiteeseen Kaukasian Liiton suhteen.¹³² Edelleen on vielä eräs juridinen kysymys siitä, millä tavalla on laskettava Neuvoston äänet edustajakokouksen koollekutsumiseen tarvittavien äänten yleisessä laskennassa. Oikeaksi voidaan nähdäkseni katsoa kaksi kantaa: joko laskelma tehdään tarvittavaa järjestölukua määriteltäessä siten, että kaikkien järjestöjen äänistä muodostuvaan yleiseen äänimäärään ei sisällytetä Neuvoston viittä ääntä ja lasketaan sitten kukin Neuvoston ääni erikseen tai otetaan pelkästään puolet olemassaolevien järjestöjen määrästä ilman Neuvostoa ja katsotaan se tässä tapauksessa vaadittavaksi normiksi. Olen sitä mieltä, että tehdään oikeimmin, jos kukin Neuvoston ääni lasketaan erikseen.

8

PUHEENVUOROJA PUOLUEEN NEUVOSTON ISTUNNON
PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISTA KOSKEVASTA
KYSYMYKSESTÄ
KESÄKUUN 5 (18) pnä

1

Olen täysin eri mieltä tov. Martovin kanssa. Olisi toivotavaa säätää Neuvoston kaikkia istuntoja varten sama sääntö, joka hyväksyttiin viime kokouksen pöytäkirjojen suhteen.¹³³ Salaisuussyyt tuskin voinevat estää tällaista julkaisemista, mutta puolueen jäsenten kannalta on hyvin tärkeää tietää, mitä tapahtuu puolueen ylimmässä laitoksessa, mitä mielipiteitä edustaa siellä kumpikin puoli.

2

Minua ihmetyttää tavattomasti se, että tov. Glebov herätti kysymyksen päätöksestä, joka tehtiin viime kokouksessa, ja ehdottaa sitä nyt muutettavaksi. Sellainen muuttaminen on mielestäni sopimatonta sekä muodollisesti että moraalisesti.

3

Tähän asti KK:ssa ei ole vielä tehty päätöstä niiden julkaisemisesta, ja puollan vain KK:n *oikeutta* hyväksyä sellainen päätös, kun se katsoo sen tarpeelliseksi.¹³⁴

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
mukaan*

ILMOITUS VSDTP:n KK:n ULKOMAISTEN
EDUSTAJIEN VALTUUKSIEN SIIRROSTA

Brunnen, den 28 Juli 1904.

Genèvestä lähtöni vuoksi ja tov. Glebovin äkillisen lähdön vuoksi pidän itsestään ymmärrettävänä, että KK:n kummankin ulkomaisen edustajan poikkeuksetta kaikkia tehtäviä

hoitaa sen asiamieskomissio, t.s. toverit Olin, Bontsh-Brujevitsh ja Ljadov.

KK:n ulkomainen edustaja *N. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 8. osassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

GENEVEN ENEMMISTÖRYHMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

Yhtyessään ylipäänsä kannattamaan Riian julkilausumaa¹³⁵, joka ilmentää periaatteellisesti täysin oikein II edustajakokouksen puolue-enemmistön mielipiteitä ja politiikkaa, kokous katsoo välttämättömäksi omaksua tietyn kannan KK:n ottaman uuden askeleen suhteen.

Kokous ilmoittaa olevansa syvästi vakuuttunut siitä, että KK:n julkilausuma¹³⁶ (ks. »Iskraa»¹³⁷, n:o 72) on kerholaisuuden uusi voitto puoluekantaaisuudesta, koko puolueen intressien uusiutuvaa kavaltamista, uusi yritys turmella puoluetta tuomalla ulkokultaisuutta puoluesuhteisiin. Kokous leimaa ennen kuulumattoman ja ennen näkemättömän häpeälliseksi ilmiöksi, jollaista ei ole ollut ainoassakaan omanarvontuntoisessa työväenpuolueessa, sen, että vastuuvollinen puolue-elin on esiintynyt puolueen edustajakokouksen koollekutsumista vastaan ja julistanut vahingolliseksi kaiken edustajakokousta puoltavan agitaation. Se, että saadaan omat valtuudet puolueen edustajakokouksessa puolue-enemmistöltä ja julistetaan tämän enemmistön politiikka ryhmäkuntapolitiikaksi, että puhutaan kahden kamppailevan puolen keskinäisestä rauhasta ja tehdään yksityisesti salaviihkaa lehmäkaupat toisen puolen omavaltaiten ulkomaisten edustajien kanssa, että ulkokultaisesti kehutaan omien eilisten vastustajien kannan »ylevyyttä» ja ryhdytään hieromaan sovintoa sanomalla irti KK:n jäseniä ja asiamiehiä, jotka ovat rohjenneet tehdä sellaisen rikoksen kuin agitoida edustajakokouksen puolesta, — kaikki tämä todistaa selvästi, että uusi KK on uudessa politiikassaan päättänyt yhdessä pää-äänenkannattajan kanssa hylkiä puoluetta mitättömyytenä. Kokous tuomitsee jyrkästi tämän bonapartelaispolitiikan, kehot-

taa kaikkia puolueen jäseniä taistelemaan päättäväisesti usurpaatiota ja ulkokultaisuutta vastaan ja vaatii Neuvoston pöytäkirjojen sekä keskuselinten toimintaa koskevien kaikkien ei-salaisten tietojen täydellistä julkaisemista.

Kokous kehottaa kaikkia puolueen jäseniä, jotka periaatteessa ovat samaa mieltä enemmistön kanssa, tukemaan тов. Bontsh-Brujevitshin alulle panemaa julkaisu-toimintaa¹³⁸ ja agitoimaan tarmokkaasti III edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta.

*Kirjoitettu 1904 elokuun 25
(syyskuun 7) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1960
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
9. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»TALONPOIKAISTO JA SOSIALIDEMOKRATIA» ARTIKKELIN JÄSENNYKSIÄ¹³⁹

1

Talonpoikaisto ja sosialidemokratia.

Marxilaisuuden teoria ja sosialidemokratian ohjelma

{	1.	Agraarikysymys	Länsi-Euroopan sosialidemokratiassa.
David etc.
	2.	»	Venäjällä: vanhat narodnikit ja liberaalit ja sosialistivallankumoukselliset. Käytännöllinen merkitys reformien yhteydessä.

3. *S u u r - j a p i e n t u o t a n t o.*

Auhagen

Klawki

etc. *Johtopäätökset työntekijän, karjan, maan kustannuksiin* nähden.

T a n s k a (David).

4. Osuuskunnat. D a v i d etc. Ranskalaiset taantumukselliset:

Rocquigny

Goltz

Buchenberger.

5. Venäjän erikoisuudet.
Yhdessä talonpoikaisporvariston kanssa tilanherroja vastaan. Yhdessä kaupunkiproletariaatin kanssa talonpoikaisporvaristoa vastaan.
6. Talonpoikien keskuudessa harjoitettavan sosialidemokraattisen agitaation merkitys, varsinkin poliittisen vilkastumisen kaudella. Talonpoikien itsetajunnan, demokraattisen ja sosialidemokraattisen ajattelun kehittyminen.

2

1. Marxilaisuuden teoria (α) talonpoikaiston asemasta, kehityksestä ja merkityksestä — ja (β) sosialidemokratian ohjelma. Kiinteässä yhteydessä toisiinsa.
2. Talonpoikaiskysymyksen ajankohtaisuus. Sosialidemokraattisten puolueiden agraariohjelmat: Ranskan (luonteeltaan pikkuporvarillinen. Engelsin arvostelu¹⁴⁰), Saksan (1895. Breslau, opportunistinen ja vallankumouksellinen siipi), *Venäjän...* (Arvostelijat. »David.»). (Bulgakov)...
3. Sosialidemokraattien *Venäjän* agraariohjelma erottaa erikoisesti heidät *narodnikeista* ja *sosialistivallankumouksellisista*.
4. Marxilaisuuden teorian peruskohdat talonpoikaiston suhteen (vrt. »Kapitalismin kehitys»* lainaukset Marxilta). (1) suurtuotannon merkitys; (2) talonpoijan pikkuporvarillisuus; (3) hänen menneisyytensä (—) ja tulevaisuutensa (+). Lisättävä Kautsky, »Sosiaalinen vallankumous».
5. Suur- ja pientuotanto maataloudessa...
Stumpfe. Souchon.
M. S:sta** : Hecht, Auhagen, Klawki, Baden, Saksan tilasto...
6. Johtopäätös: työntekijän, karjan, maan kustannusten merkittävyys.
7. Lisättävä: Huschke, Haggard, Baudrillart, Lecouteux, *Preussin tilastotiedustelu*, Baijerin ja Hessenin tilastotiedustelut, Hubach.

* Ks. Teokset, 3. osa. *Toim.*

** — Manuscriptista — käsikirjoituksesta. *Toim.*

8. Velkaantuneisuus. *Preussin tilastoa.*
9. Osuuskunnat. Yleinen kysymyksen asettelu.
Rocquigny, Goltz, Buchenberger, Haggard.
Tilastotiedot: *saksalaiset ja venäläiset* (yhteisvuokraus).
T a n s k a.
10. Johtopäätökset Länteen nähden.
11. Venäjän erikoisuudet... 2 sivustalla.
Talonpoikaisporvaristo ja maaseudun proletariaatti.
Maorjuuden jäänteet ja taistelu porvaristoa vastaan.
12. Yhdessä talonpoikaisporvariston kanssa }
tilanherroja vastaan etc. } yhdistettävä
» kaupunkiproletariaatin » } otrezka-
porvaristoa vastaan. } maihin.
13. Agraarikysymyksen käytännöllinen merkitys todennäköisessä lähitulevaisuudessa:
Maaseudun luokkavastakohtien paljastaminen.
Demokraattinen ja sosialidemokraattinen agitaatio ja propaganda.

Kirjoitettu aikaisintaan syyskuussa
1904

Julkaistu ensi kerran 1938
XX XII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

PULA-AIHEISEN PROPAGANDAESITELMÄN JÄSENNYS¹⁴¹

1. Mikä on pula? — Teollisuustoiminnan pysähtyminen, työttömyys, menekin vaikeutuminen, liikatuotanto.
1. α) Mikä on teollisuuspula?
β) Tehtaiden pysähtyminen, menekin vaikeutuminen, vararikot, työttömyys.
γ) Liikatuotanto...
2. *Overproduktion, underconsumption.**
(Kehiteltävä ristiriitaa.)
2. α) *Overproduktion ja underconsumption.*

* — *Liikatuotanto, alikulutus. Toim.*

3. Kuinka tämä on mahdollista? (α) Nyky-yhteiskunnan jakautuminen 2 luokkaan, porvaristoon ja **proletariaattiin**.
 (β) Tuottaminen markkinoita varten.
4. Kilpailu, sen kansainvälinen luonne, markkinoiden tavoittelu, tuotannon jättiläismäinen kasvu.
5. Lihastyön tarpeen supistuminen: *intensifikaatio, koneet, naiset ja lapset, ammatti- ja sekatyöläiset*.
- 5 bis: Tarjonta lisääntyy, menekki rajoittunutta.
6. Kausittaiset pula-ajat, niiden säännöllisyys, niiden väistämättömyys kapitalismin aikana. (Harhakuvat kukoistuskausina.)
8. 7.* *Vara-armeija*. Työttömyyden vitsaukset. *Orjuus: oikeus elämiseen vain voiton tuottamisen ehdolla*.
 (% vanhuksista kerjäläisiä): $\{1/3 - 1/2\} \dots$
7. 8. Pulan vaikutus työläisiin ja *pienyrittäjiin*. Taloudellinen häviö, köyhtyminen: sosialistisen tietoisuuden selveneminen...
 Työttömien joukkokokous 1889 Englannissa.¹⁴²
9. Pula ja kapitalismi. Pula ja suurtuotannon kehitys — trustit etc. Sosialismin tehtävät. Sosialistinen vallankumous: sosialidemokraattiset työväenpuolueet.

Esimerkkejä suurtuotannosta:

Morozov:

Höyrymyllyt:

Rauta ja teräs:

Kirjoitettu syksyllä 1904

Julkaistu ensi kerran 1959
 »Voprosy Istorii KPSS»
 aikakauslehden 3. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KOLMEN SOSIALIDEMOKRAATTISTA OHJELMAA KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN JÄSENNYS

α) Nykyinen järjestelmä.

β) Sosialistiset tarkoitukset ja luokkataistelu.

* Myöhemmin on 7. kohta muutettu kahdeksanneksi ja kahdeksas seitsemänneksi. *Toim.*

γ) Taistelu itsevaltiutta vastaan.

2—3 tunniksi

α—γ jaoteltava kolmeksi esitelmäksi

Sosialidemokraattista ohjelmaa käsittelevän
1:sen esitelmän jäsenmys

- α { 1. Kaikkialla maailmassa työläiset käyvät taistelua isäntiään vastaan asemansa parantamiseksi. Lakot — sosialismi. Mistä on kysymys?
2. Nyky-yhteiskunta on rakennettu näin: jakautuu työtätekeviin ja riistäjiin. 2 luokkaa. Omistajat ja proletaarit. Kuka ketä elättää?
3. Työläisten vitsaukset: alhainen palkka. Nälkä. Työttömyys. Naisten työ. Lasten työ. »Kansakunnan rappeutuminen». Prostituutio. Yhteiskunnallinen ja poliittinen sorto.
- β { 4. Työläisten yhdistyminen suurtuotannossa taisteluun isäntiä vastaan. Koko yhteiskunta liittyy kapitalismin aikana kiinteämmin yhteen ja käy mahdolliseksi siirtyminen sosialistiseen tuotantoon. Esimerkki siitä, että isännät ovat tarpeettomia suurtehtaissa ja -tiloilla.
5. Sosialistinen vallankumous = maiden, tehtaiden siirtyminen työläisten käsiin. Sosialistinen tuotanto, työpäivän lyhentäminen etc.
6. Vaatimukset nyky-yhteiskunnalle työläisten taistelun *helpottamiseksi*, heidän *suojelemiseksi* turmelukselta: työväkeä koskevat uudistukset, 8-tuntinen työpäivä, viikkopalkka, asunnot, lääkärinapu, koulut etc.
- γ { 7. Poliittiset vaatimukset. Mitä on itsevaltiutus? Taistelu poliittisen vapauden puolesta. (Perustuslaki — tasavalta, sanan-, kokoontumisvapaus etc. etc.)
8. Vallankumoukselliset puolueet ja niiden osuus työväenluokan taistelussa. Narodnaja Volja ja *sosialidemokratia*.

Kirjoitettu syksyllä 1904

Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»VPERJODIN» TOIMITUKSEN HUOMAUTUS
PIETARILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN
KIRJEESEEN¹⁴³

Kirje Pietarista (ss. 1—6)*

Toimitukselta. Johtopäätös, johon pietarilainen toveri päätyy, on täysin yhdenmukainen artikkelissa »On aika lopettaa» (»Vperjod» n:o 1)** esittämämme johtopäätöksen kanssa. Menshevikit ovat todistaneet kyllin selvästi täydellisen hallittomuutensa toimia yhdessä enemmistön tahtoon alistuen, ja nyt kun he saatettuaan sekasorron tilaan toisen edustajakokouksen luomat laitokset ovat torpedoineet kolmannen edustajakokouksen, puolueella ei ole muita taistelukeinoja kuin suhteiden katkaiseminen. Mitä pikemmin ja täydellisemmin katkaistaan suhteet hajottajiin, sitä***.

Toimitukselta. Pietarilaisen toverin johtopäätökset vahvistavat täysin oikeaksi päätelmämme (»Vperjod» n:o 1, »On aika lopettaa»). Kehotamme enemmistön kaikkia komiteoita ja järjestöjä syrjäyttämään pikemmin ja päättäväisemmin hajottajat, jotta voitaisiin toimia eikä rettelöidä.

*Kirjoitettu 1904 joulukuun
22 (1905 tammikuun 4) päivän
jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»KUINKA HE PUOLUSTAUTUVAT?» ARTIKKELIN
TEESIEN HAHMOTELMA¹⁴⁴

Kuinka he puolustautuvat?

- 1) Kaksi vastausta Leninin kirjaseen »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma»**** — toimituksen ja Plehanovin. Tämä ja on myös kummallinen (Plehanov kuuluu toimistuskuntaan), mutta äärettömän kiinnostavaa on näiden vastausten erilaisuus.

* »ss. 1—6» — kirjeen sivut. *Toim.*

** Ks. Teokset, 8. osa, ss. 20—24. *Toim.*

*** Käsikirjoitus katkeaa tähän. Tekstin on Lenin pyyhkinyt yli. *Toim.*

**** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 485—507. *Toim.*

Plehanov puolustaa virheellistä kantaa tavattoman varovaisesti ja viisaasti. Toimitus typerästi.

Plehanov ei sano *sanaakaan* 1) Staroverin päätöslauselmasta eikä *sen* yhteydestä »Iskran» »suunnitelmaan» 2) eikä »korkeimmantyyppisestä mobilisaatiosta». Ergo* Plehanov nimenomaan kiertää »Iskran» virheen *y t i m e n* (virheen alkuna — sen lähtökohtana on Staroverin päätöslauselma. Päätekohtana — järkeilyt »korkeimmasta» tyyppistä).

Toimitus nimenomaan *korostaa* kantansa ja Staroverin päätöslauselman yhteyttä ja *puolustaa* »korkeinta tyyppiä» koskevaa ajatusta.

Sekä toimitus että Plehanov *puolustavat* hyvin heikosti (ilmeisesti perääntyen ja ottaen takapakkia) paniikista lausutuja fraaseja.

Plehanov kieppuu koko ajan vanhan ja uuden Leninin ristiriitaisuuden ympärillä¹⁴⁵ todistellen, että »Iskran» toimitus on menetellyt vanhan Leninin mukaisesti.

Plehanov esittää asian siten, kuin Lenin vastustaisi *nyt* mielen osoittamista zemstvomiehille ja »myönteisen toimintaohjelman» sanelemista heille. Tämä on pötyä, yliampumista.

Mitkä olivat »Iskraa» vastaan esittämäni teesit?

1) Paniikista lausutut fraasit ovat sopimattomia ja triviaaleja.

}	Vastaus? tambovilaiset Plehanovilla (ha ha!) ¹⁴⁶	}	Toimitus-
	anarkistit » (missä?)		ta miltei
	»jarruttaminen» toimituksella		kynittään: »liiallis-
			ta».

2) Liberaalien kanssa tehtävissä »sopimuksissa» tulee määrävänä olla tosiasiallisen yhteisen taistelun eikä »lupausten»

*N i l*** — Plehanov

3) Staroverin ehdot heitetty menemään. (Toimitus puolustautuu äärimmäisen heikosti, oikeastaan tunnustaa.)

4) »Uusi tyyppi». Toimitus — schwach***. Plehanov — *n i l*.

* — Siis. *Toim.*

** — *N i h i l — e i m i t ä ä n. Toim.*

*** — kehnostil. *Toim.*

Kapinaa koskevasta kysymyksestä ks. »Iskran» 62. numeroa. Leading*.

»Puhtaasti utopistisia katsantokantoja» kapinan valmisteluun nähden.

»Alkavat ilmetä»...

*Kirjoitettu 1904 joulukuun
28 ja 1905 tammikuun 11
(tammikuun 10 ja 24)
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

GENEVESSÄ OLEVAN VSDTP:n KIRJASTON PERUSTANEEN ALOITTEENTEKIJÄRYHMÄN ILMOITUS

Genèvessä olevan VSDTP:n kirjaston perustanut Aloitteentekijäryhmä on yksimielisesti päättänyt luovuttaa kirjaston ja sen yleisen asiainhoidon Enemmistökomiteain Toimikunnalle¹⁴⁷ siihen asti, kunnes puolueen III edustajakokous tekee päätöksensä sen suhteen.

*Kirjoitettu 1904 joulukuun
ja 1905 tammikuun vaihteessa*

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Pääkirjoitus. Toim.